

**TRANSCRIPT VAN DE STATENCOMMISSIE BESTUUR, ECONOMIE EN CULTUUR & ERGFOED VAN PROVINCIE
UTRECHT
d.d. 18 september 2024**

Aanwezigheid

Voorzitter: Mw. L. Veen

Namens het College van GS: Mw. M. Sterk, dhr. H. Bakker Dhr. A. van Schie, Dhr. R. van Muilekom

Woordvoerders: Mw. M. Hoek (50PLUS), Mw. M. de Widt (D66), Dhr. E. Kamp (D66), Dhr. E. Manders (D66), Dhr. K. Vermaat (SGP), Dhr. W. Limmen (Volt), Mw. A. Blekxtoon (Volt), Mw. A. Oude Luttikhuis (BBB), M. van den Broek (BBB), Dhr. J. Vogel (BBB), Dhr. M. Koren (CDA), Dhr. S. de Jong (ChristenUnie), Mw. S. Kennedy-Doornbos (ChristenUnie), Dhr. S. Nagtegaal (UtrechtNu!), Mw. A. van der Kolk (FVD), Dhr. H. Adriani (PvdA), Mw. N. Flink (PvdA), Dhr. V. Jansen (VVD), Mw. J. van Gilse (VVD), Dhr. D. Gillisen (VVD), Dhr. R. van der Wel (VVD), Mw. M. van Elteren (GroenLinks), Dhr. I. el Hamdaoui (GroenLinks), Mw. O. Butterman (PvdD)

Van ambtelijke zijde aanwezig: Mw. B. Ferwerda (Statenadviseur), Dhr. R. van Paridon (commissiesecretaris)

1. Opening

De voorzitter: Dames en heren, van harte welkom bij de aller-, allereerste vergadering van de commissie BEC. Welkom aan iedereen in de commissiezaal, via Teams of de livestream en natuurlijk ook aan het college en ambtelijke organisatie. We hebben vanmiddag tot zes uur de tijd en even belangrijk om dat onder uw aandacht te brengen, we hebben geen uitloop, geen enkele minuut uitloop. En dat is omdat er meteen weer vergaderingen ook aan vastgeplakt zitten, waar ook ik bij aanwezig moet zijn. Dus om zes uur is het schluss. Dat betekent dat we dus strak op de tijd zullen moeten handhaven met elkaar. Dat vraagt wat van jullie, dat vraagt wat van mij. Dit gaan we samen doen. Komt vast helemaal goed. We gaan werken vandaag met een nieuwe werkwijze. Dus we werken volgens het BOB-model om efficiënter te vergaderen. Zodat we meer tijd hebben om buiten het provinciehuis aanwezig te zijn. We hebben een best wel volle agenda. De zomernota stond er al op definitief cultuur- en erfgoedprogramma. Daar besteden we nog wat aandacht aan. Daarnaast zijn er vijf agenderingsvoorstellen. Vanwege de late aanlevering staat ook de jaarrekening en de begroting van het recreatieschap Stichtse Groenlanden ter bespreking op de agenda. Dan nog even een paar huishoudelijke mededelingen, al dan niet oproepen van mijn kant. Houdt uw bijdrage kort en bondig en ik zal heel streng handhaven op technische vragen. Dat u dat even goed in uw oren knoopt. Ik zal scherp opletten dat we geen technische vragen gaan stellen en dat het dus echt een oordeelsvormend debat is. Voor de kijkers thuis, voor de mensen die vanuit Teams zullen deelnemen aan de vergadering, even van belang, ik kan geen handjes zien vanaf waar ik zit. Dus graag even het woord interruptie bijdrage, even kort woord in de chat. Dat zie ik wel en dan krijgt u het woord. Ik zal me strak aan de spreektijden houden, die hanteren we vandaag. Ook voor GS. De spreektijden vandaag zijn negen minuten per fractie en we hebben er dertig voor het college. Dus succes. Overzicht van de spreektijden zal elk uur, drie kwartier in de chat komen te staan. Dus let vooral ook even op uw eigen spreektijden. En als u echt richting de laatste minuut gaat, dan zal ik ingefluisterd worden vanuit de griffie en dan zal ik u daarop attenderen dat het einde nabij is. Interrupties. Ik heb goed nieuws. Interrupties maken geen onderdeel uit van de spreektijden. U krijgt er maximaal drie per debatvraag. En die vinden plaats

via de voorzitter. En dan roep ik u wel wederom op, een interruptie bevat geen inleiding en is een korte opmerking of vraag. Met nadruk op kort. Heel kort. Zonder inleiding. Ja? Check. Cool. Dus daar krijgt u er drie van bij de wat-vraag en maken geen onderdeel uit van de spreektijd. In de nieuwe werkwijze hebben we ook actuele vragen, daarvan hebben we er vandaag voor nu op de agenda nog geen. Maar die maken wel onderdeel uit van de spreektijd, dus voor de toekomst dan weet u dat. Ik heb geloot. Ik heb een belofte gemaakt voor het zomerreces en die heb ik niet waargemaakt. Namelijk dat ik van tevoren aan zou geven hoe de loting uit is gevallen. Dat ben ik vergeten, waarvoor mijn nederige excuses. Ik heb wel de partij die als eerste aan de beurt is vandaag al eerder op de hoogte gesteld, zodat die niet totaal verrast zou zijn en ik zal in het vervolg bij mijn voorzittersmail de loting bekend maken. Dus mijn excuses, ik had ook weer even opstarttijd nodig na het zomerreces. En de winnaar van de loting van deze keer, waarmee we dus gaan beginnen en daarna vertrekken we op alfabetische volgorde, is Forum voor Democratie. Dan zijn dat de huishoudelijke mededelingen. Zijn dat de huishoudelijke mededelingen.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: Gaan we over naar het vaststellen van de agenda. En de heer Janssen heeft aangegeven daar een opmerking bij te willen maken. Gaat uw gang.

De heer Janssen: Voorzitter, hartelijk dank. Het heeft te maken met de nieuwe werkwijze. Ik had een actuele vraag ingediend, die is niet gehonoreerd. En ik heb ook gekeken naar de commissie LWM, daar was ook een actuele vraag. En als ik hetzelfde criterium toepas op die actuele vragen, dan hadden ze beiden niet voldaan. Het is prima, het is even wennen, maar ik verzoek het presidium wel om in de handhaving van de regels gewoon wel één lijn te trekken. Want dit voelt een beetje ongemakkelijk. Dus for the record bij deze genoteerd.

De voorzitter: Ja, waarvan akte. En we zullen het inderdaad meenemen naar het presidium. Dat was ook al mijn, dat had ik zojuist al even met de griffier besproken dat dit inderdaad niet de bedoeling kan zijn. Dus bedankt voor het nog even benadrukken. En u kunt de vragen alsnog indienen natuurlijk in artikel 51 vragen of via de Statenvragenhalfluur. En we zullen inderdaad dit even meenemen naar het presidium, want dat kan niet de bedoeling zijn. Bedankt.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan ga ik naar agendapunt 3, de mededelingen. Ik heb vier mededelingen genoteerd alvast en dan begin ik bij mevrouw Flink over het IPO. Gaat uw gang.

Mevrouw Flink: Dank u wel. Op het aanstaande IPO-congres, daar zal de eerstvolgende algemene vergadering van het interprovinciaal overleg plaatsvinden. Mevrouw De Man van de VVD en ik zul hier als uw afvaardiging naartoe gaan. Er staan voor die vergadering niet al te spannende onderwerpen op de agenda. U heeft ze ter informatie ook gekregen bij deze commissieagenda. En de daaropvolgende AV, die zal wat spannender zijn, die vindt in november plaats. En daar staat onder andere de begroting ook op de planning. En om u te informeren, zijn er door het IPO een aantal technische briefings georganiseerd, waarvan een op 30 september over ook de P&C-producten van het IPO.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Limmen voor een mededeling over de PUB. Gaat uw gang.

De heer Limmen: Ja, inmiddels is de werkgroep Toekomststoel actief geworden en volgende week, en daar wil ik iedereen toe oproepen, is een heel boeiend programma over het vertalen van het beleid naar de politiek als het gaat om toekomstige generaties. Mooie sprekers en ook uw input is heel belangrijk aan het eind van de bijeenkomst. Dus ik roep u op om allen te komen. Wij zullen er dankbaar voor zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Bakker.

De heer Bakker: Dank u wel, voorzitter. Een mededeling over de opvang van de Oekraïners hier in het provinciehuis. Vorige week stond er in het AD een artikel over de opvang van de Oekraïners naar aanleiding van een commissiedebat in de gemeenteraad van Utrecht. Dat ging over de algemene opvang van Oekraïners. Naar aanleiding daarvan heeft de journalist ook een artikeltje geschreven over onze opvang. Wij zijn sinds mei 2022 een plek waar we mensen opvangen. Dat doen we met heel veel plezier en ook met, hoe zeg je dat, met goede ervaringen. We blijven dat ook doen. We gaan het ook met een jaar verlengen. Op dit moment ligt er een voorstel voor bij de gemeente Utrecht om dat ook te gaan verlengen. Ik hoop jullie de komende weken daarover te informeren. Er werd in het artikel ook wat gezegd over de mogelijke verduurzaming of de verduurzaming van het pand en effecten daarop. Daarvan zijn wij in goed overleg met de gemeente wat dat betekent en wij zullen u daar ook tijdig over informeren. Maar het leek me ook netjes om u vooruitlopend op de Statenbrief die u daarover gaat ontvangen, om u daar alvast op deze manier even over te informeren.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Gilissen. Gaat uw gang.

De heer Gilissen: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Het zal velen van u niet ontgaan zijn dat wij sinds deze Staatsperiode werken met een nieuw adviesorgaan voor PS en GS, namelijk Utrecht Advies. Breed adviesorgaan ook de fysieke leefomgeving, raakt dus ook aan economie en onderwerpen die hier worden besproken. Volgende week woensdag tijdens de lunch zal Utrecht Advies zich presenteren aan aanwezige Statenleden en ook een eerste ronde houden eigenlijk ter inventarisatie voor het werkprogramma van Utrecht Advies. Dus ik zou namens de begeleidingscommissie uit uw Staat ook iedereen willen oproepen aanstaande woensdag aansluiten tijdens de lunch met een broodje om ook te kijken hoe we Utrecht Advies, maar daarmee ook onszelf een goede start kunnen geven.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Matser, u had ook nog een mededeling.

Mevrouw Matser: Dank u wel, voorzitter. Ik had het niet van tevoren aangekondigd, maar ik zou graag nog kort een terugkoppeling geven van de vergadering van de Randstedelijke Rekenkamer, waar ik met de heer De Jong en de heer Janssen naartoe ben geweest afgelopen week. Daar is toegelicht en een gesprek geweest over mogelijke onderzoeksonderwerpen en is vastgesteld dat ze aan de slag gaan met zes verschillende onderwerpen om die eerst verder uit te diepen, waarna vervolgens een keuze gemaakt zal worden over welk onderzoek daadwerkelijk plaats zal vinden. Dat gaat over de onderzoeken naar het landelijk gebied, wonen, water, realisatie natuurambities, VTH en cultuurbeleid. En ze zijn momenteel ook nog bezig met een onderzoek naar netcongestie en naar de ROM. En de oplevering van het onderzoek naar de ROM, dat wordt, worden beiden verwacht begin 2025. Wat betekent dat één van de twee onderzoeken wat vertraging heeft opgelopen. Maar die uitkomsten komen eraan. Dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dat waren dan de mededelingen.

4. Vaststellen verslag commissie BEM

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 4, het vaststellen van het verslag van de commissie BEM. Nog de commissie BEM inderdaad. Daar waren een paar opmerkingen op gekomen, die zijn verwerkt en daarmee is volgens mij het verslag vast te stellen. Ja, dit vind ik een goede vraag. Weet ik niet, maar ik denk van wel.

5. Termijnagenda BEC

De voorzitter: Even kijken, dan gaan we naar de termijnagenda van BEC. Er staan twee onderwerpen op de strategische lange termijnagenda waarbij uw hulp nodig is. Er wordt even verzocht om te kijken of u mee zou willen denken. We zoeken in beide gevallen een aantal Statenleden die mee willen denken over deze onderwerpen. Het eerste onderwerp is het ravijnjaar 2026 in combinatie met de lange termijn financierbaarheid provincie. En hiervoor is op 6 november tijd gereserveerd in de Statenagenda. De vraag is even welke twee commissieleden mee willen denken met de invulling van deze sessie? Dat zal in samenwerking zijn met twee leden vanuit de FAC die zich hebben gemeld. Dat zijn mevrouw De Widt en de heer De Hartog. Dus of er twee leden vanuit BEM willen meedenken bij het organiseren van deze sessie. Ik zie de heer Janssen, ik zie de heer Limmen.

De heer Janssen: Ik steek mijn vinger op namens de heer Gilissen.

De voorzitter: Oh, namens de heer Gilissen. Dan noteer ik de heer Limmen en de heer Gilissen. Dank u wel. Dan kijk ik naar het tweede onderwerp. Dat zijn de kerntaken en rollen van de provincie. Hiervoor is op 11 december ruimte gereserveerd in de Statenagenda. En ik zou graag drie of vier commissieleden willen hebben die meedenken bij de invulling van deze sessie. En ik begrijp dat de heer Nagtegaal zich hier al voor heeft gemeld. Dus een aanvulling van twee of drie leden. Ik zie de heer El Hamdaoui. Oké, ik zoek er nog twee. De heer Gillessen ook en de heer Adriani. Dan zijn die daar bij deze voor genoteerd. Dat was agendapunt 5.

6. Actuele vragen

De voorzitter: Dan gaan we over naar de actuele vragen. Daar is net al even wat over gezegd, dus die hebben we vandaag niet.

7. SV Zomernota 2024

De voorzitter: Dan gaan we over naar agendapunt 7. Dat zijn de ter besprekingsstukken en dan beginnen we bij de Zomernota 2024. Ik zal even kort de werkwijze herhalen, aangezien we met de nieuwe werkwijze werken, dan is het goed om die even op te frissen. De bespreking in BEC zal gaan over de hoofdstukken 1, 2, 3, programma 7 tot en met 10 en hoofdstuk 4 en de behandeling van de Zomernota vindt plaats in twee termijnen. In de eerste termijn kunt u politieke vragen stellen aan de gedeputeerden en in de tweede termijn gaat het om het onderlinge debat en zal ik conform de nieuwe werkwijze inventariseren of er fracties zijn die moties en amendementen willen indienen, die nog eventueel in PS aan de orde zullen komen. Het is dus ook even goed, ik ga u daarbij helpen, om u te realiseren dat in de tweede termijn het dus niet meer mogelijk is om vragen te stellen aan het college. Dus als uw vraag in de eerste termijn niet beantwoord is, ik zal aan het eind van de eerste termijn even een veegmoment inplannen, zodat we even kunnen inventariseren of er vragen niet beantwoord zijn, om die alsnog in de eerste termijn beantwoord te krijgen, zodat we in de tweede termijn echt kunnen concentreren op het gesprek onderling. Dat is volgens mij de werkwijze. Dan gaan we

beginnen met de eerste termijn, dus de politieke vragen aan het college. Dan begin ik bij, gaan we op alfabetische volgorde en ik begin bij Forum voor Democratie. Mevrouw Van der Kolk, gaat uw gang.

Mevrouw Van der Kolk: Dank u wel, voorzitter, en ook bedankt voor nog even de toelichting weer van de werkwijze. Altijd handig om het even kort en bondig helder te krijgen. We hebben een opmerking over hoofdstuk 10 overhead en de verduurzaming van het provinciehuis. Wij vonden het een terechte vraag van de VVD. Kijk ook eens naar mogelijkheden zonder extra geld. De burger moet dat namelijk ook en mogelijk of vermoedelijk blijkt dan dat het wellicht niet haalbaar is. Maar dat geeft dan misschien ook gelijk inzicht in hoe burgers zich voelen die geen belastinggeld kunnen inzetten en die de kosten voor de opgelegde verduurzaming zelf moeten betalen. En dan kunnen we zeggen, er zijn natuurlijk subsidies, dat klopt, maar wat is een subsidie? Belastinggeld van diezelfde burger. Dus ook vanuit Forum voor Democratie de oproep, probeer te kijken wat er kan zonder extra geld. Verder is er uiteraard een adviesbureau betrokken. In dit geval Deerns, als ik het goed uitspreek. En zij zitten in Den Haag. En ik vroeg me af, wat is de reden dat er niet voor een adviesbureau in Utrecht is gekozen? Misschien is het een aanbesteding, maar het zou mooi zijn als geld uit Utrecht ook in Utrecht besteed wordt. Dan, de kosten van inhuur. Zat dat in, ik twijfel even of dat in onze hoofdstukken zat. Sorry. Wel he, kosten van personeel en inhuur? Ja, ik merkte zelf ook al bij de bedrijven waar ik gewerkt heb, was het vaak wel hetzelfde. Inhuur verdient zeer prima en meer dan gemiddeld dan de mensen die er werken. Ook in de provincie Utrecht is dat blijkbaar het geval, want er wordt geschreven dat we afkoersen op een overschrijding vanwege de krapte op de arbeidsmarkt en dat werkzaamheden gedeeltelijk worden uitgevoerd door de duurdere inhuur. Zo lijkt het dus te zijn dat er geen krapte is, maar wel een groep die liever als ZZP'er werkt dan dat die in vaste dienst is. En dat zal zeer waarschijnlijk komen door de financiële voordelen die er als ZZP'er zijn. Hoe ziet de gedeputeerde dit en hoe zorgen we nou, misschien hebben wij daar samen ook nog ideeën over in de commissie, dat er minder inhuur van personeel nodig is, zodat het belastinggeld anders besteed kan worden. Afsluitend, een helder overzicht, denk ik, met een stoplicht dat aangeeft of de planning loopt of niet. Dus bedankt daarvoor, ik vond het een overzichtelijk stuk.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks. Mijnheer El Hamdaoui, gaat uw gang.

De heer El Hamdaoui: Dank u wel, voorzitter. We hebben geen inbreng, maar we willen wel een bedankje geven aan het college voor het beantwoorden van onze vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Partij van de Arbeid. Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Dank u, voorzitter. Twee voortbordingen op technische vragen, dat dan toch weer wel. Het eerste gaat ook over die personele capaciteit, want ik zat die programma's te lezen en in ieder programma lees je, we lopen iets achter, want capaciteitsproblemen. Dus ik denk nou, dan zullen we bij programma 10 wel een enorme meevaller krijgen. En daar lezen we dat er ook sprake is van een overschrijding vanwege inhuur, maar er staat ook, in het verleden is overbezetting ontstaan bij vrijwel alle geleverde diensten. Dus ik had ook in de technische vraag gesteld, hoe kan ik nou in 9 programma's lezen dat er capaciteitstekort is en in programma 10 lezen dat er overbezetting bij alle geleverde provinciale diensten is ontstaan? En daar heeft de technische verantwoording eigenlijk niet op ingegaan. Dus ik leg de vraag hier toch nog een keer neer, op welke manier sturen we nou op die organisatie? Het tweede punt, en dat is eigenlijk meer een constatering dan een vraag, dat is dat we weer opnieuw dit jaar onze prijzen en lonen sneller stijgen dan dat we onze motorrijtuigenbelasting indexeren. En er komt een moment dat we er niet aan ontkomen dat we over die afspraken over indexering, welke percentage gebruiken we nou, toch nog een keer het gesprek voeren.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren. Mevrouw Butterman.

Mevrouw Butterman: Dank u wel. We hebben geen inbreng op dit punt.

De voorzitter: Dank u wel. De PVV, die is niet aanwezig. Dan, misschien later deze vergadering. De SGP, mijnheer Vermaat, gaat uw gang.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Dank ook voor de beantwoording van onze, maar ook van andere partijen zoals de VVD, voor alle beantwoording van de vragen. Naar aanleiding daarvan heeft de SGP nog wel een aantal punten. De één, die gaat ook over de voucherregeling. We begrijpen dat de regeling niet tussentijds is aangepast, maar als het de doelstelling heeft om kleine ondernemers te bereiken, is dan de aanpak om het via de gemeente, een ondernemersvereniging of LinkedIn, die bedrijven te benaderen. Is daar geen andere methode voor? Bijvoorbeeld gewoon een brief sturen. Reflectie van gedeputeerde daarop. De tweede gaat over de overschrijding van de personele kosten, sluit ik aan bij de bijdrage van de PvdA en FVD op dit punt. Als laatste de bestemmingsreserve financieringsinstrumenten energietransitie. Dank voor de beantwoording. Alleen gezien de kaders, als het gaat over bestemmingsreserve wordt er gesproken van een meerjarig bestedingsplan. Hoe zit dat en waar is die dan? Dat was het, dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SP, mijnheer Breur.

De heer Breur: Dank u wel, voorzitter. Ik neem deze commissie waar voor de heer Harris. Wie de betogen van de heer Harris kent, die weet dat hij altijd de vraag stelt, wat schiet de gewone Utrechter hiermee op? En ja, en elke keer krijgt hij als antwoord, wij gaan als provincie niet direct mensen helpen. En dat leidt tot een beetje verbazing dat er tegelijkertijd met trots wordt gezegd dat de ontwikkelingsmaatschappij Utrecht kavels heeft gekocht om de intensiveren, verduurzamen en dan weer te verkopen. En wij vroegen ons af, zouden we zoiets ook kunnen doen voor woningbouw of zijn daar specifieke wettelijke redenen voor waarom dat onmogelijk is?

De voorzitter: Mijnheer Breur, mag ik er u op wijzen dat dit wel een vrij technische vraag is?

De heer Breur: U mag mij daarop wijzen, voorzitter. Even kijken hoor. Er wordt gezegd dat we bedrijven gaan ondersteunen om een bijdrage te leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Maar dat is toch juist waar de politiek voor bedoeld is en niet het bedrijfsleven. Dus namens de heer Harris vraag ik wederom, hoe gaat dit beleid de Utrechters helpen? Ook een iets bredere vraag om de ideologie van deze coalitie iets helderder te krijgen. Als men het heeft over de economie, waarom gaat het dan nooit over de arbeiders, over de mensen in loondienst en die elke dag op kantoor, in een fabriek of in de horeca of iets dergelijks werken? Economie wordt gedragen door die mensen, maar toch worden ze nooit benoemd en de heer Harris vindt dat een gemis, samen met mij. Het laatste onderwerp gaat over de landelijke vreemdelingenvoorziening, ook wel bed, bad, brood. Het kabinet heeft aangegeven te stoppen met de subsidies hiervoor en dat is een maatregel die drastische gevolgen gaat hebben. De gemeente Utrecht heeft aangegeven om de regeling dan zelf maar te financieren. Dat is uiteraard een zware last. En wij vragen ons af van, is er een mogelijkheid om de gemeente vanuit de provincie te ondersteunen hierbij? Dat is de bijdrage voor nu.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar UtrechtNu!, mijnheer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Dank, voorzitter. Voor de mensen thuis, ik ben Sjors Nagtegaal, UtrechtNu! Mijn pasje doet het niet vandaag, dus we doen het even zonder. Voorzitter, ik meen dat dit de laatste keer is dat we dit heugelijke document kunnen gaan aanschouwen. De Zomernota verdwijnt en dat geeft menig financieel beest

onder ons toch een gevoel van melancholie. Laat ik het vanavond dan ook een beetje aandacht geven om de gedachte van dit stuk hoog te houden voordat het geheel op oud-Noorse wijze op de begrafenisboot wordt gelegd en nadien met een vlammeende pijl in brand wordt gestoken. Voorzitter, wat ik persoonlijk altijd heel fijn vind van dit document is dat het ons ook even weer up-to-date brengt met de financiële situatie van de provincie. Tegelijkertijd laat het ook, vooral voor mijn fractie denk ik zo, zien dat we scherper moeten letten op de uitgaven en efficiëntie in onze projecten. En ik wil eigenlijk helemaal niet per se op de inhoud ingaan per project, omdat ik dan misschien weer in de ROW zit of in de et cetera zit, dus ik hou het gewoon even breed over het stukje bestuur en omgaan met onze middelen. We zien bijvoorbeeld dat er best wel veel vertragingen en bijstellingen zijn, ook in lopende projecten. Die vertragingen kosten ook niet alleen tijd, maar ook geld. Want er zijn een aantal dingen lopen ook, externe factoren. Dus mijn oproep zou zijn aan het college van, blijf strak sturen op dit soort projecten. Denk dan bijvoorbeeld aan projecten als woningbouw, maar ook energietransitie. Zodat we ook niet steeds voor verrassingen komen te staan en de kosten uit de hand lopen. Daarnaast wil ik aandacht vragen voor de wijze waarop we onze reserves aanspreken. In de Zomernota zien we een aantal omtrekkingen aan verschillende reserves en hoewel het vaak wordt gedaan om tekorten te dekken, is het op de lange termijn, denk ik zo, niet houdbaar om onze reserves als buffer te blijven gebruiken. Ik denk dat we sowieso gewoon veel zuiniger moeten zijn met ons geld en ook kritisch moeten kijken waar we kosten kunnen besparen. Dan sluit ik me ook volledig aan bij Forum voor Democratie als die het hebben over die externe inhuur. Want ook de provincie Utrecht moet het rampjaar 2026/2027 in het ogenschouw nemen. Wellicht ook voor de liefhebbers, ik zal even op Timmiaanse wijze afsluiten. Voorzitter, voorts zijn wij van mening dat er een einde moet komen aan het uitbreiden van de taken van onze provincie. Punt. Onnodige uitgaven moeten we vermijden. Ik kom daar ook bij de volgende onderwerpen graag op terug. Dat vraagt om veel discipline, een kritische blik en een efficiëntere besteding van ons belastinggeld. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar Volt. Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Vanuit Volt een aantal inhoudelijke punten ook op de Zomernota. Allereerst een dank aan iedereen die eraan gewerkt heeft. Wat betreft economie hebben wij het weer over de groene bolletjes, zoals bij bijna elke commissie. De transitie naar circulaire economie gaat sneller en staat op groen. Hoe duidt gedeputeerde dit als je kijkt naar de adviezen van de Rekenkamer? Dat is één vraag in ieder geval alvast. Wij hebben ook zorgen over de capaciteitsproblemen. Het feit dat veel programma's niet de voortgang boeken die ze zouden moeten boeken. Dus vraag aan gedeputeerde, in hoeverre heeft u kunnen voorzien dat hier een achterstand op is ontstaan? Welke scenario's waren daarvoor gepland? Wat heeft u gedaan om dit te voorkomen? En verder sluiten wij ons voor dit onderwerp aan bij de heer Adriani inhoudelijk. Dan had ik nog een ander onderwerp. Even kijken hoor. Wij zien bij bestuur dat er meer werk wordt gemaakt van participatie. Wij zijn ook vanuit Volt voorstander van meer co-creatie en belangenorganisaties die daar, en burgers, die daar wat meer over te zeggen hebben. We zien dit nog onvoldoende terug. Heeft het college al helder op het netvlies staan hoe we hier verder in kunnen gaan verbeteren? Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik twijfelde een beetje, omdat sommige vragen misschien toch ook wel technisch van aard waren. Dus misschien voor de volgende even dat u daar weer rekening mee kunt houden. Ja, u mag erop reageren.

Mevrouw Blekxtoon: Ja, ik vraag echt duidelijk hoe de gedeputeerde dit dan duidt, zelf.

De voorzitter: Ja, maar in eerdere vragen van uw bijdrage zaten ook wel echt wat technische feiten over hoe zaken georganiseerd zijn in het verleden. Dus daarom twijfelde ik ook, want ik hoor ook uw politieke, maar daarom geef ik hem toch even mee. De VVD, mijnheer Janssen.

De heer Janssen: Dank, voorzitter. Technische vragen gesteld en die zijn naar mijn bescheiden oordeel niet voldoende en niet goed genoeg beantwoord. Dus ik zal opnieuw een technische vragenset indienen met aanvullende vragen. Dan ga ik nu over naar de politieke inhoud. Deze Zomernota is een soort tussenrapport en wat ons betreft staan er met name in de bedrijfsvoering en in de overhead te veel onvoldoendes op dit tussenrapport. Dat gaat, collega Adriani zei het al, over de personeelskosten. Dat gaat over de achterstanden bij subsidies die al jarenlang opstapelen en voortslepen. Dat gaat over het overbrengen van digitale archieven naar het HUA. En dat gaat over het verbeterprogramma Financiële Functie. Dus namens de VVD wil ik nogmaals benadrukken dat wat ons betreft die achterstanden en projecten zo snel mogelijk tot afronding moeten komen. Dat is wat ons betreft echt iets waar het college meer op zou kunnen en moeten sturen. En tot slot overwegen wij daarover ook een motie in te dienen. Maar wacht de beantwoording van het college af. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar 50PLUS, mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u, voorzitter. Niet zoveel, want er is al veel gevraagd. 50PLUS vraagt zich wel af hoe dat nou kan, als we eerst over het capaciteitstekort. Ooit was het, wordt hier ook gezegd, er was een overcapaciteit. We weten allemaal dat de hele organisatie op de schop is gegaan en opnieuw is ingericht. Hoe kan het dan dat er dan nu, er staat hier wel het nodige in, maar ik wil het ook wel graag even gewoon mondeling horen, dat er nu dan toch weer een tekort is aan capaciteit om aanvragen en dergelijke af te wikkelen? En het andere is, ik heb ooit in een vergadering gezegd, volgens mij was het de FAC, om eens te kijken naar alle subsidies, welke zijn nog steeds nodig, dat het soort gewoonte getrouw voortgezet wordt, voortgezet, voortgezet wordt en weinig controle of het inderdaad het project waar het ooit voor aangevraagd is, is dat al nog steeds aan de orde of is dat al lang afgewikkeld? We lezen nu ook wel dat dat met het subsidiesysteem dat het onderzocht wordt dus. Dan vind ik het eigenlijk toch wel, 50PLUS toch wel zorgelijk dat de aanvragen van nu eigenlijk in een vertraging komen door ook weer te weinig capaciteit. En subsidies worden natuurlijk niet zomaar gevraagd. Het hoeft natuurlijk niet altijd te zijn, omdat je een dak wil repareren. Ik noem maar eventjes kort door de bocht iets. Maar het heeft natuurlijk ook te maken met subsidieaanvragen voor de zoveel jaar na de oorlog dat je die evenementen weer moet gaan organiseren, wat weer verdeeld moet worden over de gemeenten. Ik weet dat er in de gemeenten weer afhankelijk is van een gesplitste subsidie vanuit de provincie en die er nog steeds op wachten. Dus mijn vraag is eigenlijk, gewoon dit graag verduidelijken. Hoe zit dat nu met die subsidies in de breedste zin van het woord, maar ook gewoon wat weer waar één bedrag voor vrijgemaakt wordt, wat weer verdeeld moet worden over bijvoorbeeld alle gemeenten. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de BBB, mevrouw Luttkhuis. Oude Luttkhuis, excuus.

Mevrouw Oude Luttkhuis: Dank u wel, voorzitter. Ik wou u corrigeren, maar het hoeft al niet meer. Dank u wel. Er is al veel gezegd, de BBB sluit zich daar allemaal bij aan, maar we hebben wel één zorg en dat is de beheersing van de organisatie door het management en het bestuur, wat nog steeds niet optimaal is. We zien bij de planning een uitroepteken en het budget zelfs een rood kruis. Ik denk, wil je goed besturen en wil je het management in een goede context neerzetten, dat dit echt wel heel veel aandacht nodig heeft. Dank u wel voor het woord.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het CDA, mijnheer Koren.

De heer Koren: Op dit moment geen extra vragen ten opzichte van wat al gevraagd is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de ChristenUnie, mevrouw Kennedy-Doornbos.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik vind het wel interessant. We hebben verder niet zoveel opmerkingen over de Zomernota. Maar dezelfde vraag die wij bij de commissie FAC hebben gesteld, vraagt de PvdA nu ook. En 50PLUS vraagt daar ook aandacht voor. Dat gaat dan over het capaciteitsgebrek. Forse overschrijding in het programma wat verwacht dan zou worden volgens de PvdA. Maar dan koersen we af op een overschrijding van de personele kosten. En tegelijk wordt er gezegd, er is overbezetting geweest in het verleden bij vrijwel alle geleverde diensten. Wij vragen de hele tijd, wat betekent dit? Wat betekent dit eigenlijk? Ik denk dus, en we krijgen dezelfde antwoorden die niet ingaan op de overbezetting bij de personeelsdiensten, maar is overbezetting het juiste woord? Want dan denk je dat er te veel personeel zit, gewoon vast personeel, of zit er ook gewoon te veel personeel met de inhuur? De overschrijding komt dan waarschijnlijk door al die extra inhuur vanwege capaciteitstekorten. Maar wat betekent overbezetting? Daar wordt gewoon telkens niet op ingegaan in de vragen die we hebben gesteld. Dus misschien kan de gedeputeerde dat deze keer doen. En de tweede vraag daarover is, waar orden we nu geïnformeerd over de inhuur en de extra kosten die dat met zich meebrengt en ook de capaciteitstekorten bij de verschillende programma onderdelen? Is dat in de verplichte paragraaf bedrijfsvoering bij de begroting en de jaarrekening of hoe worden wij daarover geïnformeerd?

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar D66. Mijnheer Kamp, gaat uw gang.

De heer Kamp: Dank u wel, voorzitter. Ik wil ook het college dankzeggen en de ambtenaren voor de technische beantwoording van de vragen. Resteert één politieke vraag. Zo'n Zomernota is ook altijd denk ik om lering uit te trekken en naar de toekomst de lijnen door te trekken. We krijgen straks nog een agendapunt dat gaat over cultuur en erfgoed. En ik las dat de middelen voor de inzet van cultuureducatie achterblijven. En ik lees ook als het gaat om cultuur en erfgoed dat bijvoorbeeld er geen geld is voor een theaterbus of een museumbus. Dus ik maak het maar gelijk politiek concreet, kunnen die gelden ook ingezet te worden voor dit soort initiatieven? Dat is eigenlijk mijn politieke vraag. Ik wil daar graag aandacht voor. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is daarmee de eerste termijn afgerond. Dan gaan we naar de beantwoording van het college. Kunnen we meteen door? Oké. De heer Van Schie begint. Gaat uw gang.

De heer Van Schie: Dank, voorzitter. Ik begin even bij de vragen van de SGP over de voucherregeling kleine ondernemers, die natuurlijk voor de ondernemers die er gebruik van hebben gemaakt succesvol was, maar waarvan we wel verwacht hadden dat er meer aandacht voor zou zijn dan we hebben kunnen creëren. Dus we hebben ook niet het doel bereikt om honderd ondernemers daarmee te realiseren. U vraagt, had u dan niet brieven moet sturen? Dat is natuurlijk wel heel lastig, want we praten over heel veel bedrijven waarvan maar een klein deel ook te maken heeft met die bedrijfsopvolgingsvraagstukken. En in de gesprekken die we hebben gevoerd met ondernemers blijkt ook dat die vraag bij heel veel ondernemers ook nog niet manifest is. Op het moment dat de hulpvraag komt dan stonden we er klaar voor, maar bij heel veel ondernemers was het gewoon nu niet een acute vraag en dat hebben we natuurlijk ook gemerkt door met ondernemersverenigingen te praten en met de ondernemers zelf die wel in het circuit zaten. Dus ja, we hebben ons best gedaan. Met hagel schieten hebben we dus voor een deel geprobeerd met assistentie, LinkedIn en dat soort dingen. We hebben 35 duizend ondernemingen in Utrecht, waarvan er enkele honderden te maken hebben met bedrijfsopvolging. Dat geeft wel aan dat je niet iedereen een brief kan sturen, ook om de administratieve lasten te beperken.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank, helder. Maar dan is de vraag, bij de beantwoording van de VVD kwam dat het eind van het jaar stopt. Dan zouden jullie er toch ook voor kunnen kiezen om het nog langer te laten lopen zodat uiteindelijk ook andere bedrijven die misschien nog nu niet die vragen, maar misschien volgend jaar die vraag wel hebben, dat ze daar nog gebruik van kunnen maken?

De voorzitter: De gedeputeerde.

De heer Van Schie: Voorzitter, dat komt omdat we merken in de uitvoering van de regeling dat er gewoon maar heel beperkt vraag voor is. Dat geeft al aan dat er, het was een aanbod gerichte regeling. We hebben hem hier bedacht in het huis en aan de samenleving aangeboden. Die blijken er weinig gebruik van te willen maken. Op een gegeven moment moeten we dan met elkaar concluderen, we gaan iets anders doen. Dit werkt niet.

De voorzitter: Uw microfoon.

De heer Van Schie: Ja, ik probeer de spreektijd te beperken op het moment dat ik niks zeg.

De voorzitter: Gaat uw gang, uw vervolg.

De heer Van Schie: De SP-fractie vroeg bij monde van de heer Breur ook naar hoe ons beleid ook vertaald wordt voor de mensen waar we wat voor doen natuurlijk, de inwoners, de arbeiders in de woorden van de SP, maar wij zeggen meestal werknemers. En daar heeft de heer Breur natuurlijk een goed punt, want uiteindelijk zijn bedrijven niks zonder de mensen. En ook als ik op bedrijfsbezoek ben, dan praten we natuurlijk graag met de mensen om wie het gaat, de ondernemer, maar ook de werknemers. Hebben we daar dan te weinig aandacht voor in onze beleidsuitgangspunten? Daar gaan we nog eens even goed naar kijken, naar aanleiding van uw opmerkingen ook. Maar weet wel dat we altijd mensen in gedachten hebben als we hier praten over de economie en geen entiteiten of aandeelhouders of zo. Het gaat om de mensen die het moeten doen. En hoe gaat dat dan ook de gewone Utrechters helpen? Dat is natuurlijk een hele brede vraag, maar uiteindelijk zijn wij er natuurlijk van overtuigd dat een goed werkende economie een goede balans heeft tussen werkgelegenheid, vraag en aanbod. En collega Van Muilekom is ook druk bezig met de Utrecht Talent Alliantie om ervoor te zorgen dat bedrijven voldoende talent aan zich kunnen ontwikkelen, kunnen binden, maar ook mensen zich goed kunnen ontwikkelen om ook ten dienste van ons allen de samenleving te laten functioneren. Dus balans zoeken tussen inzet van mensen hun capaciteiten en de vraag daarvan uit de markt. Dat is wel waar dit college natuurlijk voor aan het werk is. En dan tot slot, voorzitter, de fractie van Volt vroeg nog naar de circulaire economie en hoe de groene bolletjes zich dan verhouden tot ook de kritiek van de Rekenkamer. Daar zijn we natuurlijk ook bezig om een middellangetermijnstrategie voor op te stellen om daar gevolg aan te geven en die strategie ook samen met de bedrijven ook in te richten. En we willen natuurlijk ook heel graag die grondstoffenketens sluiten en dat staat onverlet van onze inzet die we natuurlijk plegen, maar we realiseren ons dat we daar nog succesvoller in kunnen zijn en daarom werken we ook samen met uw Staten natuurlijk en nu ook collega Bakker druk aan een middellangetermijnstrategie waarin we daar opvolging aan zullen geven.

De voorzitter: Dank u wel. Heel goed. Mijnheer Bakker, u vervolgt de beantwoording.

De heer Bakker: Dank u wel, voorzitter. Misschien even beginnen waren een aantal, dank voor de reacties sowieso en de gestelde vragen, waren een aantal partijen die vroegen naar de situatie over overhead, personeel en dat soort zaken, dus laat ga ik even op ingaan. Mevrouw Kennedy, althans de ChristenUnie, had

daar ook bij de FAC ook nog naar gevraagd. We zitten eigenlijk in een wat paradoxale situatie dat we aan de ene kant zien dat we door een ontzettend grote krapte op de arbeidsmarkt niet altijd de mensen hier aan boord krijgen die we graag zouden willen aan boord krijgen of mensen die we hebben, mevrouw van der Kolk zei daar ook wat over, over inhuur. Ook mensen die hier binnen zijn en vervolgens toch besluiten om zelfstandig of op een andere manier verder te gaan. Ja, we proberen daar heel veel aan te doen om die mensen binnen te krijgen en ze te behouden. Groot aandachtspunt, er wordt flink op geïnvesteerd. Overigens is dat in zichzelf ook weer een aandachtspunt. Het versterken van onze werving en selectie en arbeidsmarktcommunicatie. Maar we zien dat we daar, en wij zijn daar niet de enige in, want ik spreek daar vaak over met collega's, dat we daar echt een grote uitdaging hebben. Dat noopt ons tot het inhuren, helaas zeg ik er daarbij, soms ontkom je daar niet aan, maar dat noopt ons tot het inhuren van specifieke diensten die wij niet zelf hebben, maar die wel essentieel zijn in het bereiken van de doelen die wij en u hebben gesteld. En ook, de heer Janssen zei daar een en ander over, over bedrijfsvoering, dat gaat ook vaak over mensen met kennis van ICT, archivering, informatievoorziening, juridische zaken, et cetera. En die zijn prijzig. Ik kan het niet anders zeggen. Dat ziet u door. Aan de andere kant wat er nog bij komt, is dat we een situatie hebben waarin we op een aantal zaken zien dat er veel veranderd is de afgelopen jaren in onze organisatie. De omvang daarnaar. Ik moet ook op de spreektijd letten, dus daar ga ik niet te nauw op in. Maar we zien dat we grote stappen hebben gezet met de organisatie. Dat eigenlijk alle ondersteunende diensten daarbij nog niet altijd helemaal structureel zijn meegegroeid tot daar waar nodig. Dat beeld wordt nu verder verfijnd. Wat is dat dan de vraag achter? En soms zijn er ook zaken die hebben ook betrekking op de ontwikkelingen bij bijvoorbeeld de Rijksoverheid. Ik denk aan het UPLG, waarin wij de beschikking recent hebben gekregen van de kleine 250 miljoen euro, waarin we wel hebben gezegd, we gaan daar alvast wel een aantal mensen op werven en al op inzetten. Die combinatie met elkaar heeft gemaakt dat wij u in deze Zomernota melden over deze paradoxale situatie en het feit dat wij een overschrijding zien in de personeelslasten en ook in de inhuurkant. Dat even voor een klein stuk context daarbij.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Adriani.

De heer Adriani: Misschien ging u dat nu net doen, maar het klonk alsof dit hoofdstukje afgerond was. Wat betekent dan de zin dat er overbezetting is ontstaan bij alle geleverde diensten?

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Voorzitter, het element waar het vooral over gaat, is dat we zien dat er binnen het domein BIO, dus bedrijfsvoering, informatie, organisatie, maar ook op andere vlakken in de organisatie, we op inhoud wel zijn gegroeid, maar de bijkomende vraag die gaat over de ondersteunende diensten, bedrijfsvoering, het hele element daaromheen, nog niet altijd. Op sommige plekken wel, maar nog niet altijd. Dus we zijn nog niet structureel daar helemaal, denk ik, goed, helemaal in balans. Die vraag, die wordt op dit moment deels incidenteel ingevuld. Dat is wat u hier ook ziet. Maar eigenlijk moeten we dat beeld de komende jaren ook nog weer verder verfijnen. En moeten daar ook, want de vraag was ook, volgens mij van Forum, hoe stuurt u daarop? Het heeft zeer de aandacht van de directie, ook in de managementcyclus die nu doorlopen wordt en zult u dit ook gaan terugzien in de programma begroting waarin wij rapporteren over de totale personeelslasten inhuur, in de jaarrekening en uiteindelijk ook in de staat van de organisatie waar wij ook een nadere verdieping en duiding daarover opnemen.

De voorzitter: Ik zag eerst mevrouw Kennedy-Doornbos. Of is het een vervolgje? Oké, mijnheer Adriani, gaat uw gang.

De heer Adriani: Voorzitter, want er gebeurt nu precies wat er bij de technische beantwoording ook gebeurde, namelijk dat ik vraag, hoe kan hier nou staan dat er overbezetting is en dat u antwoordt dat er onderbezetting is. Dus daar klikt hij niet.

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Nee, voorzitter. Ik denk, en volgens mij zei mevrouw Kennedy dat ook al even, dat woord overbezetting, denk ik, in deze context een ongelukkige, maar zien we dat we in de formatie, de structurele formatie, is er op plekken een extra personeelsvraag ligt. Dat wordt nader en scherper in kaart gebracht. Daar waar dat noodzakelijk is, wordt het op dit moment incidenteel opgelost en ook vaak met inhuur en dat brengt ook mee dat het een hogere kostenvraag met zich laat zien in de Zomernota. Wat ik u nog wilde zeggen is dat wij ook in deze Zomernota hebben aangegeven dat er daar bij de slotwijziging, want u vraagt terecht, denk ik, dat dit een aandachtspunt is, u stelt daar vragen over, dat wij daar bij de slotwijziging ook nog nader invulling aangeven. Hoe gaan we nou ook precies de vraag die u daar stelt, namelijk goed overzicht, goed grip, et cetera, hoe gaan we dat nou verder verfijnen en verbeteren, dat we daar bij u terug zullen komen.

De voorzitter: U krijgt nog een interruptie van mevrouw Kennedy-Doornbos.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: U zegt dat inderdaad in de verplichte paragraaf bedrijfsvoering gaat u ons vertellen wat de totale personeelskosten zijn en wat de overschrijding daarvan is. Hoe krijgen wij inzicht in hoeverre de inhuur bijdraagt aan de overschrijding?

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Dat zullen wij daar ook laten zien. Het is nog niet misschien zo verfijnd als sommige liefhebbers hier zouden willen, maar het gaat om het totaal. Het totale bedrag zal in de begroting, maar ook in de jaarstukken zitten over personeelslasten en wat ook het deel inhuur daarvan is. Dat zult u zien. Dat was ook de wens die hier geuit is. En in de staat van de organisatie zullen we daar ook nadere invulling aan geven. Maar dat is in ieder geval de afspraak die we met elkaar hebben gemaakt. Dat u te zien krijgt, want dat was ook uw vraag, geef ons nou het totaal van personeelslasten en geef ons nou het totaal van inhuur waar wij mee ramen. En die ziet u bij de begroting terug.

De voorzitter: U krijgt ook nog een interruptie van de heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Ik zou misschien via u aan de gedeputeerde willen vragen om hier schriftelijk op terug te komen over dat stukje overbezetting, want als ik u goed hoor, hoor ik eigenlijk bijna zeggen dat, het staat er fout. Dit had er zo niet moeten staan, maar toch wordt het iets anders omschreven. Dus kan u duiden, of zeggen het klopt niet wat hier staat, of beter uitleggen wat er dan mee wordt bedoeld. Want inderdaad worden wat cirkeltjes gedraaid over het woordje overbezetting.

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Voorzitter, ik had gepoogd en ik merkte dat het woord overbezetting, daar ging het niet zozeer fout, maar ik merk dat het even een beeld oproept waarvan sommigen zeggen, wat wordt daar nou mee bedoeld? We zien dat op bepaalde plekken, en dat zit bijvoorbeeld, en dat ga ik niet herhalen in de kant de bedrijfsvoering, we zien dat het op sommige plekken nog niet lukt. Dat de formatie nog niet helemaal goed is meegegroeid met de vraag die er wel is. Dat moet op bepaalde plekken ingevuld worden met ook onder

andere inhuur en dat zorgt voor de grotere personeelslasten waarover wij in de Zomernota rapporteren. Mooier kan ik het niet maken.

De voorzitter: Begrijp ik. Misschien, ik zat ook mee te luisteren bij dit debat als voorzitter, begrijp ik goed dat u zegt dat door de aanvulling van de inhuur dat daardoor de overbezetting plaatsvindt?

De heer Bakker: Ja, exact. We hebben een grotere, om te zorgen dat we aan de afspraken en de ambities die er gedaan worden, om daar aan te blijven voldoen, hebben we de noodzaak om daarbij ook in te huren. En dat heeft zowel een capaciteitscomponent als ook een kostencomponent.

De voorzitter: Mijnheer Vermaat, u wilt daar nog een vervolgintrruptie op plegen?

De heer Vermaat: Ja, voorzitter. Dank voor uw extra interruptie als voorzitter zijnde. Maar dan eerst even samenvatten, we hebben personeelstekort, we gaan te veel inhuren en daardoor hebben we nu een overschot.

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Nee, volgens mij werd het goed samengevat inderdaad op deze manier. Dus wellicht, ik zie meer vingers, als het u helpt om, zeg ik ook tegen de heer Vermaat, maar technisch gezien nog even dit exact even onder elkaar te zetten voor het Statendebat, dan zijn wij daar altijd even toe bereid.

De voorzitter: Oké. Ik zie nog een aantal, ik zag mevrouw Oude Luttikhuis als eerst. Gaat uw gang.

Mevrouw Oude Luttikhuis: Dank u wel, voorzitter. U bedoelt dus een overbezetting op de middelen? Dus er is meer geld uitgegeven dan wat u zou willen, maar het aantal personen is minder. Begrijp ik het dan goed? En misschien moet u ook opschrijven wat u nou precies bedoelt, want het gaat alle kanten op.

De voorzitter: Misschien is het inderdaad goed, want we kunnen hier volgens mij nog heel lang met elkaar over steggelen, omdat de woordelijkheid even hier best ingewikkeld is. Ik denk dat het goed is om het aanbod van het college aan te nemen dat we hier in ieder geval schriftelijk nog even verder op gaan met elkaar, want ik weet niet of we er hier uit gaan komen met elkaar. Mevrouw Hoek, ik zag dat u nog een vraag heeft.

Mevrouw Hoek: Ja, ik heb een hele korte vraag. Soms is het zo dat iemand die weg is gegaan heel veelzijdig is, alles weet. Maar dan moet diezelfde functie weer ingevuld worden, omdat die weg is gegaan en dan heb je soms meerdere mensen voor nodig met dezelfde kennis. Klopt het dat, mijn gedachte, dat u soms voor de één die weg is gegaan, dat u soms twee of drie nieuwe ervoor nodig had om het pakket, de kennispakket weer te kunnen inzetten? En daardoor meer personeel dus.

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Ja, dat is een element, absoluut, wat er is. Dus we zien dat de structurele formatie niet altijd gevuld is op de manier die we zouden willen, met alle redenen die ik net al heb genoemd. En we zien aan de andere kant, door dat feit, doordat het ontstaat, maar ook door andere vragen die te maken hebben, bijvoorbeeld met ondersteunende diensten in de bedrijfsvoering, zien we dat we ook genoodzaakt zijn om mensen tijdelijk of op inhuur aan te nemen. En dat maakt dat wij in de Zomernota tot een overschrijding rapporteren, dat wij die voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Kennedy-Doornbos dan, tot slot op dit onderwerp.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Kijk, als blijkt dat wij meer mensen inhuren dan nodig is om een programma uit te voeren en dat ook nog allemaal inhuur is die extra duur is waardoor wij een overschrijding krijgen van de personeelslasten, overweeg ik een motie in te dienen om te zeggen dat we niet meer mensen moeten inhuren dan nodig is om een programma uit te voeren. Maar ik neem aan dat dat niet het geval zal zijn. Maar dat lijkt nu de boodschap.

De voorzitter: Mijnheer Bakker, tot slot.

De heer Bakker: Ik snap de verwarring en de semantiek en waar zit het woord in, maar even wat mevrouw Kennedy schetst, dat is absoluut niet het geval. Dus wij kijken echt naar inhuur op het moment dat het gaat over piek of ziek of specialisme. Dat zijn eigenlijk voornamelijk de redenen. En we willen het werk gedaan krijgen, daar vraagt u ons ook op al die andere momenten naar inhoudelijk. En dan zijn wij, en met ons vele andere organisaties, helaas, zeg ik erbij, ook genoodzaakt om vrij prijzige inhuur te nemen. En we zetten daar zeer op in, hoe houd je die mensen nou? Hoe haal je ze nou binnen? En hoe houd je ze ook binnen? Maar helaas kunnen we dat niet altijd helemaal zelf in de hand hebben. Dus nee, die motie is niet nodig, kan ik tegen mevrouw Kennedy zeggen. En dan doen wij dus het aanbod om nog even de technische beantwoording, want ik begreep van de heer Adriani en de heer Vermaat, dat daar nog wat nadere toelichting op gewenst is. Daar zullen wij voor het Statendebat op terugkomen met, hoe is de situatie. Oké, voorzitter, want nou heb ik heel veel kostbare tijd natuurlijk opgesnoept. Oh, rustig aan. Forum, begin ik daar even mee. Vroeg een en ander over het pand verduurzamen. Kan dat nou ook zonder geld? Het korte antwoord is nee. Daar is deels al op gespaard, daar is een krediet voor. Maar zonder geld, nee, dat gaat niet lukken. Maar dat gaat ook niet lukken, deels gewoon wet- en regelgeving waar we aan moeten voldoen. Dit kantoor is kantoorlabel C. Op een gegeven moment gaat dat gewoon niet meer. Daarnaast heeft u beleid vastgesteld, de Staten vastgesteld, in het programma energietransitie. En, denk ik terecht, zegt u iedere keer, geef nu ook zelf het goede voorbeeld. We hebben geen gemakkelijk gebouw, zeg ik er meteen bij. Het is een moeilijk gebouw om te verduurzamen, met name de hoogbouw. We zijn op dit moment, met dat bureau dat u noemt, wordt er goed naar gekeken. Wat zijn nou ongeveer de kosten? Wat zijn de scenario's en waar kom je dan op uit? En in de technische beantwoording hebben we gezegd, voor het einde van het jaar zullen we u daarover informeren. En dan kunnen we denk ik wat meer op inhoud het debat hebben. Maar dat gaat niet gratis worden. Aanbesteding, dit was een Europese aanbesteding en dan sturen wij niet op Utrechtse bureaus, maar kijken we vooral, heeft het bureau de kwaliteit en hebben ze dit vaker gedaan en dat was zo. PvdA heb ik denk ik al het nodige over gezegd en over de punten van de heer Adriani en had een punt over de prijzen, lonen indexering. Dat was inderdaad een constatering. Die laat ik even voor wat het is. De SGP vroeg naar het meerjarig bestedingsplan. Dat moet nog opgesteld worden, dus stap 1, dat was naar aanleiding van het amendement net voor de zomer over de middelen voor de energietransitie. Om dat niet in de reserve weerstandsvermogen te storten, maar in een separate reserve. GS gaat nu dit bestedingsplan maken en dat zal ook jaarlijks geactualiseerd moeten worden. Dus ik stel voor dat dat deel verder valt eigenlijk wat meer binnen de energietransitie domein, maar daar wordt op dit moment aan gewerkt of gaat aan gewerkt worden. De heer Nagtegaal over de reserves. Eigenlijk als ik het even een beetje uitzoom op de vraag die hij stelt, dan hebben we natuurlijk dat traject duurzaam financieel evenwicht, dat we bij de kadernota hebben vastgesteld. We zien dat we op de langere termijn echt wel tegen vragen gaan aanlopen, namelijk structurele wensen en kunnen we die ook structureel dekken en daar komen ook nog grote investeringen bij. Het is nu zo dat de begroting in structurele zin in balans is en natuurlijk af en toe extra accenten met elkaar zetten die wij dekken uit de reserves of putten uit de reserves die daar ook voor bedoeld zijn, bijvoorbeeld binnen mobiliteit of op andere vlakken.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Dank, voorzitter. Wat ik mij afvraag is, is het ook niet een discussie geweest binnen het college zelf van, kunnen wij niet iets meer op de centen letten. Ook met het oog naar de komende jaren, waarbij heel veel gemeenten bijvoorbeeld, maar ook andere provincies, gewoon in geldnood komen? Wordt daar binnen het college over nagedacht, ook inhoudelijk?

De voorzitter: Mijnheer Bakker.

De heer Bakker: Stap 1 is natuurlijk altijd gewoon gezond financieel beleid en daar voel ik me als gedeputeerde financiën extra verantwoordelijk voor. Dus dat is altijd het uitgangspunt. Daarnaast hebben wij natuurlijk, volgen we heel netjes de kadernota en de begroting die u binnenkort toegestuurd krijgt, waarin u kunt zien hoe wij dat ook vormgeven voor de komende jaren. De situatie bij de provincie is, gelukkig, anders dan bij veel van de Utrechtse gemeenten en überhaupt ook gemeenten in het land. Ik heb al wat gezegd over de wat middellangere termijn toekomst, maar wij volgen bijvoorbeeld waar het gaat over de inzet reserves, ook simpelweg de afspraken die zijn gemaakt in het coalitieakkoord en de onderhandelingen daarin. En daar rapporteren we ook iedere keer netjes over terug. Dus er is niet zozeer sprake van of wij dan meer of anders doen, maar daar waar het nodig is en waar het ook het maatschappelijk doel dient, worden die reserves ook ingezet.

De voorzitter: Een vervolginterruptie van heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Tot slot hoor en ik probeer het kort te houden. Even kijken, hoe zal ik het verwoorden. Ik snap helemaal wat de gedeputeerde zegt en dat zie ik ook dat dit college daarmee bezig is. Maar bijvoorbeeld het volgende college en ook dit college heeft toch een bepaald pad ingezet om die kerntaken of iets meer taken op zich te nemen en daar hoort natuurlijk ook een geldprijs bij. Wordt daar nu binnen het college, en dat is eigenlijk ook een beetje de vraag naar de coalitiepartijen, nagedacht van, moeten we dat misschien iets gaan minderen. Moeten we gewoon even iets meer op de centen gaan letten en moeten kijken van, laten we gewoon iets meer verantwoordelijk omgaan met ons geld. Belastinggeld immers.

De voorzitter: Deze discussie komt natuurlijk ook aan bod in de kerntaken discussie, maar als de heer Bakker daar nog op wil reageren dan...Oh, de heer Adriani. Gaat uw gang.

De heer Adriani: Voorzitter, het is net alsof ik de heer Nagtegaal hoor zeggen dat het college of coalitiefracties onverantwoordelijk met provinciaal geld omgaan. En daar zou ik toch wel me tegen willen verzetten, tegen die suggestie.

De voorzitter: Mijnheer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Nee, het is geenszins mijn bedoeling om de heer Adriani daarmee te beledigen. Ik ben persoonlijk, of mijn fractie is van mening, dat de provincie wat verantwoordelijker, laat ik het niet onverantwoordelijk noemen, maar wat verantwoordelijker mag omgaan met het geld. Dat is gewoon onze mening en daar is de Partij van de Arbeid het niet mee eens. Dat is wat ik daarmee zeg. Nogmaals, ik probeer u geenszins te beledigen.

De voorzitter: Mijnheer Janssen.

De heer Janssen: De coalitiepartijen worden aangesproken, dus ik zal ook even een reactie geven. We hebben bewust in het coalitieakkoord gezegd, naast dat we nieuwe wensen hebben, ga ook nog eens even kritisch door alle lopende activiteiten heen. Voegen ze nog toe? Kunnen we er ook mee stoppen? Dus ja, wel degelijk is er bewustzijn bij de coalitiefracties en daar zaten we alle vijf hetzelfde in, mag ik verklappen om af en toe ook eens kritisch te kijken van, wat doe je nu allemaal en voegt dat waarde toe of is het inmiddels overbodig geworden? Dus in die zin zitten we als vijf coalitiefracties op dezelfde lijn. Blijf kritisch op wat je doet, maar soms is het ook gewoon nodig om wel een stap naar voren te zetten. We hebben het daar wat later vandaag over. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dat lijkt mij voldoende. U kunt daar nog op reageren, maar u mag ook uw beantwoording vervolgen. Gaat uw gang.

De heer Bakker: Een zin. Volgens mij was dat ook een beetje wat de heer Adriani zei. Ik zou nog wel uit elkaar willen halen de financiële positie en de financiële situatie van de provincie en wat je daarvan vindt en of het gezond en prudent financieel beleid is. En vervolgens ook de keuzes die we maken om met die financiële ruimte die er is dingen wel of niet te doen. Dat zijn ook politieke keuzes en daar volgen wij ook de gemaakte afspraken en hebben we natuurlijk ook in de strategische college agenda ook die ambities voor de komende jaren opgeschreven. En dat is het kader waarbinnen wij werken. Dan zou ik willen voorstellen, voorzitter, om verder te gaan naar Volt. Er werd inderdaad een en ander ook gezegd over punten die ik eerder al heb beantwoord, maar één element nog niet. Dat ging over participatie co-creatie. Ik kan u vertellen dat er een participatieagenda, dus er komt een Statenbrief met een participatieagenda waar wij nader ingaan op, hoe doen wij nou die overheidsparticipatie, maar ook de inwoners- of maatschappelijke participatie, hoe gaan wij daar nou op in? Wat pakken we daarmee op? Andere vormen van participatie. Dus hoe ziet dat de komende jaren er nou uit? En daarbij is een hele belangrijke om te noemen dat die Wet versterking voor participatie op decentraal niveau die gaat per 1 januari 2025 in en in de brief over participatie zult u ook lezen hoe wij dat traject gaan starten. Dat u daar ook vanzelfsprekend betrokkenheid bij zal hebben en dat ik ook daarin nog eens zal terugkomen, hoe geven wij ook maatschappelijke initiatieven en ik denk ook co-creatie daar meer ruimte. Ik blijf er wel altijd bij zeggen dat ruimte voor initiatief, co-creatie, et cetera, dat moet dan ook passen in de provinciale taken die wij doen. Maar daarover gaat u snel meer zien. Dan kom ik bij de VVD. Ook een en ander wel al over gezegd. Terechte aanmoediging die de heer Janssen ook doet en daarover vraagt van, maken wij ook de voortgang die wij hebben beloofd? Ik ga ze even af. Over archivering hebben we u recent geïnformeerd in de management reactie op het verslag van de provincie archivaris is aangegeven dat eind van dit jaar een plan van aanpak vanuit GS zal worden opgeleverd die duidelijkheid geeft en ook goed in route zet, hoe gaan we die achterstand nou inlopen? Dat we ook hebben aangegeven, dat is gewoon nog een onderwerp waar mogelijkerwijs best wel nog extra middelen voor nodig zijn. Ook daarvoor geldt overigens dat wij zeker niet de enige partij zijn die met dat bijltje helaas hakken Maar dat we die betrekken bij de kadernota 2026. Maar dat plan van aanpak en hoe we daar sturing, grip en van de rode bolletjes van de provincie archivaris afkomen, komt naar u toe. Versterken financiële keten. Eind vorig jaar is daar een nadere toelichting over geweest in de FAC. Eind van het eerste kwartaal is gestart met het programma. Dat heeft een doorlooptijd van twee jaar. En in de FAC van november zullen we daar weer nader op toelichten. En het gaat echt over de financiële keten, nog wel belangrijk om even te zeggen. Dus het gaat echt over, hoe gaan we nou het goed financieel management in de hele organisatie verankeren met budgethouders, collega's, managers, business controllers, financial controllers et cetera. En daar gebeuren goede en belangrijke zaken op. Ik ben heel positief hoe dat gaat. In november informeren we u daar graag na daarover. Subsidies, ten slotte, dat was het derde onderwerp waar de heer Janssen aandacht voor vroeg. U heeft het Statenvoorstel met de aanpassing van de subsidieverordening ontvangen. Daar zit ook een plan van aanpak onder of dat zit erin. Maandelijks

hebben we met elkaar, met de mensen van subsidie ook een gesprek van, wat is de voortgang, hoe maken we de achterstanden weg? Daar zitten ook, u zult dat in het Statevoorstel ook lezen, voorstellen in hoe we die achterstand gaan wegwerken en dat gebeurt ook al kan ik zeggen. Daar ben ik erg blij mee en hoe houden we dan ook vervolgens koers? Daarvan ben ik echt optimistisch dat we daar de goede stappen op zetten.

De voorzitter: Mijnheer Janssen.

De heer Janssen: Ik zit eigenlijk de hele middag al een beetje met kromme tenen te luisteren op alle proces antwoorden die we krijgen. Ook dit is weer een stapeling van procesantwoorden, een plan van aanpak, een project, een programma. We gaan u informeren. We betrekken u. Dat gaat over de personeelskosten. Dat gaat over de punten die ik aan de orde heb gebracht. Het zijn eerlijk gezegd al antwoorden die ik hier al vijf jaar krijg. En bij mij is het geduld eerlijk gezegd op. Dus ik hoop dat er wat meer urgentie komt in het oplossen van dit soort zaken. Want het sleept echt te lang aan. Dus dat punt wil ik even gemaakt hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Bakker, wilt u daarop reageren?

De heer Bakker: Voorzitter, ik denk goed om daar wel te zeggen, de voortgang wordt absoluut geboekt. Nog niet op al die onderwerpen, maar bijvoorbeeld neem even het onderwerp van subsidies. Ik denk toch tegen de heer Janssen zeggen, het is niet zozeer een proces. We hebben daadwerkelijk op dat onderwerp, de voorstellen liggen bij u en ik kijk er heel erg naar uit om dat met u te bespreken, namelijk hoe dat te gaan doen. Dus de voorstellen liggen daar op tafel, de versnelling is ingezet, de achterstanden worden weggewerkt. Ik zie daar echt ook het resultaat van de ingezette koers.

De voorzitter: De heer Janssen.

De heer Janssen: Korte reactie hierop. De vorige gedeputeerde bedrijfsvoering die zei 2 of 2,5 jaar geleden ik heb nu een nieuwe verordening. Hiermee gaan we alle problemen oplossen. Nu zit ik toch in een soort herhaling van dezelfde film, het is een soort Groundhog Day aan het worden. Dus ik ben ik ben niet pessimistisch, maar ik maak me wel zorgen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Bakker, u kunt daarop reageren en uw bijdrage daarna afronden.

De heer Bakker: Volgens mij was het punt wat ik daarover wilde maken en de voortgang die bereikt wordt helder. Ik herken het signaal natuurlijk absoluut ook. Volgens mij hebben we daarmee... Want ChristenUnie ging ook over de vraag over OMU. Dus daar heb ik mijn bijdrage mee gehad. Dank u wel.

De voorzitter: Dan wil ik het college er even op wijzen dat we richting de helft van hun spreektijd gaan over het eerste agendapunt. Doe ermee wat je wil. De heer Van Muilekom ga uw gang.

De heer Van Muilekom: Dank voor het woord. Even over de bed-bad-brood discussie die de heer Breur even aankaartte, vanuit de stad Utrecht. We hebben die vraag niet gekregen, dus we hebben daar ook nog niet over nagedacht zal ik maar heel eerlijk zeggen. Dus maar goed, het is wel een groot vraagstuk waar veel gemeenten mee gaan worstelen. Dat herken ik wel heel erg, zeker. Een andere vraag die u had nog even over de OMU. De OMU zet zich ook in met transformatie van andere bedrijven naar wonen. Daar zijn we het afgelopen jaar mee begonnen. Dus onze mensen van Wonen die hebben de samenwerking ook opgezocht en daar is ook een fonds voor. Dus dat is goed, de OMU doet daar echt heel goed werk vind ik. Dan nog de vraag van de heer Kamp, dat ging over de middelen van cultuureducatie. Dat waren de middelen die... Wij willen die

cultuureducatie verder verbreden naar speciaal en voortgezet onderwijs. Dat blijkt dus even wat meer tijd te kosten dan we hadden gedacht, daardoor lopen we achter met de besteding. We willen wel dat het daar eigenlijk ook wel gaat landen, want we denken dat daar ook nodig is. Dus dat is de afstemming die ook plaats gaat vinden. Even over de theaterbus. Die werd niet door de provincie gefinancierd, maar op andere manieren. Ik herken uw opmerking. Het punt is... Ik wou er twee dingen over zeggen. Als je daar iets mee zou willen doen... Stel dat er wél geld zou zijn, dan moet het in het hele curriculum van de scholen ingepast worden. Je moet het ook iets structureler hebben, dat er middelen zijn om het ook goed in de scholen... Maar om dat nu even weg te halen bij het voortgezet en speciaal voortgezet onderwijs ben ik niet voor. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn. Ik kijk even de commissie rond of de vragen allemaal beantwoord zijn. Ik zie geen... Mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Toch even kort. Ik heb goed geluisterd omdat de heer Janssen van de VVD bijna dezelfde... Of eerder was en meer vragen... Gelijke vragen haast heeft gesteld. Eén vraag van mij heb ik eigenlijk geen antwoord gekregen. De status van subsidies die verstrekt werden en hoever is de stand van zaken daar? Wat ik eerder heb gevraagd om dat te onderzoeken en te kijken wat kan er geschrapt worden zeg maar in het kort? Dat zijn subsidies die al jarenlang doorlopen, niet meer gecontroleerd worden.

De voorzitter: Helder.

Mevrouw Hoek: Daar heb ik nog geen antwoord op gekregen.

De voorzitter: Mijnheer Bakker, wilt u daar nog even op reageren?

De heer Bakker: Voorzitter, volgens mij hebben we het daar in... Weet ik niet, vorige vergadering in het FAC ook over gehad. Dus u wordt daar iedere keer bij de P&C-documenten over gerapporteerd over welke dat zijn en ook bij het instellen van die subsidie. Wij kijken ook zelf naar wat zijn die subsidies? Wij hebben ook in de subsidieverordeningen ook een aantal zaken daarover opgenomen. Hoe zorg je nu ook dat je dat iedere keer goed herijkt? En ze niet, uw punt, laten doorlopen. Op dit moment vindt er niet een soort integrale scan plaats naar alle subsidies die er zijn en welke kunnen we beëindigen. Maar we hebben vanzelfsprekend in de afspraak uit het coalitieakkoord voor de vorige begroting, hebben we kritisch gekeken naar wat zijn die subsidies. Dat blijven we ook... Ook juist om meer te sturen op minder subsidies en wat grotere subsidieregeling met minder werk. Dat blijven we ook doen. Als u specifiek vragen heeft over bepaalde subsidies, dan zult u ook bij de FAC-collega's zeg maar terechtkomen, echt over de subsidieregeling zelf.

Mevrouw Hoek: Toch nog heel kort. Een subsidie...

De voorzitter: Mevrouw Hoek? Als ik u het woord geef, dán mag u beginnen met praten. Ga uw gang.

Mevrouw Hoek: Ik dacht dat u dat al gedaan had. Dank u. Dan is het in mijn beleving dubbel, maar goed maakt niet uit. Subsidies die toegezegd zijn naar gemeentes toe om wat voor bedrag en wat voor redenen dan ook. Die constant bij de gemeentes op de begroting staan wij hebben dat geld nog tegoed. Zes jaar, zeven jaar, acht jaar sommige keren. Of daar ook op gecontroleerd wordt?

De voorzitter: De heer Bakker.

De heer Bakker: Jazeker. Dat is op dit moment ook onderwerp van gesprek en daar zullen wij ook bij u op terugkomen. Want ze staan niet alleen bij die gemeentes op de begroting, maar ook bij onszelf. Dus het is belangrijk dat we daar ook scherp naar te blijven kijken om daar de duidelijkheid over te krijgen inderdaad.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, in mijn eerste termijn was ik een vervolgvraagje vergeten. Dus met uw goedkeuring wil ik die nu wel even stellen voor mijn tweede termijn. Namelijk over het meerjarige bestedingsplan, u geeft aan dat die hier komt. Maar de vraag die erbij was, die we in het achterhoofd ook technisch hadden gesteld is over het plafond. Die is nu niet gesteld, maar zou dat wel kunnen? Of is dat daarin niet gebruikelijk? Om vooraf al een plafond te geven, zonder dat je meerjarige doelen eronder liggen?

De voorzitter: U nam een beetje veel vrijheid in uw vraag, maar ik zie het door de vingers. De heer Bakker ga uw gang.

De heer Bakker: Ik stel voor dat we op die vraag nog even technisch terugkomen. Dat weet ik zo niet, niet precies wat daar de laatste stand van zaken is op uw vraag.

De voorzitter: Dan is daarmee de eerste termijn afgerond. Dat brengt ons naar de tweede termijn en daarin is ruimte voor het onderlinge debat. Ik kijk even de commissie rond wie er behoefte heeft om daar nog een bijdrage aan te leveren. Ik zie de heer Janssen, ik zag de heer Breur. Ik begin bij de heer Breur. Ga uw gang.

De heer Breur: Dank u wel. Laat ik beginnen met te bedanken voor de antwoorden op de vragen. Met name het eerlijke antwoord op bed, bad en brood. Het is wel een punt waar wij ons zorgen over maken en waar gemeenten mee te kampen hebben. Dus bij deze kondig ik alvast aan dat we broeden op een motie op dit gebied. Maar hoe die motie er precies uit zal zien daar heb ik nog geen vastomlijnd idee voor. Dus eenieder die hierover wil meedenken, mag zich melden.

De voorzitter: Ik zie een aantal interrupties. De heer Janssen.

De heer Janssen: Wij zijn dan wel heel benieuwd naar de heer Breur toe naar de dekking van die motie. Komt dat dan uit de sociale agenda? Want dan is dat misschien interessant, maar ik weet niet wat u in gedachte heeft.

De voorzitter: Ik wil even voorkomen dat we gaan discussiëren over een motie die nog niet bestaat. Dus het lijkt mij goed als u over de inhoud wil spreken dat er dan eerst een motie ligt zodat we daar met elkaar over in gesprek kunnen. De heer Janssen.

De heer Janssen: Dit is toch juist het debat met elkaar?

De voorzitter: Ja, maar een discussie over iets wat nog niet bestaat dat vind ik een beetje ingewikkeld. Maar als de heer Breur hier op in wil gaan, dan mag dat van mij. Maar hij gaf zelf al de slag om de arm. Ik zag ook nog een interruptie van de heer Vermaat en de heer Nagtegaal. Dus gaat dit over dit specifieke onderwerp wat de heer Janssen nu aankaart? Of gaan we eerst even de... We doen eerst de beantwoording. Mijnheer Breur, ga uw gang.

De heer Breur: De mensen die ik nu gesproken heb die gaat vooral om het overbrengen van een signaal naar het Rijk. Als wij besluiten tot het zelf bijspringen voor bed-bad-brood regeling, heb ik daar nog geen specifieke

dekking voor. Maar ik bespeur dat de heer Janssen zich opwerpt als iemand die daarover wil meedenken. Dus bij deze is die van harte welkom.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Vermaat, ga uw gang.

De heer Vermaat: Voorzitter, met het horen van het opteren van een motie dacht ik is het dan niet handig om eerst van het college te wachten dat ze reageren op de ontstane situatie? Want ik hoorde de gedeputeerde juist zeggen we hebben er nog niet over nagedacht. Dus toen dacht ik eigenlijk misschien is het volgorde juist dan wel eerst vragen, maar dat mag natuurlijk niet meer. Dan zal het op een andere manier richting het college moeten van hoe wilt u dan hierop reageren? Als dat niet naar tevredenheid is, dat je dan met een motie komt.

De voorzitter: De heer Breur.

De heer Breur: Dat is een route. Maar we zitten hier niet alleen als opdrachtgever van het college, we zitten hier ook als volksvertegenwoordiger. We willen graag onze stem laten horen in die hoedanigheid.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Nagtegaal u had ook nog een interruptie.

De heer Nagtegaal: Er is al veel gevraagd. Mijn main question was eigenlijk wat worden de contouren van die motie? Even als lichte bijzet dan erbij. Utrecht is natuurlijk ooit begonnen met die bed-bad-brood. Toen kwam ook die LVV, is in leven geroepen. Maar is het puur en alleen voor de heer Breur een financiële hulp aan de gemeente Utrecht om die bed-bad-brood in stand te houden? Of is zit er nog meer achter? Dat weet heer misschien de heer Breur nog niet. Dus dat is misschien een lastige vraag.

De voorzitter: De heer Breur.

De heer Breur: Is inderdaad een lastige vraag. Het gaat zoals ik al in reactie op de heer Janssen zei, primair een signaal afgeven aan het Rijk. Als wij zelf wat willen doen als provincie zijnde dan bent u van harte welkom om daarover mee te denken. Het is nu vooral een open uitnodiging aan eenieder die wil meedenken en meeschrijven aan deze motie.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Dat laatste weet niet hoor. Kijk weet je, gezien mijn achtergrond zal het u misschien verbazen, maar ik maak me ook wel zorgen om enigszins het afschaffen van die LVV omdat natuurlijk ook heel veel mensen op straat gaan zwerven. Maar ik zit ook een beetje te zoeken naar wat we dan ook weer als provincie doen in onze rol ten opzichte van de gemeente Utrecht. Dus dat is een beetje... Ziet de heer Breur dat ook? Of maakt het hem als socialist zijnde niet zo uit?

De voorzitter: De heer Breur.

De heer Breur: Ik zie dat ook. Dat is zeker een dilemma van wie gaat waarover? Dus laten we elkaar niet tegenwerken, maar juist samenwerken en een synergie tussen gemeenten en provincie laten ontstaan. Dan zijn we op ons sterk.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Janssen, een tweede termijn.

De heer Janssen: Ik had in de eerste termijn aangekondigd dat ik een motie in de overweging had. Dat gaat over de bedrijfsvoering, die heb ik nog steeds in de overweging. Strekking van die motie is om het college op te roepen meer prioriteit te geven. Gaande het debat in de eerste termijn bedacht ik me ook, gehoord de discussie over de personeelszaken, dat het te overwegen is. Maar ik neem dat nog mee naar mijn fractie om een motie te maken om een Duisenberg onderzoek te doen naar de ontwikkeling van de formatie. De wijze waarop met inhuur wordt omgegaan. Als derde motie overweeg ik het invoeren van de Roemer-norm, zal de heer Breur aanspreken, in de provincie voor wat betreft inhuur. Dank u wel.

De voorzitter: U had een interruptie van mevrouw Blekxtoon. Ik denk op de eerste motie nog.

Mevrouw Blekxtoon: Inderdaad, dank voorzitter. Die eerste motie, om welke prioriteiten gaat dit? Dank.

De voorzitter: De heer Janssen.

De heer Janssen: De drie prioriteiten die ik heb genoemd. Oplossen van de subsidieachterstanden, het in control krijgen van de personeelskosten. Als derde het overdragen van het archief naar het HUA, het digitale archief.

De voorzitter: Dank u wel. Voldoende? De heer Nagtegaal had ook een interruptie.

De heer Nagtegaal: Dank voorzitter. Kijk, dit is ook een beetje lastig moment op dit moment voor de heer Janssen. Want hij betichtte net de gedeputeerde voor het telkens zeggen er komt nog een onderzoek, er komt nog een terugkoppeling. Dan wilt u nu weer een onderzoek, zegt u net zo dadelijk. Terwijl u volgens mij jaren weet dat het op het personeelsdossier piept en kraakt. Wat gaan we dan extra bereiken met een onderzoek? Kunnen we niet gewoon zelf nu duidelijke keuzes maken? Of bent u daar wellicht gezien uw partners in de coalitie bang voor?

De voorzitter: De heer Janssen.

De heer Janssen: Nee, ik ben ik ben niet zo bang aangelegd, dus dat is niet een punt. Punt is één, dat ik voorstel om echt paal en perk aan de inhuur te stellen. Dat is die Roemer-norm. Dat is een concreet voorstel. Twee is het college oproepen op een aantal punten voor het eind van het jaar... Hoe zeg je dat, opgelost te hebben. Het derde punt is wat mij betreft dat we ook als Staten in het kader van de verdieping van de verantwoording. Want die komt wat moeizaam over het voetlicht. Ook zelf eens even wat dieper gaan kijken in de personeelskosten. Dat noem je een Duisenberg methode ding.

De voorzitter: De heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Ik ken het begrip. De heer Janssen heeft zichzelf nu beter uitgelegd, dus schrijf me er maar alvast bij.

De voorzitter: Excuus. Ik was heel even afgeleid omdat wij volgens mij eerder een methode Duisenberg hebben gedaan hier in de provincie. Dus vandaar dat ik dat even... We zijn in de tweede termijn. Zijn er nog andere partijen die behoefte hebben aan een tweede termijn? Nee? Dan zijn we aan het eind gekomen van dit agendapunt.

8. GR Conceptjaarrekening 2023 en Ontwerpbegroting 2025 SGL

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 8. De gemeenschappelijke regeling Conceptjaarrekening 2023 en Ontwerpbegroting van 2025 van de Stichtse Groenlanden. Dit is ter bespreking op uw commissieagenda geplaatst omdat u gisteren de zienswijze heeft ontvangen. We bespreken dit stuk in twee termijnen omdat we in de nieuwe werkwijze geen eentermijnsagenderingen meer kennen. Dus we spreken dit stuk in twee termijnen. Mevrouw Blekxtoon punt van orde?

Mevrouw Blekxtoon: Een soort punt van orde. Met de vraag we hebben dit zo ontzettend laat gekregen, ik zou wel even wat toelichting willen op waarom en hoe wij ons dan in positie kunnen stellen om hier goed op te reageren. Ik vond dat zelf wat lastig.

De voorzitter: Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Voor mij precies hetzelfde punt inderdaad. Ik zou ook graag willen weten hoe we daar in de toekomst mee omgaan en misschien dat het presidium zich daarover kan buigen.

De voorzitter: Dank u wel. Misschien is het goed om inderdaad dit agendapunt even te beginnen met een korte toelichting van het college. Op de zienswijze en op de werkwijze Wellicht ook. Dat we daarna naar de eerste termijn gaan. Is dat iets waar de commissie mee akkoord kan gaan? Dan hanteren we die werkwijze even voor dit agendapunt. Dan geef ik als eerst even het woord aan de heer Van Muilekom en dan kunt u even... U hoeft geen... Een toelichting op de werkwijze en de zienswijze. Ga uw gang.

De heer Van Muilekom: Dank u wel voorzitter. Je kunt er heel strak in zijn. U heeft als Staten besloten dat het aan GS is om een zienswijze in te dienen en niet aan PS. Dus wij zorgen dat er zienswijze ingediend wordt en u hoeft er eigenlijk verder niks meer van te vinden, want u heeft het doorgemandateerd aan GS. Zo is het gewoon. Dat hebben we zo met elkaar afgesproken. Ik probeer het even scherp neer te zetten. Het punt is wel, dat ook ik zit in het AB van het SGL. Dat bespreekt in oktober de begroting en vooral ook de zienswijze op die begroting. Dus als u zegt ik heb op basis van deze zienswijze nog aanvullen de punten, dan neem ik die graag mee. Ik zeg ook maar even als sommige fracties denken ik heb meer tijd nodig om dat allemaal te bestuderen en te doen om het maar zo te zeggen. Mag dat ook van mij schriftelijk later worden meegegeven. Eigenlijk komt het er grofweg op neer... Misschien is het even om aan te geven waar die zienswijze over gaat voorzitter? Is dat handig? Wij zijn echt met een professionaliseringsslag bezig met SGL. Als u leest we hebben ook een terreinbeheermodel. Een 1manier hoe we de achterstanden die ook zijn opgelopen, dat we die goed in beeld krijgen. Dat gaat gebeuren. Tegelijkertijd constateren we ook samen met de gemeenten, dat de komende jaren de middelen bij gemeenten, ook bij de provincie, minder worden. Dus die zienswijze gaat er echt over scherp aan de wind te varen van het bestuur van SGL. Met name ook richting die begroting voor 2025 en later. Omdat wij het idee hebben je kunt van alles in beeld brengen, maar besef even dat de middelen die beschikbaar zijn, echt beperkt zijn. Dus grote uitbreiding. Daar gaat de zienswijze over. Als u zegt ik ben het er niet mee eens, of ik wil u nog wel iets meegeven kan dat. Maar dat is even in een nutshell voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Is dat voldoende om nu de eerste termijn te starten? Ja? Dan begin ik bij Forum voor Democratie, mevrouw Van der Kolk.

Mevrouw Van der Kolk: Dank u wel voorzitter. Ik vind het wel een mooie toelichting van de gedeputeerde met scherp aan de wind varen want middelen zijn beperkt. Want ik had mij juist voorbereid op basis van de conclusie die is. De begroting 2025 van Stichtse Groenlanden is sluitend na een verhoging van de

deelnemersbijdrage. Er staat ook, extra stijging van deelnemersbijdrage is alleen noodzakelijk voor een sluitende programmabegroting. Toen dacht ik, mijn huishoudboekje is ook wel weer sluitend als ik een externe bijdrage erbij ontvang. Maar volgens mij is dat niet helemaal het uitgangspunt, want daarvoor was het niet sluitend. Dus ik vroeg eigenlijk... De zienswijze vraagt GS al aan het recreatieschap om duidelijkheid te geven over toekomstige stijgingen van de deelnemersbijdrage. Ik heb daar twee vragen over. Met name dus waarom GS wat mij betreft al min of meer akkoord gaat met verdere stijgingen, na de huidige stijging van de bijdrage 2025. Want volgens mij gaan we nu al van 510.000 naar 636.000, dus dat is een stijging van 25 procent. Gezien ook de eerdere opmerkingen over financieel beheer, lijkt het me goed kritisch te zijn op die verwachte stijgingen. Als tweede vroeg ik me af, is er een maximumbedrag voor deelname? Heeft GS daar een beeld over? Of kan het wat haar betreft oneindig doorstijgen? Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks. De heer Hart, ga uw gang.

De heer Hart: Dank u wel voorzitter. Bedankt voor de toelichting, dat helpt ons allemaal denk ik. Wat GroenLinks betreft een prima zienswijze. Een beetje laat, maar formeel gaan we daar helemaal niet over. Verder weet ik toevallig dat mijn VVD-collega Juliëtte van Gilse zo meteen nog een aantal goede opmerkingen en relevante vragen gaat inbrengen. Tot zover even.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij van de Arbeid, de heer Adriani.

De heer Adriani: Voorzitter, volgens mij voor 2025 is het wat het is. Ik denk een terechte oproep voor de doorkijk naar latere jaren. Maar daar zou ik het liever over willen hebben bij de startnotitie voor het nieuwe programma recreatie en toerisme. Dat geldt ook voor volgende agendapunt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren, mevrouw Butterman.

Mevrouw Butterman: Geen inbreng. Het was te laat om er nog wat van te vinden.

De voorzitter: Dank u wel. De PVV is volgens mij nog steeds niet aanwezig. Dan ga ik naar de SGP, de heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter dank u wel. Wij steunen de conceptzienswijze van het GS op de genoemde punten van indexeren, verdeling van lasten tussen programma's en de mogelijk stijgen van deelnemerskosten. Als SGP vonden wij het al bijzonder dat er bij het programmaonderdeel A een overschot is van 114.000 euro en bij het programmaonderdeel B een tekort van 9.000 euro. Dat er dan gelijk wordt gezegd we gaan de deelnemerskosten verhogen. Dan is bij ons dan ook de vraag dan, waarom wordt er niet samen gekeken naar programmaonderdelen A en B? En zo afzonderlijk? Want het is toch het doel dat die onderdelen samengaan? Dus we moeten niet zo gescheiden kijken wat ons betreft naar die eigen begrotingen. Kijk in het totaal en dan zal de deelnemerskostenstijging waarschijnlijk niet hoeven worden toegepast.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SP, de heer Breur.

De heer Breur: Dank u wel voorzitter. Op zich geen bijdrage, maar in het licht van de bijdrage van mijn buurman ben ik wel heel erg nieuwsgierig naar de bijdrage van mevrouw Van Gilse.

De voorzitter: Hoge verwachtingen, maar we zijn er nog niet. We gaan eerst naar UtrechtNu!, de heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Dank voorzitter. Ik kan me denk ik ook grotendeels aansluiten bij de bijdrage van Forum voor Democratie, als het gaat ook om die financiële stabiliteit. Kijk die begroting dat hebben we ook kunnen lezen, het is allemaal wel een beetje kielekiele. De zienswijze die er nu ligt, gisteravond binnengekomen, nog met bloeddoorlopen liggen lezen in bed. Daar kan ik akkoord mee gaan. We hebben er verder ook niet zo heel veel over te zeggen natuurlijk, stelde de gedeputeerde al. Ik heb ook niet alle tijd vandaag, maar ik wil toch bij dit agendapunt als het mag en dat mag. Even aandacht vragen voor en u raadt het al, ontlasting. Excrementen, werkstoffen, stront, kak. Toiletten zijn namelijk essentiële voorzieningen in recreatiegebieden. U weet dat ik hierover al eerder een motie heb ingediend. Recent heb ik ook samen met de SP schriftelijke vragen gesteld aan het college over de situatie rond de Maarsseveense Plassen. Dit gebied kwam ook in het nieuws door een heuse drollentelling en een petitie met de treffende titel Hier een plee. Die de urgentie van het probleem ook wel benadrukt. Mijn fractie weet ook dat er stappen zijn gezet die ook eerder aan ons zijn medegedeeld. Het is ook heel belangrijk denk ik voor ons als Staten ook dat we de voortgang blijven bewaken op dit punt. Wat ik vooral interessant vond is dat er ook in de beantwoording van technische vragen, ik meen van de VVD. In wordt gegaan over die Toekomstvisie 2040 die ook op recreatie geloof ik gemaakt gaat worden. Ik denk dat dat ook een uitgelezen kans is om structureel die toiletvoorzieningen, die verbetering van toiletvoorzieningen op te nemen in die Toekomstvisie.

De voorzitter: Mijnheer Nagtegaal, u krijgt een opmerking van mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Ik vroeg me af of dit nog steeds over de Stichtse Groenlanden gaat of over het volgende onderwerp.

De voorzitter: De heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Maarsseveense Plassen valt onder Stichtse Groenlanden. Dus ja, soort van de begroting daarvan ligt nu voor. Dus ik speel een beetje vals dat ik het hier nu over mag hebben en dat doe ik ook gewoon, die kans pak ik. Mijn fractie wil niet per se wachten op de volledige uitwerking van die Toekomstvisie. Dat heeft ermee te maken omdat de problemen rond de Maarsseveense Plassen wel echt heel urgent zijn. Het is heel veel in het nieuws geweest. Petitie, inspreker laatst ook geweest. Ik kan natuurlijk ook de beantwoording van de schriftelijke vragen afwachten. Maar ik wilde gewoon via deze weg nogmaals even aanstippen dat dit voor mijn fractie in ieder geval, maar ook voor de SP bijvoorbeeld, heel belangrijk is. Verder heb ik geen opmerkingen over de begroting. Althans die heb ik wel, maar ik heb geen tijd. Dus ik laat het even hierbij.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik door naar Volt, mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank voorzitter. Dit is inderdaad dus vrij laat tot ons gekomen. Ik denk dat het inderdaad een goed idee is om dit bij de startnotitie nog een keer op de agenda te zetten. Dat zou prettig zijn. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu naar de langverwachte bijdrage van mevrouw Van Gilse.

Mevrouw Van Gilse: Dank voor het woord voorzitter. Goed dat we de zienswijze toch nog even kunnen bespreken. Hoe kunnen zowel het bestuur van SGL als GS borgen dat wij als Staten volgend jaar de stukken wel binnen de termijn hebben? De zienswijze kregen we dus pas gistermiddag en de begroting en jaarstukken waren ook zeer vertraagd. Verder in de zienswijze vraagt GS naar indexering voor 2026 tot 2028. Dat lijkt ons zeer verstandig. Is er enig idee waarom die nog niet was meegenomen? Er wordt gevraagd rekening te houden met de steeds slechtere financiële positie van gemeenten en provincies. Wat als het Recreatieschap dat niet

doet? De kosten en de daarbij... Daarmee ook de deelnemersbijdragen hard blijven stijgen? Is er dan nog iets wat wij als provincie kunnen doen? Anders dan braaf de portemonnee blijven trekken? Hartelijk dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar 50PLUS, mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u wel voorzitter. 50PLUS sluit zich volledig aan bij het betoog van de heer Nagtegaal. Het is één grote vieze, gore, smerige zooi daar.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, zou u wel op uw woorden willen letten? Dank u wel.

Mevrouw Hoek: Ik heb het verduidelijkt hoe ik erover denk. Ik zal ze niet meer gebruiken en herhalen, maar dat moet gewoon natuurlijk opgelost worden. Er kunnen zelfs hierdoor... Hoe zal ik het zeggen? Ziektes uitbreken. In Frankrijk heb je gewoon overal toiletten aangesloten op het riool. Het riool, de waterleiding, alles loopt daar door het gebied heen. Dus wij vinden... Anders moeten we misschien toch mijnheer Nagtegaal met een motie of zoiets komen. Er zijn al veel moties over gegeven, ook in de gemeente. Iedere keer komt er een motie, nog weer een keer. Of misschien moeten we er een amendement van maken, want die moet gewoon uitgevoerd worden.

De voorzitter: Ik ga dit heel even onderbreken.

Mevrouw Hoek: Dat is mijn opmerking hierover en verder niet.

De voorzitter: Helder. Want ik wil niet nu een soort toiletdiscussie openen over... Dan is het goed hoor mevrouw Hoek. Maar ik zag nog een interruptie, dus vandaar dat ik hem eventjes... We gaan niet een toiletdiscussie beginnen, want dat is ook niet wat hier voorligt. De heer Nagtegaal?

De heer Nagtegaal: Voorzitter, ik wil u eigenlijk gewoon helpen en interruptie plegen op mevrouw Hoek. Ik realiseer me dat ik nu een beetje de doos van Pandora heb geopend. Maar laten we het daar op een laat moment samen over hebben hoe we dit verder politiek kunnen aanpakken.

Mevrouw Hoek: Heel goed, komt in orde.

De voorzitter: Dank u wel. Fijn, dan doen we het zo. Even kijken, de BBB. Mevrouw Oude Luttikhuis, ga uw gang.

Mevrouw Oude Luttikhuis: Dank u wel voorzitter. Het doorvoeren van de bezuinigingen op de overheid en de personele kosten voor programma B is dan niet gerealiseerd. Maar ik vraag me af, waarom is dat niet gerealiseerd? Volgens mij is het toch wel heel duidelijk waar zit het hem in en wat kunnen we eraan doen? Het is ons te gemakkelijk om dan te zeggen we moeten de bijdrages maar verhogen. Dus daar zou ik wel graag even wat meer over willen weten, waarom één en ander niet gerealiseerd is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het CDA, de heer Koren.

De heer Koren: Ik vind het wel knap dat we bij elk onderwerp weer over toiletten kunnen beginnen. Maar in principe zijn wij het eens met de zienswijze van GS en op dit moment verder geen input.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de ChristenUnie, mevrouw Kennedy-Doornbos.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Dank u wel voorzitter. Wij vinden het een uitstekende zienswijze, alleen we waren erdoor overvallen. Dus ik ben vooral benieuwd welke werkwijze spreken we af als stukken kort van tevoren, of bij de documenten of bij de besprekingsstukken worden toegevoegd. Hoe worden wij daarvan op de hoogte gesteld zodat we ons kunnen voorbereiden individueel of als fractie. Hoe is dat anders als verantwoordelijkheden door ons zijn gedelegeerd aan het college of als het daadwerkelijk ook langs ons moet? Maar dat zijn allemaal vragen die eigenlijk bij het presidium besproken moeten worden en niet hier. Ik wil hier alleen zeggen dat ik de zienswijze, dat we die kunnen onderschrijven.

De voorzitter: Dank u wel en ik zal het inderdaad meenemen naar het presidium. Net als u. Maar we zullen het in het presidium ter sprake laten komen en hier een goede werkwijze voor formuleren. Dan gaan we naar D66, de heer Kamp.

De heer Kamp: Dank u wel voorzitter. Ook dank aan de gedeputeerde dat hij nog even de bestuurlijke verhoudingen schetst. Dat is denk ik wel goed om te weten. Neemt niet weg dat wij ook hier in navolging van de VVD ons willen aansluiten bij de vraag, maar ook wel een signaal willen afgeven. In eerdere commissies heb ik al gezegd waar we nu mee geconfronteerd worden. Is ook soort hand wat wij uitsteken om te helpen. Is toch de vraag of ze ook niet langzaam in een soort fuik laten trekken waar we straks niet meer uit kunnen komen. We hoorden net ook dat we nog gaan praten over de kerntaken van de provincie. Ik weet niet anders in bestuurlijk land dat het altijd gedoe is met recreatieschappen. Dat wil ik hier nogmaals even hier benadrukken. Ik vind het zorgelijk. Met de heer Adriani ben ik nu van zins... Daarom hebben we ook geholpen met het opwaarderen van het volgende agendapunt, om met elkaar goed na te denken over de toekomst. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Een interruptie op de heer Kamp? De heer Vermaat, ga uw gang.

De heer Vermaat: Voorzitter, ook meer op andere fracties. Want mij verbaast even... U noemt over het aannemen van het punt, maar de aanbiedingsbrief is van 8 juli 2024. Dus toen heeft het college al de stukken gekregen. Wel in concept, omdat dat vertraagd is. Daarom is de zienswijze... Dus de vraag, misschien doorgeskoppeld, waar zit het dan in die procedure? Volgens mij niet vanuit de recreatieschappen.

De voorzitter: Dat is overigens een correcte analyse van de heer Vermaat.

De heer Kamp: Maar voorzitter ik reageer ook niet op de bestuurlijke verhoudingen die de gedeputeerde zegt. Ik denk dat de recreatieschappen op tijd waren. Maar ik denk wel dat het een signaal moet zijn dat we waakzaam moeten zijn en niet langzamerhand steeds meer een ontwerpbegroting voorgelegd krijgen. Ik ken nog de discussie rond Henschotermeer toen ik in de gemeenteraad van Utrechtse Heuvelrug zat en we weten hoe dat is afgelopen. Dus het is vooral dat ik denk dat we daar heel erg opmerkzaam op moeten zijn. Dat is mijn signaal.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van de eerste termijn politieke vragen. Dan ga ik naar het college, de heer Van Muilekom. Kunt u door?

De heer Van Muilekom: Ik denk het meest wezenlijk is even het tijdig aanleveren van de stukken. Ik denk wat dat betreft dat is even een belangrijk signaal. Helaas is dit niet goed gelopen, maar dat had meer te maken even met vakanties en toestanden. Maar laten we er niet op ingaan, ik heb het gewoon te laat aangeleverd. Wat ik wel belangrijk vind, is dat het besproken kan worden door de commissie voordat de AB-vergadering er is. Die is in oktober, dus wat dat betreft is dat prima. Soms is die cyclus van die stukken van die AB en

begroting en zienswijzen niet helemaal afgestemd op de commissie. Dus ik wil in ieder geval toezeggen om te kijken dat we dat in ieder geval tijdig willen doen. Ik bedoel dat is denk ik belangrijk. Want dan zitten we alleen maar te praten over dat het stuk te laat is en dat zou zonde zijn. Even over die toename van de deelnemersbijdrage, uw vraag. Om heel kort te gaan, wij zitten zelf in het AB. Dus wij stellen zelf de begrotingen en dat soort dingen vast. Dus het is niet zo dat SGL en de uitvoerder iets gaat doen en daar hebben wij ons aan te houden. Het punt is wel en dat is het spannende zeg ik maar even ten aanzien van het recreatieschap. We hebben natuurlijk eerst de Recreatieschap Midden-Nederland gehad. We hebben nu bij SGL Staatsbosbeheer als uitvoerder. Ik vind dat er nogal wat achterstallig onderhoud is zeg ik maar even. Als je het hebt over publieke voorzieningen, dat is ook in gemeenten zo, dat is ook met water zo. Je kunt altijd zeggen besteed er minder geld aan en daardoor kun je op langere termijn de kosten alleen nog maar verder oplopen. Dat is iets wat wij nu vragen ook aan SGL. Om goed te kijken, ook met die Toekomstvisie, wat is nu echt nodig? Daarom hebben wij ook gezegd, wij willen wel zien echt wat misschien wel de maximum bijdrage is om het allemaal fantastisch ontworpen te hebben. Maar we willen ook een soort bodem weten, een soort minimum, dat je niet door de bodem heen zakt. Want we kunnen allemaal wel zeggen we doen iets niet. Dan lopen die voorzieningen nog verder achter en dan komen we de komende jaren tot nog hogere bedragen. Dus dat wil je zien te voorkomen. Wat speelt bij de Vinkeveense Plassen, is ook dat eerst Amsterdam die is uitgetreden. Dus het gat van Amsterdam... Ik kijk in één keer naar de heer Nagtegaal op de één of andere manier. Ik bedoel dat is wel één van de punten die opgelost moet worden. Maar ik vind wel, ook bij die meerjarenbegroting, dat je die niet indexeert vind ik ook niet goed. We weten gewoon dat die kosten blijven stijgen. Dus we moeten elkaar niet blijven verrassen, dus het moet echt beter en zakelijker. Nog even over dat onderscheid, ik dacht de heer Vermaat vroeg over het programma A en B. Tenminste dat dacht ik dat u het zei. Dat is toen zo gegroeid toen de Vinkeveense Plassen erbij kwamen. Ik sluit niet uit dat het op een gegeven moment weer één programma wordt. Maar het is nu even zo dat het nog gesplitst is. Dus het is even iets waar we wel mee te maken hebben, want het gaat ook over de kosten die met de Vinkeveense Plassen te maken hebben. Dat die vooral met De Ronde Venen en de provincie bekeken moet worden hoe dat opgelost moet worden. Even over die toiletten. Volgens mij hebben we een aantal vragen gehad en ik heb al eerder een toezegging gedaan dat...

De voorzitter: Een moment mijnheer Van Muilekom, u krijgt een interruptie van heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Ik hoor u zeggen over het programma onderdelen A en B. Is het dan ook uw inzet om daarin op aan te sturen dat het één programma gaat worden? Al is het over twee jaar, over drie jaar. Maar u zegt het is nu nog gescheiden, het is ontstaan. Maar hoor ik u ook daar zeggen ik wil ook daarnaartoe werken dat het gewoon één programma wordt zonder die twee onderdelen?

De voorzitter: De heer Van Muilekom. Mag ik u er trouwens op attenderen dat u uw microfoon laat doorlopen als u niet praat?

De heer Van Muilekom: Moet ik niet doen, anders gaat mijn tijd ook op. Sluit een beetje aan denk ik bij het volgende agendapunt. Je wil eigenlijk niet dat er ongeloof gefragmenteerd allemaal deelprogramma's zijn. Dus mijn wens is dat wél, maar wij zijn één van de spelers en de gemeenten moeten dat ook willen. Dus uw oproep sluit wel aan bij de ambitie die ik daar zelf ook bij heb. Even over de toiletten. Volgens mij is er een motie ingediend. Ik heb al toegezegd we zetten er extra druk op dat we met de treineigenaren tot afspraken gaan komen. Einde van het jaar komen we daarop terug. Dus wat dat betreft u hoeft niet op de Toekomstvisie te wachten, ben ik het helemaal met u eens. Ik kijk even... Volgens mij waren dat de belangrijkste opmerkingen voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Gilse.

Mevrouw Van Gilse: Mijn vraag waarom er niet geïndexeerd is, wat de reden daarachter is.

De heer Van Muilekom: Waar we gewoon te maken mee hebben, dat is de oplopende kosten voor personeel, materiaalkosten, dat soort zaken. Dan moet je niet denken dat wat je in 2024 betaalt, dat het nog steeds op hetzelfde niveau zit als 2027 en 28. Dus wij willen in de... We hebben gevraagd, dat in de verdere doorwerking dat je gewoon moet rekening houden met die indexering. Anders houd je jezelf voor de gek.

De voorzitter: Mevrouw Van Gilse.

Mevrouw Van Gilse: Dank. De vraag was wat GS denkt dat de reden is waarom er nog geen indexering was? Waarom daar nog niet rekening mee is gehouden? Want het lijkt mij inderdaad super logisch dat je altijd indexeert en op de één of andere manier zit dat er niet in. Wat is daar mogelijk de reden achter geweest?

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Ik vind het een beetje gissen, maar wat ik eerder heb gezegd. Ik vind dat SGL en Staatsbosbeheer echt aan het werken zijn. Ze hebben twee jaar transitie. Ik zie het maar als één van de dingen van leerpunten, waar ze echt mee rekening moeten houden. Ik zeg al, ik ben al begonnen met... Het moet wat meer zakelijker worden allemaal. Dat sluit denk ik ook aan bij uw punt, je verwacht eigenlijk dat het zo is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee volgens mij aan het eind gekomen van de beantwoording van het college. Misschien inderdaad goed om toch nog even een keertje aandacht te vragen voor het feit dat uw twee derde van uw spreektijd heeft gebruikt in de eerste twee agendapunten. Dan gaan we door naar de tweede termijn. Ik kijk even of er behoefte is. De vragen aan het college zijn dus beantwoord. Dus, nee helaas... Dus het is voor onderling debat. Is daar behoefte aan? Dat zie ik niet. Dan ronden we dit agendapunt bij deze af. U kunt altijd nog schriftelijk terecht met uw vragen. Mevrouw Van der Kolk.

Mevrouw Van der Kolk: Heel klein punt van orde. Zou u misschien dan nog explicieter willen vragen of alle vragen beantwoord zijn? Want ik had nu...

De voorzitter: Nog explicieter?

Mevrouw Van der Kolk: Blijkbaar snap ik het niet. In ieder geval '...'.

De voorzitter: Helemaal goed. Dan moet ik even mijn eigen fout corrigeren, want ik heb geen debatsoort genoteerd voor de Zomernota. Nu heb ik een vermoeden dat het een mogelijkerwijs wel als hamerstuk zou kunnen? Nee? Ik zie nee. O moties, sorry. Zit u mij nu te beïnvloeden mijnheer Bakker? We agenderen hem als bespreekstuk in de nieuwe werkwijze. Dus als bespreekstuk gaat hij dan naar de Staten. Dan ga ik voorstellen nu om even vijf minuten te schorsen. Dan gaan we tot 15:47 uur pauzeren en dan gaan we verder met agendapunt 9. Dank u wel.

9. SB Invulling provinciale taak 'ontwikkeling, beheer en onderhoud recreatiegebieden' (afhandeling Motie 9b Alleen samen krijgen we recreatie op de kaart)

De voorzitter: Dames en heren we gaan weer beginnen met het vervolg van onze BEC vergadering. Als iedereen zijn plaats weer wil innemen dan gaan we verder met agendapunt 9. De Statenbrief Invulling

provinciale taak ontwikkeling, beheer en onderhoud recreatiegebieden (afhandeling Motie 9b alleen samen krijgen we recreatie op de kaart). Dezelfde werkwijze als zojuist, twee termijnen. Eerste termijn politiek en richting het college, tweede termijn onderling. Evengoed ter context. Volgende cyclus krijgen we de motielijst weer als Statenvoorstel op de agenda. Dat betekent dat we daar eventueel, de al dan niet afgehandelde status van deze motie ook nog kunnen bijsturen. Als dat uit dit debat niet het geval is. Dan gaan we beginnen met de eerste termijn. Moet ik eerst? Sorry, nieuwe werkwijze. Ik wilde gewoon beginnen bij de alfabetische volgorde, maar de nieuwe werkwijze. Het is geagendeerd door ChristenUnie, D66 en de VVD. Dus we beginnen met de agenderende fracties, daarna inventariseren we wie er nog behoefte heeft aan het woord verder. Dus ik begin met de ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos, ga uw gang.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Dank u wel voorzitter. Wij hebben dit geagendeerd omdat wij gewoon van de andere fracties ook willen weten. Is hiermee de motie Alleen samen krijgen we recreatie op de kaart, die door zoveel partijen is ondertekend, afgehandeld? Volgens de andere fracties ook. Want uiteindelijk staat er in deze motie een opdracht die heel helder is, kom tot een samenwerkingsverband. Zorg er ook voor dat gemeenten daarin participeren, dat recreatie echt iets wordt van de provincie. Dat de provincie als regisseur gaat optreden. In de Statenbrief staat nu gemeenten willen niet, dus doen we dan toch maar niet. Dat vind ik eigenlijk een beetje een antwoord waarvan ik denk, datgene wat wij met zijn allen eigenlijk hebben uitgesproken dat we dat willen gaan bereiken. Hoeveel moeite is er uiteindelijk voor gedaan? Hoe krijgen we gemeenten toch over de streep om te zeggen. Die gebieden waar jullie inwoners recreëren, daar zijn jullie ook op een bepaalde manier voor verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat die op een goede manier in stand gehouden worden. Dat kan nu heel gemakkelijk afgeschoven worden. Het is wel waar dat zeg maar het vorige programma is met co-creatie helemaal tot stand gekomen. Als je kijkt wat er nu allemaal gedaan wordt op provinciaal niveau en ook op regionaal niveau met de recreatiegebieden, dat is enorm versnipperd, maar daar kan ook een bepaalde kracht in zitten. Dus als je iets gaat overnemen, dan kan dat natuurlijk ook alweer een verzwakking betekenen van datgene wat lokaal is opgezet. Maar daarom denk ik het is wel goed om deze discussie nu even te voeren in aanloop naar het nieuwe programma wat opgesteld wordt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar D66, de heer Kamp.

De heer Kamp: Dank u wel voorzitter. Ik heb daar weinig aan toe te voegen. We hebben het samen met de ChristenUnie opgewaardeerd. Met name ook omdat wij benieuwd zijn naar de toekomst hoe we daarmee omgaan. Misschien ook een beetje in aansluiting op het vorige agendapunt. Je ziet dus wel dat als het gaat om recreatie dat ook de kosten daarvoor toenemen. We willen ook wel kijken naar de rol van de provincie daarin. In gedachten hebbend de motie, denk ik dat het goed is dat we als Staten breed daar ook een inhoudelijke discussie over voeren. Dus we vinden het nu wat technisch afgedaan.

De voorzitter: Dank u wel. Er is mij vanuit de nieuwe werkwijze verzocht u aan te moedigen om het woord agenderen te gebruiken. In plaats van het woord dat niet meer genoemd mag worden.

De heer Kamp: Ik zag u al kijken.

De voorzitter: Dus bij deze een aanmoediging. De VVD, mevrouw Van Gilse.

Mevrouw Van Gilse: Dank voor het woord voorzitter. Ik sluit me ook grotendeels aan bij de inbreng van de ChristenUnie. Zoals ook gezegd hebben we dus vrijwel Statens breed die motie aangenomen voor provincie breed recreatiebeleid. Dat lijkt nu te stokken op participatie, of in ieder geval het ontbreken daarvan vanuit de gemeenten. Dat is erg jammer. Gemeenten zijn een belangrijke partner, maar het ontbreken van dat

enthousiasme haalt wat ons betreft onze oproep vanuit de Staten niet weg. En de behoefte aan een provinciebreed beleid. In ieder geval dank voor het in kaart brengen van de verschillende samenwerkingsverbanden en initiatieven die we op dit moment hebben. Maar het wordt ons daardoor wel weer extra duidelijk dat het versnipperd en niet evenredig over de provincie is momenteel. Hoe komen we wél tot een provinciebreed recreatiebeleid? Er wordt verwezen naar het nieuwe PR&T, maar krijgen we dan ineens wél dat provinciebrede beleid? Of wordt het doormodderen op de huidige manier? Ik wil in ieder geval vragen om de motie nu nog niet als afgedaan te behandelen. Ook in antwoord op de ChristenUnie. Daar in ieder geval mee te wachten tot PR&T. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even de cirkel rond of er behoefte is in de andere fracties om in de lijn met de agendering bij te dragen aan dit gesprek? Ik begin aan de rechterkant dit keer. Mijnheer Adriani, ga uw gang.

De heer Adriani: Dank voorzitter. De Partij van de Arbeid had hem niet opgewaardeerd omdat ik een beetje een grijze plaat begon te voelen. We daar... Geagendeerd. We daar volgende maand, of de maand erop, weer over spreken bij de startnotitie recreatie en toerisme. Maar ik ben het helemaal eens met de drie agendeerders over hoe ik naar deze brief kijk en naar de uitkomst. We moeten echt denk ik met dat nieuwe programma een stap zetten richting dat provinciebrede recreatiebeleid. Want het is bestuurlijke spaghetti. De gemeentelijke onderlinge solidariteit staat onder druk. Het is maar net toevallig van de gemeentelijke omstandigheden af of we een recreatiegebied aan een commerciële exploitant overlaten, of dat we er als overheid goed en netjes voor zorgen. Dat moet echt anders kunnen. Als het draagvlak niet vanzelf komt, dan moeten we het draagvlak maar organiseren bij de 26 gemeentes. Dus dat zal mijn inzet in ieder geval bij de startnotitie zijn. Maar voor nu wou ik er niet al te veel tijd aan besteden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik de cirkel... De heer Nagtegaal heeft een bijdrage?

De heer Nagtegaal: Heel kort, want ik heb niet zo heel veel spreektijd meer. O nee dat wordt helemaal niet bijgehouden. Jawel dat wordt handmatig bijgehouden door de commissiesecretaris. Ik kan me grotendeels aansluiten denk ik ook bij de Partij van de Arbeid. Ik had het ook voorbij zien komen en dacht ook is dit het moment om het hier nu over te hebben? Ik denk dat ik het ook wel eens ben met de analyse van mevrouw Van Gilse van de VVD. Ga dit nu nog niet zo afhameren die motie. Hou dit nog even aan totdat we die bredere discussie kunnen voeren over wat we hiermee ook willen en wat onze rol daarin is. Verder denk ik inhoudelijk ben ik het gewoon eens met de... Ik zal niet opwaardering zeggen maar agendering. Met de agenderende fracties. Ik denk dat we inderdaad nogmaals hier gewoon op een later moment een bredere discussie over moeten voeren. Maar dat dit dan toch niet helemaal het moment is.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Als initiatiefnemer van de motie hebben wij een iets andere zienswijze. Want wij zien eigenlijk wel dat hij is afgedaan. In de zin van we hebben een opdracht gegeven aan het college, die hebben zij uitgevoerd. Ze komen met een conclusie. Die voldoet in die zin niet aan misschien de wensen waarmee hij toen is ingediend en dan moet er een vervolg aan gegeven worden. Maar de vraag is, is de motie op zichzelf afgedaan? Ze hebben het geprobeerd, maar dit is de conclusie. Dus wat ons betreft is in die zin... Hebben we de volgende periode onze taak hoe willen we dan vormgeven? Dat ligt dan ook bij ons. Maar aan de andere kant begrijpen wij ook, gemeentes kunnen we ook niet dwingen. Die hebben een eigenstandige positie in ons bestuursorgaan. Dus wat ons betreft is dan het antwoord op de vraag, is dus wat ons betreft afgedaan.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Kolk. U had een interruptie? Mevrouw Blekxtoon, ga uw gang.

Mevrouw Blekxtoon: Inderdaad vraag voorzitter of de SGP dit dan nog wel wil bespreken tijdens de startnotitie?

De voorzitter: De heer Vermaat.

De heer Vermaat: De conclusies uit de reactie op de motie die kunnen we zeker betrekken. Bij de startnotitie ligt het gewoon weer op tafel. Dus ja.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu naar mevrouw Van der Kolk. Ga uw gang.

Mevrouw Van der Kolk: Dank u wel voorzitter. Ik vond de brief weer heel helder. Ook helder dat de samenwerking ruim is opgezet. Er een dekkend netwerk is en ook dat er dus geen draagvlak bestaat vanuit de 26 gemeente voor dat overkoepelende samenwerkingsverband. De vraag dus of de motie voldoende is afgehandeld. Wij hadden eigenlijk nog wel twee zaken die we toch nog graag aangevuld wilden zien ook aansluitend op wat er eigenlijk al gezegd is. We hebben nu een totaalbeeld van de reacties per gemeente. Dus een samenvatting daarvan. Zo weten we niet of er gemeenten zijn die juist wél interesse hebben. Daarnaast is het denk ik van belang of er oplossingen te vinden zijn voor de argumenten die aangevoerd worden voor dat overkoepelende samenwerkingsverband. Er wordt opgemerkt dat het te veel bestuurlijke druk zou geven. Dus ik vroeg me af, hoe ziet de gedeputeerden dat? Is dat echt zo? Is dat meer een idee dat bestaat bij de gemeenten? Zien we misschien mogelijkheden om die ervaren bestuurlijke drukte weg te nemen? Want dan zijn gemeenten mogelijk wel enthousiast. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De BBB. Geen behoefte. Mevrouw Hoek, 50PLUS. Ga uw gang.

Mevrouw Hoek: Dank u voorzitter. Het is natuurlijk heel mooi dat het weer opgewaardeerd is en dat er weer aandacht voor gevraagd wordt. Ooit hoorden een aantal schappen zeg maar bij elkaar, dat is allemaal uit elkaar gevallen. Dat weten we allemaal. Dus dan is het weer helemaal nul. Dan kan je wel weer van alles proberen, misschien onderling. Wat ik wel weet is dat ook geld wel een rol speelt. Als je dus clustert met elkaar, dan mag je ook afspraken maken financieel. Wat is de bijdrage? Ik mag daar, vanuit onze gemeente weet ik dat dat best wel een... Laat ik het zo zeggen, discussie is geweest. Ik ga niet de uitslag hier laten weten. Maar het kost ook geld bij de gemeentes en aangezien de gemeentes op dit moment allemaal richting één of ander ravijnjaar geloodst worden. Dus dat speelt zeker een rol mee. Dus prima, mooi. 50PLUS al zeker daar bijdragen wat mogelijk is. Maar, het heeft wel aandacht nodig. Het is beter dat je bepaalde zaken gaat combineren, zeker als er overlapping in zitten. Zoals Stichtse Groenlanden met het water en de Loosdrechtse Plassen. Alles is daar zo dicht allemaal bij elkaar. Dan zou je eigenlijk de handen ineen moeten slaan om zo'n recreatiegebied in zijn totaliteit... Per gebied, hoeft niet de hele provincie, maar wel gebieden dat je dat combineert. We weten wat er met Henschotermeer is gebeurd. Dat weet ook iedereen. Als er een commerciële partij bij komt, dan is het ook maar weer... Die wil heel wat anders dan...

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Hart.

De heer Hart: Dat was niet mijn signaal hoor om te interromperen. Sorry. Ik wil zo dadelijk nog even het woord.

Mevrouw Hoek: Hij deed zijn duim omhoog denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, u rondt af.

Mevrouw Hoek: Maar ik was eigenlijk klaar. Als er een commerciële partij in beeld gaat komen, zoals wat met Henschotermeer is gebeurd. Drama. Tot nu toe. Dat moet je ook niet willen. Dan komen er hele andere belangen. Is dan maar de vraag of de recreant met de kleine portemonnee hier nog bij gebaat is. Daar moeten we ons ook sterk voor maken. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Breur behoefte? Nee. Dan ga ik naar de heer Hart, ga uw gang.

De heer Hart: Dank u wel. Motie wel of niet afgedaan. Voor beide valt natuurlijk iets te zeggen, hangt een beetje van je insteek af. Maar ik denk dat ons gezamenlijke signaal samenvattend wel duidelijk is lijkt me. We gaan het terug laten komen en goed ook, bij de startnotitie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Blekxtoon, ga uw gang.

Mevrouw Blekxtoon: Voor ons ook een belangrijk onderwerp. Motie kan misschien technisch zijn afgedaan, maar biedt wel nog steeds veel aanknopingspunten om te bespreken tijdens de startnotitie. Dus daar kijken wij naar uit.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de termijn van het college, de beantwoording. Ga uw gang.

De heer Van Muilekom: Ik heb eigenlijk niet zoveel vragen gehad volgens mij, ik heb alleen maar standpunten gehoord. Is ook heel goed in de commissie. Ik denk dat als je kijkt... Dat is echt het gebrek met recreatie. In de wetgeving die er is staat niets vermeld over wat van een gemeente verwacht wordt op het gebied van recreatie. Tegelijkertijd als ik zie wat er gebeurt, er wordt gesproken over versnipperd en het klopt allemaal niet. Ik heb wel bewust even ook een lijstje gemaakt van samenwerkingen op het gebied van recreatie en toerisme die er zijn en die lopen heel goed. We hebben om een voorbeeld te nemen het Routebureau. Dat werkt echt door de hele provincie heen. Verbindt paden aan elkaar, want die lopen niet nu eenmaal van de ene naar de andere gemeente. Ook in het oostelijk deel van onze provincie, daar gaan ze nu aan de slag. Wat je gewoon merkt en mevrouw Hoek ik herken het omdat u ook in de gemeenteraad zit. Er zijn een aantal gemeenten die ook aan het kijken zijn naar onze bijdrage. Maar je merkt dat als er een gemeente is en die zegt naja, we hikken tegen die bijdrage aan, noem maar even De Ronde Venen. Dan zegt de gemeente Rhenen, wij vinden het heel belangrijk daar recreatiegebied is, maar wij gaan er niet aan bijdragen. Onze mensen die gaan daar niet naartoe. Ik vind het veel erger en dat meen ik echt hoor. Als ik kijk naar het oostelijk deel van de provincie, dat er niet een vorm van solidariteit is. De heer Adriani zei het ook. Als ik kijk, in deze omgeving heb je bepaalde voorzieningen. Recreatieve voorzieningen zijn altijd regionaal. Hier moeten wij gezamenlijk voor willen staan. Wat dat betreft, ik vind het een hele goede moet ik zeggen. Dat u zegt we willen toch als Staten een aantal dingen meegeven in onze startnotitie. U mag aan mij gerust doen, ook de oproep die u doet. Maar we moeten ook even goed nadenken hoe krijgen we het voor elkaar? Dat als we het hebben over we willen dat er verspreid over de provincie goede en toegankelijke recreatiegebieden zijn. Hoe de provincie daar wel misschien een stuk coördinatie en verbinding in kan brengen en wij steken daar ook geld in. Maar ook hoe we de gemeenten daarin meekrijgen. Dat ze ook gezamenlijk dus verantwoordelijkheid nemen over die gebieden in de provincie. Ik zeg het maar gewoon even heel eerlijk. Wij hebben in het kader van deze notitie, hebben we dat echt opgehaald bij de gemeenten. Het in de nabijheid denken, dat gaat goed. Op provinciaal niveau denken niet. Ik zeg het maar gewoon even heel plat. Dat heeft veel met geld te maken. Maar goed, ik denk wel we moeten daar wel verder mee. Maar ik vind ook je kunt een beleid hebben, een provinciaal beleid wat je wil. Tegelijkertijd wil ik niet zeggen dat alles overal slecht gebeurt. Dat geldt ook voor SGL en Staatsbosbeheer.

Ik vind dat ze op uitvoeringsniveau van een hoop dingen van hun voorzieningen dat ze dat goed doen. Wat ik wel vind en dan hebben we weer over de begroting, administratie. Dan vind ik dat het wel een beetje zakelijker en een beetje beter kan. Maar als ik kijk naar de mensen die in het veld zijn en het werk doen, vind ik dat dat wel goed gebeurt. Dus we moeten denk ik ook een beetje oppassen dat alles wat op het gebied van recreatie een puinzooi is, want dat is ook niet zo. Dus dat is even mijn reactie.

De voorzitter: Heel goed. Dank u wel. Dan zijn we daarmee... U heeft een onbeantwoorde vraag mevrouw Van der Kolk.

Mevrouw Van der Kolk: Dank u wel. Ik had dacht ik wel twee concrete vragen. Namelijk er is nu alleen een samenvatting gegeven van de reacties van de gemeenten. Of dat ook uitgesplitst aan ons toegezonden zou kunnen worden voor dat betere beeld? En dus de vraag, ze geven aan dat er te veel bestuurlijke drukte is. Ik hoor u zeggen het heeft vooral met geld te maken. Kunt u ook wat meer duiding geven nog over welke mogelijkheden u ziet om de druk voor de gemeenten die zij blijkbaar ervaren, weg te nemen?

De voorzitter: Ik zag dat mevrouw Van Gilse ook nog een overgebleven vraag had, dan kunt u die in één keer beantwoorden. Ga uw gang.

Mevrouw Van Gilse: Dank. Ik had gevraagd dat er veel wordt verwezen naar nieuwe PR&T, maar of we dan wel ook ineens nieuw provinciebreed recreatiebeleid krijgen? Of dat het doormodderen wordt op de huidige manier?

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, uw reactie.

De heer Van Muilekom: Ik vind dus niet dat het op alle terreinen doormodderen is, want ik vind het ook op heel veel terreinen ook dingen heel goed verlopen. Dat er één groot recreatieschap komt... Ik denk dat idealiter, in theorie denk ik dat het best nog heel goed zou zijn. Als ik denk wat de haalbaarheid daarvan is, het is een gemeenschappelijk orgaan. We zitten zit op basis van gelijkwaardigheid erin. Om het commitment daar van de gemeenten van te krijgen. Wij hebben een rondje gedaan in het kader van deze notitie. Ik vraag me het af. Als ik zie ook hoe het in het oostelijk deel van onze provincie is gelopen. Ik zie daar wel bij, ik geloof Utrechtse Heuvelrug, wel iets... Dat ze positief erin staan. Maar de omliggende gemeenten weer niet. Dus ook voor een gemeente waar ik zelf in woon, Amersfoort. Die misschien wel heel erg gebruik maakte van het Henschotermeer in het verleden, maar ook een bijdrage levert. Dus wat dat betreft is er... Hebben we daar wel een pittige discussie te voeren, maar ik vind dat statement om daar wél iets mee te gaan doen vind ik wel heel goed. Dan moeten we maar kijken hoe ver we komen. Je ziet hoe we nu bezig zijn met het opheffen van RMN. Dat is gelukkig opgeheven zeg ik maar en we zijn volop bezig om het te doen. Plassenschap en dat soort dingen dat loopt eigenlijk best wel redelijk goed. Is ook een klein gebiedje met Noord-Holland erbij. SGL loopt in de praktijk goed, maar heeft bepaalde echt wel ontwikkelpunten nog wel liggen.

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom let u op uw tijd?

De heer Van Muilekom: De tijd, dus ik stop nu.

De voorzitter: Dat is heel goed, alleen u heeft nog twee vragen niet beantwoord. Eentje over het toezenden van de volledige lijst. Ik neem aan dat u dat kan? Ja oké. Dan de tweede vraag.

De heer Van Muilekom: Ik weet niet of ik... Ik zit in die overleggen, dus ik heb dat aan de orde gehad. Alleen moet ik ambtelijk even kijken. Geeft u dat nu mee ook bij de startnotitie van de PR&T om dat heel goed op te halen bij de gemeenten. Dat zou ik vooral goed vinden.

De voorzitter: De lijst wordt dus toegezonden? Nee. De lijst met de uitsplitsing van de gemeenten?

De heer Van Muilekom: Laat ik zo zeggen, ik heb geen enkele gemeente in de provincie Utrecht gesproken die er voor is om één recreatieschap in deze provincie te hebben. Nul.

De voorzitter: Helder. Mevrouw Hoek, u had nog een aanvullende vraag?

Mevrouw Hoek: Heel kort. U zei het net nog op de valreep. U had het over de Loosdrechtse Plassen. Bedoelde u daarmee met de provincie Noord-Holland. Bent u een overleg met de provincie Noord-Holland om te kijken wat er gebundeld kan worden?

De voorzitter: Mevrouw Hoek, dat is een nieuwe vraag. De eerste termijn is afgelopen. Nee, dat is een nieuwe vraag.

Mevrouw Hoek: Het is een nieuwe vraag, maar...

De voorzitter: Het was klaar. Dit waren alleen nog vragen die niet beantwoord waren.

Mevrouw Hoek: Dan heb ik het wel gevraagd, maar dan krijgt de luisteraar ook geen antwoord.

De voorzitter: Misschien kan de heer Van Muilekom dit heel kort beantwoorden. Heeft u overleg?

De heer Van Muilekom: Ja, we hebben overleg met provincie Holland, nog niet specifiek over deze vraag. Maar ik denk als we met de PR&T aan de gang gaan, dan is provincie Noord-Holland één van onze partners waar we mee in overleg gaan.

Mevrouw Hoek: Bedankt.

De voorzitter: Dan gaan we daarmee door naar de tweede termijn. Is er behoefte aan onderling gesprek? Ik kijk de commissie rond. Ik zie wat voorzichtige handjes. Mevrouw Kennedy-Doornbos ga uw gang.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Ik heb heel goed gehoord dat er niemand hier een uitgebreide discussie over wil hebben op dit moment want er komt een startnotitie aan. Toch zou ik graag willen vragen aan de andere fracties. Zijn er ook ideeën hoe we gemeenten zover kunnen krijgen om meer verantwoordelijkheid te nemen? Voor de gebieden waar hun inwoners dan wel recreëren, waar ze niet aan meebetalen bijvoorbeeld. Als je als provincie regisseur wil zijn, moet je natuurlijk eigenlijk ook willen meebetalen. Want hoe kan je anders regisseur zijn? Kan er gewoon wat gedaan worden zeg maar op financieel gebied? Waardoor gemeenten zeggen gezien het feit dat wij zo meteen in een ravijnjaar zitten, toch wel heel fijn als de provincie bepaalde taken en verantwoordelijkheden van ons overneemt en het voor ons ietsje goedkoper wordt. Dat de provincie dan wel regisseur mag zijn van recreatiegebieden. Of zou je kunnen zeggen, de gemeenten die bijdragen daarvan mogen de inwoners gratis. Als je uit een andere gemeente komt dan word je kenteken gescand bij de slagboom. Als jouw auto niet geregistreerd staat in de gemeente, dan moet je betalen voor parkeren. Ik bedoel zijn er ideeën? Die meegenomen zouden kunnen worden, uitgewerkt zouden kunnen worden in een startnotitie.

De voorzitter: Een heldere oproep. Ik zag dat in ieder geval de heer Adriani een tweede termijn had. Dus misschien kunt u uw tweede termijn beginnen. Dan dit antwoord eventueel, als u dat wil, hierin meenemen. Ga uw gang.

De heer Adriani: Dat wil ik doen. Bestuurlijke drukte en geld. Dat zijn de twee belangrijkste dingen die over tafel zijn gegaan in de eerste termijn. Volgens mij zitten daar ook precies de knoppen waar we aan kunnen draaien. Want als je zou uniformeren en die bestuurlijke spaghetti oplost, dan doe je wat aan die bestuurlijke drukte. We steken natuurlijk heel veel geld in de recreatiegebieden. Dus als wij zouden besluiten met elkaar dat wij ons terugtrekken uit alle snipperrecreatieschappen en dat op één centrale plek opnieuw gaan verdelen. Dan denk ik dat dat draagvlak behoorlijk wijzigt bij gemeenten.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen behoefte aan een bijdrage? De heer Kamp, ga uw gang.

De heer Kamp: Dank u wel voorzitter. Ik wil de gedeputeerde danken voor de nuancering. Dat het toch niet zo heel slecht is als wij misschien hier als beeld schetsen. Wat kun je zeggen als één van de indieners? De SGP zegt dat de motie is afgedaan. Dan denk ik dat je weinig rest om daar tegenin te gaan. Neemt niet weg dat die punten die genoemd staan, dat we die natuurlijk wel mee kunnen nemen in de startnotitie. Dus ik denk dat we die semantische discussie moeten vermijden. Een antwoord op de ChristenUnie. Ik heb het zelf nog niet gedaan, maar ik ben eigenlijk ook wel heel erg benieuwd hoe dat in onze overige provincies is georganiseerd. Dus ik zou ook vooral daar eens willen kijken. Zijn daar ideeën op te halen hoe we dat op een goede manier kunnen... Ik heb zelf al eens gekeken bij Drenthe, is natuurlijk een andere schaal. Maar dat is bij uitstek een provincie waar heel veel... Daar hebben ze volgens mij maar één recreatieschap. Maar ik zou me er iets meer in moeten verdiepen. Is denk ik wel goed om daar ook eens te kijken hoe we goed zaken kunnen organiseren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie geen verdere behoefte. Dan sluiten we daarmee de tweede termijn af. Dan zijn we aan het eind gekomen van dit agendapunt en we gaan dus nog over dit onderwerp doorspreken met elkaar.

10. SB Bijdrage provincie Utrecht in aanpak laaggeletterdheid

De voorzitter: Gaan we naar agendapunt 10. Statenbrief Bijdrage provincie Utrecht in de aanpak laaggeletterdheid. Deze is geagendeerd door de BBB, GroenLinks, VVD en PvdA. Dat is dezelfde werkwijze als zojuist. Dus ik zal beginnen met de agenderende partijen, waarna er ruimte is voor de andere partijen om ook nog te reageren. In de tweede termijn geen reactie meer van het college. Dan misschien toch nogmaals een oproep aan het college om uw spreektijd goed in de gaten te houden en uw woorden zorgvuldig en bondig te kiezen. We beginnen met de eerste termijn. Ik begin bij de BBB, mevrouw Van den Broek. Ga uw gang.

Mevrouw Van den Broek: Mijn collega vertrekt dus ik neem het even over. Dus ik ga heel snel de bijdrage voorlezen. Laaggeletterdheid is een onzichtbaar, maar urgent probleem in onze samenleving. Zelfs in een welvarende provincie als Utrecht. Nog steeds hebben 2,5 miljoen Nederlanders, waaronder 87.000 Utrechtse, moeite met lezen en schrijven. In een tijd waarin informatie de sleutel is tot volwaardige deelname aan de maatschappij, is dit onacceptabel. Het probleem blijft bestaan, omdat het vaak verborgen blijft. Mensen schamen zich en durven niet om hulp te vragen. De gevolgen zijn echter ernstig. Het beperkt de kans op de arbeidsmarkt, gezondheidsproblemen door het niet begrijpen van medische informatie en sociale uitsluiting. Het is cruciaal dat we laaggeletterdheid in Utrecht en heel Nederland aanpakken. Dit begin met het vergroten van bewustzijn en het doorbreken van het taboe. We moeten investeren in laagdrempelige taalcursussen en

zorgen dat kinderen de basisschool verlaten met voldoende taalvaardigheid. Dit vereist samenwerking tussen lokale overheden, scholen, werkgevers en maatschappelijke organisaties en een gerichte politieke inzet met voldoende financiering.

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek? U krijgt een interruptie van mevrouw Van der Kolk. Was dat uw laatste zin? Maak hem alstublieft. Ga uw gang.

Mevrouw Van den Broek: Laten we samenwerken aan een toekomst waarin iedereen in Utrecht en Nederland kan meedoen. Laaggeletterdheid oplossen is niet alleen een kwestie van rechtvaardigheid, maar een investering in onze gezamenlijke toekomst.

De voorzitter: Mevrouw van der Kolk, u had een interruptie. Ga uw gang.

Mevrouw Van der Kolk: Dank u wel. Ik vind lezen en schrijven cruciaal uiteraard, dus wat dat betreft geheel eens met wat de BBB zegt. Alleen is dat dan aan de provincie? Want landelijk is vastgesteld dat de gemeenten verantwoordelijk zijn, die krijgen daar ook ongeveer zestig miljoen voor per jaar. Dus wat maakt dan dat u vindt dat dat een provinciale taak is?

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek.

Mevrouw Van den Broek: Ik moet eerlijk zeggen dat is wel heel lastig voor mij, want ik heb dit onderwerp niet voorbereid. Dat heeft mijn collega gedaan en omdat de voorgaande onderwerpen zo lang hebben geduurd, moet ik nu snel dit doen. Dus ik ga dit mee terugnemen naar mijn collega en dan kom ik er later op terug.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is dat ook het eind van uw bijdrage en wellicht dat dit onderwerp bij andere fracties ook nog aan bod kan komen. Ik ga naar GroenLinks met de heer El Hamdaoui. Ga uw gang.

De heer El Hamdaoui: Dank u wel. Laaggeletterdheid is een belangrijke uitdaging voor de provincie Utrecht. Ook wel een probleem die we moeten aanpakken met zijn allen. Volgens de beantwoording van de vragen is er wel een wens bij de gemeente om dit aan te pakken. Ik zou eigenlijk met jullie allemaal in gesprek willen gaan hierover. Ook bij de gedeputeerde is de vraag, wat is volgens u dan de wenselijke rol die wij als provincie moeten nemen? Is het alleen maar een zak geld geven of iets anders? Wij kampen met personeelstekort en gemeenten ook. Dus vraag is ook wel hoe lossen we dat op? Maar ook wil ik iets meegeven aan de provincie en ook ons als organisatie. Moeten wij niet eigenlijk ook een spiegel voor onszelf voorhouden? Hoe zit het bij ons in de organisatie? De mensen die laaggeletterd zijn, is onze website ook toegankelijk? Zijn we telefonisch goed bereikbaar? Want de meeste mensen die niet goed lezen en schrijven die zijn wel op de telefoon. Kunnen alleen maar telefoneren. Hebben wij ook een beleid voor laaggeletterdheid? Als we zelf geen goed voorbeeld zijn voor de gemeenten en de rest, hoe verwachten we eigenlijk dat de rest ons volgt?

De voorzitter: Mijnheer El Hamdaoui, u krijgt een interruptie van de heer Nagtegaal. Ga uw gang.

De heer Nagtegaal: Dank u wel voorzitter, dank voor het woord. Ik hoorde de heer El Hamdaoui zeggen dat hij het ook heel belangrijk vindt dat... Dat we zelf ook toegankelijk zijn, ook qua taal en zo. Nu wil ik even meedelen dat ikzelf ook bezig ben met dit onderwerp en ook met ambtenaren daarover het gesprek over aanga. Dus ik nodig u ook graag uit om daar aan te sluiten. Ik heb wel een vraag. Want hoe ziet de GroenLinks-fractie de rol van de provincie zelf als het gaat om het aanpakken van laaggeletterdheid? Misschien ook even

wat breder gepakt, een stukje armoedebeleid. Want dat is toch een beetje in navolging ook hiervan. Maar dat is een beetje met concrete vraag.

De voorzitter: De heer El Hamdaoui, ga uw gang.

De heer El Hamdaoui: Dank u wel. Over armoede daar moet ik nog een beetje over nadenken. Over de rol van de provincie over dit jaar daarvoor wil ik ook wel in gesprek met jullie gaan. Dit moeten we in samenwerking doen met de gemeenten dit. Natuurlijk het eindorgaan die hieraan moet werken is de gemeente. Wij moeten een soort van... Zij willen graag geholpen worden, maar ze weten... Maar volgens die onderzoek is het nog niet echt duidelijk. Dus moeten wij met zijn allen in gesprek gaan op wat voor manier? Dat wil ik eigenlijk nu doen met jullie.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil overigens even voorkomen dat we een gesprek gaan voeren over armoedebeleid. De heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Ga ik niet doen. Ik probeer mijn bijdrage een beetje in interrupties te gooien, dan hoef ik zo meteen niet meer zoveel te zeggen. Kijk, ik vraag me af of die is 75 ruggen, want daar gaat het nu een beetje om. Die wij bijdragen hieraan. Of die dan echt zou gaan helpen. Als het gaat om... Wat is het? 92 miljoen op landelijk niveau vanuit die WEB. Die wet, wat is het? Educatie en beroepsonderwijs. Ik vraag me gewoon af wat zijn we hier nu eigenlijk aan het doen? Want dit kost ook allemaal ambtelijke capaciteit. Die 75 ruggen zeg ik al, dat maakt op het grote geheel helemaal niks uit.

De voorzitter: Is kort hè een interruptie?

De heer Nagtegaal: Dus wat zijn we hier aan het doen? Mijn vraag aan de heer El Hamdaoui. Sorry voorzitter, excuus.

De voorzitter: De heer El Hamdaoui.

De heer El Hamdaoui: Wat we hier aan het doen zijn? We zijn problemen aan het oplossen denk ik. Toch? Dat is ook de grote vraag. We moeten natuurlijk dingen doen die werken. Als we zien dat iets niet werkt, dan moeten we dat niet doen en we moeten op zoek gaan naar een oplossing. Als jij zegt tegen mij 75 ruggen dat is weggegooid geld. Vertel me dan hoe we dan wél dit probleem kunnen oplossen. Want alleen maar overlaten aan de gemeentes dat lijkt me niet wenselijk.

De voorzitter: De heer Nagtegaal tot slot.

De heer Nagtegaal: Eenmaal nog.

De voorzitter: Kort.

De heer Nagtegaal: Ik heb een antwoord voor de heer El Hamdaoui. Niets, we hoeven niks te doen. Laat het inderdaad gewoon aan de gemeenten over. Die staan zelfs veel dichterbij de burger. Is de heer El Hamdaoui... Volgens mij moet ik een vraag stellen, het daarmee eens? Dat hoeft niet meer. Dan is dit mijn interruptie.

De voorzitter: Kort korte opmerking of vraag. Mevrouw Van der Kolk ga uw gang.

Mevrouw Van der Kolk: Dank u wel. U merkte op we moeten het niet alleen aan de gemeenten overlaten. Waarom niet?

De voorzitter: De heer El Hamdaoui. Ga uw gang.

De heer El Hamdaoui: Als ze het niet kunnen, dan wil ik graag helpen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Kolk, een vervolgvraag.

Mevrouw Van der Kolk: Hoe bepaalt u dat ze het niet kunnen?

De voorzitter: De heer El Hamdaoui, ga uw gang.

De heer El Hamdaoui: We stellen de vraag hebben jullie hulp nodig? Want in het onderzoek van wat ik heb begrepen. Ze vinden dit onderwerp belangrijk, maar ze hebben ondersteuning nodig. Dat is wat ik heb begrepen van het onderzoek. Als wij de middelen hebben om hun te helpen, waarom zouden we dat niet doen?

De voorzitter: Dank u wel. U mag uw bijdrage vervolgen of was u aan het eind? Dan ga ik door naar de VVD. De heer Janssen.

De heer Janssen: Dank u wel voorzitter. Belangrijk onderwerp. Wij hebben in tegenstelling tot GroenLinks en ik dacht ook BBB. Zouden wij onze pijlen, of pijlen dat klinkt negatief. Zouden wij onze focus willen richten, onze aandacht willen richten op de bibliotheken. A omdat het een natuurlijke partner is. We hebben een taak op het bibliotheekgebied als provincie. B het is ook een plek die laagdrempelig is en waar mensen graag naartoe gaan. Ook mensen die geen vertrouwen meer hebben in de overheid. De bibliotheek is echt een plek waar mensen naartoe gaan voor hulp. Dus dat is de vraag aan de gedeputeerde. Hoe kijkt hij ertegenaan? Moeten we richting gemeenten kijken of richting bibliotheken? Tweede opmerking die ik wil maken. Wat ik heel interessant vond uit het onderzoek wat naar boven kwam was ook de rol van laaggeletterdheid op de werkvloer. Kunnen we daar via de UTA, via de Utrecht Talent Alliantie, ook nog wat in betekenen? Dus ik probeer het juist, ik kijk even naar de heer Nagtegaal, dicht te houden bij de provinciale taak. Daar te kijken waar we meerwaarde kunnen bieden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de PvdA. De heer Adriani, ga uw gang.

De heer Adriani: Dank voorzitter. Partij van de Arbeid was een beetje teleurgesteld over deze brief nadat wij de presentatie van het strategisch coalitieprogramma en de begrotingswijziging. De gedeputeerde zei, laat mij dat eerst maar eens even goed in beeld brengen. Als er dan meer geld nodig is, dan kom ik bij u terug. Is deze brief nu toch geschreven vanuit eerst en vooral het financiële kader vier keer 75.000 euro? Op zich worden daar goede dingen voor voorgesteld. Daar wil ik niks op afdoen, maar het is wel echt een druppel op een gloeiende plaat. Dan hoor ik vaak, meer geld is niet de oplossing. Voor de aanpak van laaggeletterdheid collega's, is meer geld wel degelijk de oplossing. Want in de afgelopen vijftien jaar, dat heeft diezelfde professor De Greef ook op een rijtje gezet. Is het budget wat we in dit land uitgeven aan laaggeletterdheid van negen euro per inwoner naar drie euro per inwoner gegaan. Dus er is nog maar een derde over van wat het vijftien jaar geleden was. Even ter vergelijking bij onze zuiderburen, in Vlaanderen is het achttien euro inwoner. Geld is hier een probleem. Dat is ook logisch, want als je mensen van laaggeletterd naar geletterd wil

maken, dat kost tijd. Daar heb je dus gewoon menskracht voor nodig. Met gemeentelijke budgetten kun je maar zoveel mensen bereiken en dan duurt het heel lang voordat je bij de 89.000 bent.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Van der Kolk.

Mevrouw Van der Kolk: Dank u wel. Ik hoor u zeggen geld is het probleem. Geld is vaak wel een probleem, dat klopt. Maar ziet u niet ook een probleem bij het Rijk en de kwaliteit van scholing? Want op antwoord van de vraag van de BBB, is het toch veel jongeren die van school komen. Die zijn laaggeletterd, daar gaan wij dan weer geld aan besteden. Zit het probleem niet veel eerder wat u betreft?

De voorzitter: De heer Adriani.

De heer Adriani: Er zit zeker ook een deel in scholing. Gelukkig zie ik heel veel gemeentes ook in vroeg voorschoolse educatie inzetten om dat te voorkomen. Maar vergist u zich ook niet. De enorme hoeveelheid veertigers, vijftigers en zeventigers die die hele leven al... En NT-1ers aanleg laaggeletterdheid, daar de problemen mee hebben. Het Rijk laat het dus hier gewoon enorm afweten. Die hebben gewoon twee derde van het budget in vijftien jaar afgebouwd. Daar waar onze zuiderburen het ten opzichte van hetzelfde niveau verdubbeld hebben. Je ziet dat dus ook in de groeiende cijfers van het aantal laaggeletterden. Als het Rijk het laat afweten en decentrale overheden zien dat er een probleem groeit. Wat ga je dan doen? Dan ga je potjes schrapen. Dan ga je bordje bij bordje leggen om te kijken of je toch nog tot een beetje een fatsoenlijke inzet kunt komen. Want hoe meer mensen zo'n traject doorlopen, hoe minder laaggeletterden we hebben. Maar die trajecten die kosten nu eenmaal veel uren. Nu zie ik ook wel dat onze meerjarenbegroting niet hele grote overschotten vertoont op dit moment. Dus ik snap dat er nu geen voorstel ligt om er bijvoorbeeld, ik noem eens wat. Twee miljoen cofinancieringsbudget per jaar tegenaan te gooien. Maar ik zou het wel heel graag willen dat we met elkaar uitspreken, dat als die ruimte er wél is, dat we dan wel op die manier ook naar dit vraagstuk gaan kijken. Daar wil ik het voor nu even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even de kring rond naar behoefte aan het woord van andere partijen. Ik begin aan de linkerkant dit keer. De heer Manders, ga uw gang.

De heer Manders: Ik ben eigenlijk heel erg blij dat dit is geagendeerd door de partijen. Eigenlijk moet ik ook wel zeggen dat opwaarderen, agenderen, als we het hebben over laaggeletterdheid en toegankelijkheid van de provincie. Daar sluit ik me volledig bij aan. Want ik denk dat de gemiddelde inwoner van Utrecht dit allemaal niet kan volgen. Maar superbelangrijk onderwerp. Ik denk zeker als we zien wat er vandaag in de Tweede Kamer gebeurt, de bezuiniging op OCW, dat gaat het natuurlijk niet verhelpen. In het onderzoek staan eigenlijk een paar punten en dus sluit ik me ook bij aan. Net als de VVD. De rol van bibliotheken, daar hebben we ook al vol in opgezet op de sociale agenda. Ik kan me er heel erg in vinden wat zou de provincie nog meer kunnen doen om bijvoorbeeld de bibliotheken hierin verder te ondersteunen? Los van alleen maar een pak geld wat er misschien niet altijd is. Verder inderdaad welke rol de Utrechtse Talenten Alliantie kan spelen. Zou ook heel erg goed zijn op gelijkheid in onze lokale arbeidsmarkt. Dus laten we daar ook open naar kijken.

De voorzitter: Helemaal goed ,dank u wel. Even kijken, dan ga ik naar... Overigens gefeliciteerd met uw eerste korte bijdrage in de commissie. Mevrouw Blekxtoon ga uw gang.

Mevrouw Blekxtoon: Dank voorzitter. Ook voor ons is dit een belangrijk onderwerp. Er is al veel over gezegd. Wij denken dat er juist wel aandacht naartoe én geld naartoe zou moeten. Wat ik ook nog naar voren zag komen in het onderzoek is dat tussen de verschillende instanties een samenwerking ontbreekt. Zou dat dan

niet een rol voor de provincie kunnen zijn? Die regierol, kennisdelingrol. Omdat juist als één van de knelpunten uit het onderzoek naar voren komt. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Breur, ga uw gang.

De heer Breur: Van GroenLinks en Partij van de Arbeid zijn ook de meeste van onze vragen beantwoord, waarvoor dank. Wat wij wel missen is een beetje een groter, globaal meetmoment van het programma. Dus wanneer weten wij of onze aanpak wel of niet werkt op lange termijn? Welke cijfers hanteren we daarbij? Dank u wel.

De voorzitter: Dit is wel vrij technisch. Hadden we afgesproken dat...

De heer Breur: Het was meer ter illustratie van wat ik bedoelde met dat grotere globale meetmoment.

De voorzitter: Het blijven wel vrij technische vragen. Dus ik laat het college even vrij om deze beantwoorden. Als ze deze laten liggen, dan ga ik er ook niet heel streng op zijn. Mevrouw Hoek, ga uw gang.

Mevrouw Hoek: Dank u voorzitter. Toen ik begon bij de provincie, toen viel de... Dat is inmiddels twaalf jaar geleden, over nog meer. Toen viel de bibliotheek nog onder de provincie en toen waren wij daar ook rechtstreeks voor verantwoordelijk. Nu zijn de bibliotheken overgeheveld naar de gemeenten. Dus 50PLUS vindt dan eigenlijk dat het oppakken van de laaggeletterdheid dan bij de gemeente hoort. Wat wij denk ik wel zouden kunnen doen, als daar geld voor nodig is, dat wij daar een subsidie voor zouden kunnen vrijmaken. Om de middelen die nodig zijn om de laaggeletterdheid op te pakken in de gemeenten, te stimuleren. Ik weet dat het bij ons, als ik dat mag zeggen, Stichtse Vecht dan. Via de bibliotheek loopt. Dat het heel erg goed gaat. Er is een team vrijwilligers die dat doen. Ik heb ook mensen gesproken die echt enthousiast zijn dat ze dus nu kunnen lezen. Dan hoeft je nog niet eens te schrijven, maar in ieder geval lezen. Dat er een wereld voor ze open is gegaan. Dan kom je in... Je hebt het punt laaggeletterdheid en dan kan je naar de bibliotheek. Je kan alles inzetten, wat ook eigenlijk bij ons een soort keten is. De dorpsraden. Waar signaleer je waar de mensen zijn die laaggeletterd zijn? Hoe kom je ze tegen? Want sommigen die hangen geen bordje voor de deur ik ben laaggeletterd. Dan gaat het om de informatie en dat kan in huis-aan-huisbladen. Dus dan kom je echt op gemeentelijk niveau. Scholen natuurlijk, vrijwilligers, subsidie, bibliotheken dorpsraden.

De voorzitter: Mevrouw Hoek?

Mevrouw Hoek: In dat veld speelt het zich af om...

De voorzitter: Mevrouw Hoek, ik wijs u er even op dat u nog twee minuten spreektijd heeft. Minder dan twee minuten. En u heeft twee... Want u staat nog bij twee punten als agendeerder.

Mevrouw Hoek: Maar die haal ik niet, want wij gaan zo weg. Dus daarom is mijn buurvrouw ook al weg.

De voorzitter: Dan zoals u wilt.

Mevrouw Hoek: Doe ik. Ik vind het heel belangrijk. Het gaat er gewoon om, de provincie kan ondersteunen met middelen, met financiën. Maar het hoort bij de gemeentes en daar werkt het in ieder geval, weet ik bij ons in de gemeente. Heel groot netwerk, waar traceer je ze? Breng ze in beeld. Benader ze met vrijwilligers, want dat is een hele grote groep. Dan moeten er pakketten gemaakt worden waardoor het aap-noot-mies

gebeuren. Om dat nog maar even terug te pakken. Daarmee te beginnen. Dus zo zit 50PLUS erin en ik heb misschien nog wel tijd over. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Hoek: Mijn vraag is natuurlijk aan de gedeputeerde want ik moet een vraag stellen.

De voorzitter: U moet helemaal niks.

Mevrouw Hoek: Ik moet niks, maar ik stel het me voor. Ik wacht een reactie van de gedeputeerde af.

De voorzitter: Helemaal goed. Even kijken, dan ga ik naar Forum. Mevrouw Van der Kolk. Geen behoefte? De heer Vermaat, ga uw gang.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Interessante discussie die eigenlijk net al... Het debat ontstond net eigenlijk al een beetje over hoe moeten we dit zien? Waar liggen de verantwoordelijkheden? U kent ons als partij, ook de kleine overheid. Dus waar ligt de verantwoordelijkheid? Daar moet het vooral ook blijven en dat ligt bij de gemeente. Dank met de toelichting van 50PLUS dat het inderdaad twaalf jaar, of nog wel langer geleden. Een taak was van ons, maar van ons is afgenomen. Misschien vinden sommigen dat jammer, misschien zijn anderen er juist blij mee. Maar tegelijkertijd wel een oproep ook. Gaan wij nu als provincie, want dat hoor ik wel een aantal fracties zeggen. Een soort tussenpersoon tussen de gemeenten en het Rijk worden als het gaat over de aanpak hiervan. Volgens mij moeten we die discussie zuiver houden. Waar liggen de verantwoordelijkheden? Dan is het een taak wat ons betreft van de gemeentes. Als zij zeggen we krijgen te weinig, dat ze dan naar het Rijk gaan. Want die geeft daar het budget voor. Dus blijf... Dat was het.

De voorzitter: Mevrouw Van der Kolk heeft een interruptie. Ga uw gang.

Mevrouw Van der Kolk: Meer een bemoediging misschien. Ik wist dat dit ging komen en ik sluit me daar graag bij aan.

De voorzitter: Helemaal goed. De heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Ik denk dat ik in mijn interrupties al een beetje heb laten blijken wat mijn fractie van het onderwerp vindt. Kijk de provincie naar ons oordeel, draagt ook denk ik met de middelen die er nu zijn, weinig tot geen toe aan het totale beeld van het aanpakken van laaggeletterdheid. Ik kan me eigenlijk gewoon volledig aansluiten bij de bijdrage ook van de SGP. Dat als het gaat om die middelen dat wij daar even als een soort tussenschot uit moeten. Dat de gemeente gewoon naar het Rijk moet gaan. Ik weet dat dat misschien nu met de nieuwe politieke realiteit soms lastig is te verkroppen. Maar laten we meer als een verbinder fungeren en niet als geldschiet. Dus dat is wat ik wil meegeven aan GS. Misschien kan GS met de contacten die ze hebben in het landelijke, kijken of zij voor die gemeenten die hiermee worstelen... Denk ook aan de grotere gemeenten in de provincie, of zij iets voor hun kunnen regelen. Punt.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie een interruptie van de heer El Hamdaoui.

De heer El Hamdaoui: Dank u wel voorzitter. Denkt UtrechtNu! dat het misschien niet handig is, of goed is dat wij als provincie een flexibele houding aannemen? Als we zien dat een gemeente en als ergens het Rijk tekortschiet, dat wij misschien niet ergens een handje bij kunnen helpen?

De voorzitter: De heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Hele goede vraag. Ik denk dat op een aantal onderwerpen zeker. Alleen ik ben daar toch wel een beetje een purist in als het gaat om die taken die de provincie heeft. Ruimte, wegen, et cetera, woningbouw. Nog meer een aantal dingen. Dat we daar dan toch beter niet in kunnen... Ons daarin kunnen mengen financieel gezien. Omdat je dan ook weer eisen gaat stellen. Ook wij als bestuur, dat we ook weer eisen gaan stellen omdat wij geld geven. Gaan we ook weer eisen stellen. Ik denk dat het beter is om dat toch aan het Rijk over te laten. Dat wij daar wel een bestuurlijke rol in kunnen spelen als het gaat om die verbinding zoeken met het Rijk en die gemeenten.

De voorzitter: De heer Adriani.

De heer Nagtegaal: Maar ik denk dat die gemeenten ook wel die signalen kennen.

De voorzitter: De heer Adriani had ook een interruptie.

De heer Adriani: Voorzitter, toch met een beetje verbazing ook richting de SGP en Forum voor Democratie. Want we zien met zijn allen dat dit echt een heel schrijnend en groot probleem is. We hebben het hier keer op keer op keer over het ravijnjaar bij gemeenten. Ach en wee wat gaan die gemeenten het zwaar krijgen, die moeten we toch schouder aan schouder mee staan. De heer Nagtegaal onderkent ook dat er bij het Rijk op dit moment er waarschijnlijk helemaal niks te halen valt op dit soort thema's. Dan weegt u de verantwoordelijkheidsverdeling en de zuiverheid daarvan zwaarder dan wat er gewoon bij 2,5 miljoen mensen heel schijnend achter de voordeur gebeurt? Ik kan dat werkelijk niet geloven.

De voorzitter: De heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: In de provincie Utrecht gaat het meen ik volgens de brief om 86.000 mensen. Dus even die correctie. Wij gaan natuurlijk niet de laaggeletterdheid voor de provincie Drenthe oplossen. Kijk het is een hele valide vraag die de heer Adriani stelt ook aan mij. Dat hij zich misschien verbaast over mijn houding en ook van andere fracties. Maar ik ben gewoon van mening en mijn fractie is van mening, dat we ons gewoon moeten gaan houden aan... Dat zei ik ook bij de Zomernota. Aan die taken die we hebben, die moeten we gewoon perfect uitvoeren. Die dingen die daarbij komen, daar kun je als faciliterend optreden, maar niet als financierend. Dat is een beetje mijn devies daarin.

De voorzitter: De heer Adriani een vervolg.

De heer Adriani: Voorzitter, dat kwalificeer ik dan toch als onverantwoord geen geld uitgeven.

De voorzitter: De heer Nagtegaal een reactie?

De heer Nagtegaal: Ik hoor het u zeggen.

De voorzitter: Mijnheer Janssen, u had ook een interruptie?

De heer Janssen: Ik denk dat ik een beetje tussen u en de PvdA in zit op dit punt. Want ik heb juist in mijn bijdrage gezegd we hebben een taak rondom de provinciale ondersteuning, instellingen voor de bibliotheken. We hebben een taak op economisch beleid wat we invullen met de Utrecht Talent Alliantie. Dat ligt in het

verlengde van de provinciale taak. Daar kunnen we een sociaal gezicht laten zien, denk ik op dit punt. Bent u dat met me eens?

De voorzitter: De heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Ja, maar de agendering vandaag gaat over eigenlijk nog meer... De heer El Hamdaoui zei het ook in zijn bijdrage. Nog meer rol voor de provincie als het gaat om die aanpak van de laaggeletterdheid. Trouwens, u refereert natuurlijk over die taak die wij hebben met de bibliotheken. Dat gaat natuurlijk om die BiSC geloof ik uit mijn hoofd. Ik heb het hier trouwens ergens voor staan. Ook om de collecties, ICT en dat soort dingen. Daar ondersteunen we in, maar niet grotendeels op dat stuk van laaggeletterdheid. Maar ik ben het in die zin met u eens dat we die andere taken die we hebben, UTA bijvoorbeeld, dat je daar dan wel... Daar gaat ook al geld naartoe. Dat je dat dan wél gebruikt. Maar ik wil er niet nog meer bovenop. Dat is een beetje mijn politieke standpunt daarin.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de ChristenUnie. Mevrouw Kennedy-Doornbos.

Mevrouw Kennedy-Doornbos: Dank u wel voorzitter. Op zich goed dat deze Statenbrief is geagendeerd en ook eens met de PvdA. Knelpunt ligt vooral bij gebrek aan financiering voor succesvolle projecten die op gemeentelijk niveau wordt uitgevoerd. Zoals bijvoorbeeld de VoorleesExpress, gratis taalcursussen voor migranten, laaggeletterden en het aanbod creëren voor werkgevers. Maar het is vooral de verantwoordelijkheid voor gemeenten. Met het budget wat wij hier hebben vrijgespeeld en de provincie kan waarschijnlijk niet veel meer worden gedaan dan er ook in deze Statenbrief wordt voorgesteld. Ik hoop gewoon wél dat het door de gemeenten wordt gewaardeerd en dat het ook meerwaarde heeft voor de gemeenten. Daarom hebben wij het zelf ook niet geagendeerd. We hopen dat de gemeenten het goed kunnen uitvoeren.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de eerste termijn van de commissie. Gaan we naar het college voor de beantwoording van de enkele vragen. Ga uw gang.

De heer Van Muilekom: Dank u wel. Als college hebben we wel gezien en ook onderzocht natuurlijk hoe groot het probleem met laaggeletterdheid is. Wat ik meerderen ook hoor zeggen, dat het vraagstuk op het vlak van laaggeletterdheid ook alleen maar toeneemt. Dat zien we bij jongeren, maar zien we ook bij ouderen overigens. Tegelijkertijd hebben we ook gemerkt toen de provincie, naar aanleiding van de motie al die eerder is ingestuurd, het contact opnamen. Toen zeiden ze, provincie ga nu alsjeblieft geen beleid maken. Ga dat nu absoluut niet doen, maar sluit aan bij activiteiten die daar al lopen. Dus ga niet allemaal zelf bedenken hoe je doet. Ik zeg het maar even, wij hebben een voorstel gedaan in de Statenbrief waar we ons op richten. Dat we opgezet hebben. Dat heb ik een aantal van u ook horen zeggen. Er is soms wel verbinding tussen alle instanties die bezig zijn om dat bij elkaar te brengen. Ook goede ideeën uit te wisselen, ook met voorbeeldprojecten. Er was ook wel een behoorlijke vraag dat op inzet van data en monitoring, om daar een goede rol in te pakken. Soms ook wel versterkt het een aantal projecten in het veld. Dat werd ook gezegd. Daarnaast is er een oproep gedaan naar NT1'ers. Mevrouw Hoek noemde net ook een aantal. Waar zit die laaggeletterdheid? Wie durft zijn vinger op te steken? Dat is ook nog iets, van schaamte. Dus daar gaan wij nu even mee aan de slag. Tegelijkertijd...

De voorzitter: Mijnheer Van Muilekom, mag ik u even verzoeken om ook echt even te richten op het beantwoorden van de vragen? U heeft nog 3,5 minuut voor de rest van de vergadering voor het hele college. Dus ik zou graag willen dat we écht even ons toespitsen op de beantwoording van de vragen die gesteld zijn.

De heer Van Muilekom: Dat doe ik ook, maar ik heb een voorstel neergelegd wat wij gaan doen. Ik wil even een bevestiging hebben dat wat we doen, dat we daarmee doorgaan. Ik heb niemand gehoord die zegt daar moet je mee stoppen.

De voorzitter: Dat is volgens mij een bevestiging.

De heer Van Muilekom: Dat moeten we wel even constateren met elkaar.

De voorzitter: Maar laten we ons vooral even richten op de vragen in verband met de tijd.

De heer Van Muilekom: De discussie waar het om gaat is, ik zal even mijn verhaal afmaken. Dan heb ik het afgerond mijnheer Nagtegaal.

De voorzitter: U wilt een... Mijnheer Nagtegaal u heeft een interruptie.

De heer Nagtegaal: Ik vraag me heel erg af, even als interruptie naar het college. Wat gaat het college nu echt allemaal doen?

De voorzitter: Dat staat in de brief volgens mij mijnheer Nagtegaal. Dus ik zou die nog een keer lezen als u daar nog vragen over heeft. U focust zich op de beantwoording van de vragen.

De heer Van Muilekom: De vraag spitst zich volgens mij toe, ook tussen de fracties. Ga je de gemeenten ondersteunen bij de uitvoering van hun taken? U gaat binnenkort een discussie voeren over de kerntaken van de provincie. Neem dit soort dingen mee. Dat u zegt af en toe moeten we het écht doen, zoals de heer Adriani zegt. Maatschappelijke belang is zo groot dat we het moeten doen. Ik zeg ook maar even heel eerlijk, ik heb mij niet beperkt zeg ik maar even. Dat we niet de gemeenten in hun primaire taak... Dat er dus budget komt naar gemeenten voor scholing en begeleiding. Dat heb ik u niet voorgesteld. Maar ook in de zin van, wij hebben geprobeerd een passende rol te hebben van de rol van de provincie.

De voorzitter: Zijn daarmee de vragen beantwoord?

De heer Janssen: Nee.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van Muilekom: De heer Janssen die had twee goede punten denk ik. Wij hebben ook goede lijnen en contacten met de bibliotheken. Die zijn we ook aan het versterken, dat loopt gewoon. We hebben ook de vraag bij de Utrecht Talent Alliantie neergelegd hoe wij laaggeletterdheid in beeld kunnen krijgen en hoe ze een scholingstraject traject kunnen krijgen. Dus die vraag die is neergelegd. Dus ik hoop eigenlijk dat we als volgend jaar bezig zijn, op stoom gekomen zijn. Om dan wat concreter te kunnen zijn hoe het loopt, waar het loopt. Waar we misschien nog een extra dingetje kunnen doen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan de afronding gekomen van de eerste termijn. Dan kijk ik de commissie rond voor de behoefte aan een tweede termijn. Er is al best wel veel uitgewisseld denk ik in de eerste termijn. Ik zie de heer Vermaat. Ga uw gang.

De heer Vermaat: Voorzitter, eigenlijk wilde ik steun uitspreken voor de gedeputeerde. De agendering was natuurlijk wat er nog allemaal nog meer kon en de vragen die zijn gesteld. Maar de lijn die de provincie kiest is

wat ons betreft goed. Ook dat stukje bibliotheek komt bij het volgende agendapunt natuurlijk ook terug bij het cultuur en erfgoed. We hebben daar ook een hele belangrijke functie. Dus goed als het daar mee wordt opgepakt. Daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. De heer El Hamdaoui, ga uw gang.

De heer El Hamdaoui: Dank u wel voorzitter. We hebben het volgens mij... Want ik gaf het aan de gedeputeerde mee, volgens mij heb ik nog niks gehoord maar dat is oké. Over dat we ook naar onszelf moeten kijken als organisatie als het gaat om laaggeletterdheid. Ik wil nog even dat extra benoemen. Alsjeblieft, laten we de spiegel voor ons houden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van de tweede termijn van dit agendapunt.

11. SB Definitief Omgevingswetprogramma Cultuur & Erfgoed 2025-2028

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 10. Dat is de Statenbrief Definitief Omgevingswetprogramma Cultuur & Erfgoed 2025-2028. Dit betreft een programma onder de Omgevingswet. Officieel hoeft volgens de werkwijze van het definitief programma... Zo, ik probeer het nog één keer. Officieel hoeft volgens de werkwijze het definitief programma niet ter bespreking op de agenda te staan. Echter deze was er al eerder opgezet, dus we hebben hem zo laten staan. Dus dat is ook even mijn verzoek aan de commissie. Het is een definitief programma, daar hebben we al eerder een heel traject gehad met input en heen en weer. Dus dit zijn eigenlijk... Het programma is definitief, maar u kunt natuurlijk altijd nog even uw reactie daarop geven. Mijn voorstel zou zijn omdat het dus eigenlijk van origine op de agenda stond, om dit in één termijn te doen. Ik zie instemmend geknik, dus dan doen we dat op die manier. Wil de gedeputeerde er nog iets over zeggen aan het begin?

De heer Van Muilekom: Ik heb nog even iets meegenomen. U heeft natuurlijk allemaal dat mooie programma gezien. Soms zijn die programma's een beetje suf en zo. Maar ik wil u in ieder geval danken voor de inspiratie die u ook als Staten heeft gegeven. Ik heb het idee dat we veel hebben mee kunnen nemen in het programma wat u ook heeft ingebracht. Het is echt een programma geweest van anderhalf, twee jaar. Dacht ik wel poeh, dat is heel wat. Dus het is ook een beetje symbolisch dat ik dit geef aan de voorzitter. Een mooi, dik pak papier, maar wij doen aan papierbesparing. Dus we doen het eigenlijk alleen maar '...' (buiten de microfoon, loopt naar de voorzitter). Heel veel partijen hebben hier ook aan meegewerkt en zo. Natuurlijk kunnen we nooit alles doen, maar ik denk dat we echt met dit programma toch goede, culturele voorzieningen hebben. Gericht op heel verschillende doelgroepen. Ook dat ons erfgoed en onze monumenten dat die heel veel aandacht krijgen. Dus daar ben ik... Volgens mij kunnen we er met zijn allen heel trots op zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even de commissie rond voor de behoefte om hierop te reageren. Dat is toch wel veel. Dat is helemaal goed. Houd rekening met uw tijd en met de tijd. Ik begin met de heer Kamp.

De heer Kamp: Ik kijk even naar mijn tijd voorzitter. Dank. Ook dank voor de inleidende woorden. D66 heeft met veel waardering kennis genomen van dit definitieve Omgevingsprogramma Cultuur & Erfgoed. Het is ook wat u zei volgens de nieuwe werkwijze tot stand gekomen. Ik heb even nog wel een opmerking richting de voorzitter. Er zit ook een nota van zienswijze bij. Volgens mij is het ook de taak van de Statenleden om te zien of die zienswijzen naar ons oordeel ook voldoende zijn teruggekomen in het ontwerpprogramma. Ik wil daar toch ook even aandacht voor vragen. Want ik zie dat ook wel als mijn controlerende taak als Statenlid. Ik zei al

waardering voor het programma. Gisteren in het nieuws RTV Utrecht, Werkhoven een prehistorische boerderij gevonden. Ik denk dat de provincie Utrecht ontzettend veel te bieden heeft en daar zijn we trots op. Dat komt ook tot uiting in dit programmaplan. Ten aanzien van de beantwoording van de nota zienswijze. Ik heb alle antwoorden doorgelezen en ik wil u een compliment geven ook voor de beantwoording van de vragen van de Vereniging Oud-Utrecht. Dat is ook de vraag om expliciet vrijwilligers en professionals nauwer te betrekken bij de uitvoering van het plan zelf. Dus dank daarvoor. Het is een lang proces geweest, twee jaar. Dit hebben we met elkaar afgesproken dat we dat volgens deze werkwijze zouden bespreken. Toch, en toch, want u biedt het net aan aan de voorzitter. Vind ik het wel jammer dat het geen Statenvoorstel is. Waarom vind ik dat jammer? Omdat ik denk dat dit voorstel zo belangrijk is dat het ook die status verdient. Het maakt het ook voor mij makkelijker om mogelijk nog te amenderen en een motie in te dienen. We hebben dat niet gedaan. Maar eigenlijk vind ik dat als je met een dergelijk belangrijk programma aan de slag gaat... Ik vind eigenlijk dat dit gewoon een Statenvoorstel moet zijn.

De voorzitter: Mijnheer Kamp, ik ga even onderbreken. Want deze discussie hebben we al heel vaak gevoerd. Dat gaat over de werkwijze onder de Omgevingswet. Die ligt nu ter evaluatie voor. Dus ik snap uw punt. Het is ook een punt dat we al heel vaak gehoord hebben in dit huis. Maar dit is ook niet echt de discussie die hier nu op zijn plek is, aangezien de evaluatie van deze werkwijze loopt.

De heer Kamp: Dat mag u zeggen, ik luister daar naar. Maar ik mag ook vinden... En nogmaals, bij de definitieve totstandkoming hoe ik daartegenaan kijk. Ik zal erover ophouden. Maar ik vind dat wel iets, als je zo'n belangrijk programma hebt waar ook zoveel geld in om gaat, dat dat ook gerechtvaardigd is. Dat is het eerste. Het tweede. Op dit moment wordt in de Tweede Kamer volgens mij gedebatteerd over de Miljoenennota. Ik heb het regeringsprogramma doorgelezen en er komt helemaal geen paragraaf cultuur in voor. Dus ik vroeg me af, we hebben dit wel met zijn allen afgesproken, maar gaat het ons ook de komende... Dat is een politieke vraag. De komende vier jaar lukken om dit uit te werken? Want btw op boeken wordt verhoogd. Ik heb gezien dat als de kaartjes voor musea omhooggaan, dat Museumhuis Doorn vijf procent minder bezoekers. We hebben al helemaal mooie voornemens, maar het is wel een politiek punt hier dat ik denk dat we met een nieuwe politieke realiteit hebben te maken die ook doorwerkt in de provincie. Ik heb daar zorgen over. Dat leg ik hier gewoon in het midden neer. Ik vind dat ik dat ook moet noemen nu dit ook zo duidelijk in de Kamer wordt besproken. Even kijken. Tot slot, want daar zit ik dan wel mee. Ik heb ook steeds aandacht gevraagd voor cultuureducatie en met name voor de museumbus en de theaterbus. Daar zijn nu geen gelden voor. Dan toch de vraag. Hoe kan ik dat onderwerp binnen deze nota... Komt dan een motie vreemd aan de orde bijvoorbeeld? Aan de orde brengen. Dus dat is even mijn inbreng voor de eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar Volt, mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: We hebben verder niet heel veel input hierover. Wij zijn gewoon blij dat het nu definitief er is. Wij maken ons ook zorgen over wat er landelijk gebeurt. Maar goed, dat zullen we moeten afwachten. Dus dank.

De voorzitter: Dank u wel. GroenLinks. De heer El Hamdaoui, ga uw gang.

Mevrouw Van Elteren: Volgens mij mag ik het woord doen.

De voorzitter: Mevrouw Van Elteren.

Mevrouw Van Elteren: Dank u wel voorzitter. Een paar korte opmerkingen. Allereerst, goed om te zien hoe de diverse opmerkingen uit de commissie zijn meegenomen. Onder andere wat betreft het meegroeien van het cultuuraanbod met de bevolkingsgroei. Wij zijn blij met de eerste stappen die erin gezet worden deze periode. Dus het in beeld brengen van de culturele voorzieningen binnen onze provincie. Samen met de gemeente kijken wat er nodig is om deze mee te laten groeien met de bevolkingsgroei. Een belangrijke stap wat ons betreft in het verder concretiseren van dit cultuur-groeit-mee-concept. Als het gaat om fair practice en fair pay kijken we uit naar de verkenning hoe de beschikbare middelen uit het coalitieakkoord het beste ingezet kunnen worden. GroenLinks vindt het belangrijk dat de structurele onderbetaling in de sector aangepakt wordt. Deze middelen kunnen hier, als is het maar een klein beetje, aan bijdragen. De vraag aan gedeputeerde is dan ook wanneer wij hier meer over te horen krijgen. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de SP, de heer Breur. Geen behoefte aan het woord. De BBB. Mevrouw Van den Broek, ga uw gang.

Mevrouw Van den Broek: Dank u wel voorzitter. Helaas ook een klein negatief puntje. Omwille van de tijd zal BBB zich met betrekking tot dit onderwerp beperken tot het bedanken van het Sitebureau Hollandse Waterlinies. Dit voor een scherpste op de tekst van het definitief Omgevingswetprogramma en het indienen van hun zienswijzen. Dankzij hun oplettendheid is een wat BBB betreft hele gevaarlijke en betreuenswaardige zin uit dit Omgevingswetprogramma geschrapt. Een zin die er wat BBB betreft, nooit in terecht had mogen komen. BBB zegt dan ook shame on you college, voor het proberen om deze zin op slinkse wijze het Omgevingswet programma in te fietsen. Als het zo uitkomt, is het laatste woord hier nog niet over gesproken. We moeten zuinig zijn op onze beschermde gebieden en UNESCO werelderfgoederen. Juist de bescherming van dit soort gebieden is van groot maatschappelijk belang. Alhoewel dat nog wel eens makkelijk wordt vergeten, door bijvoorbeeld de windturbineobby. Dit zijn nu nog de plekken waar inwoners in het groen, in of dichtbij hun woonomgeving kunnen recreëren, ontspannen en ademen. Dan heb ik het nog niet eens gehad over de urgente en belangrijke rol met betrekking tot water, de waterschappen en de waterwerken in de geschiedenis. Het heden en de toekomst van de Hollandse Waterlinies. Voor zover onze bijdrage. Dank u wel.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Dank voorzitter. Is dit niet uw bijdrage voor het volgende agendapunt? '...' (reactie buiten de microfoon). Even een open vraag.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Van den Broek: Dit ging echt over de...

De voorzitter: Dat kan. Mevrouw Van der Kolk, ga uw gang.

Mevrouw Van der Kolk: Dank u wel. In de vorige notulen stond ook al dat ik het eens was met D66. Ben ik nu weer, dus dat is toch interessant. Maar eens dat het goed is verwerkt allemaal. Ik heb nog wel een vervolgvraag over de beantwoording van de zienswijze. Want er werd een vraag gesteld over hoe gaan we de doelen meten? Hoe gaan we evalueren? Welke indicatoren gebruiken we? Er komt dus een tussenevaluatie, dat is supermooi. Maar de monitoringsopzet die wordt daar nog uitgewerkt, werd daar opgemerkt. Ik was benieuwd of dat ook actief met ons gedeeld kan worden? Want dat is belangrijke informatie. Ook of de omschreven doelen meer smart kunnen nog? Want erfgoed is bekender. Hoe weten we dat? Bij wie dan eigenlijk? Dus ik vroeg me af of dat ook onderdeel is van die monitoringsopzet. En of hoe we daar meer

duidelijkheid over krijgen. Verder cultuur en erfgoed natuurlijk gewoon superbelangrijk en fijn dat dit voorstel er nu ligt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vermaat, ga uw gang.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. De SGP heeft met veel interesse het programma gelezen. Anderhalf jaar werk zit erin. Er zitten ook een aantal herkenbare punten in. Als SGP zijnde vinden we het mooi dat er ingezet wordt voor een robuuste bibliotheekvoorziening. Dat sluit aan bij het volgende agendapunt. De Utrechtse bibliotheken werken beter samen, waardoor ze meer inwoners bereiken. Dat is als apart kopje nog eronder gezet, namelijk het beter bereiken van kleine dorpen en kernen. Dat is een uitdaging. Er staat in het stukje dat we in 2024 zullen we dit verder uitwerken. Dus de vraag aan de gedeputeerde is. Wanneer krijgen we de terugkoppeling daarvan? Hoe u dat dan wil gaan doen. Als u zegt dat u dit jaar nog gaat uitwerken. Zijn we wel erg benieuwd hoe dat in zijn werk gaat treden, want het is een behoorlijke uitdaging die u hebt opgeschreven. Verder hebben we een aandachtspuntje als het gaat over het bestaande erfgoed. Roepen wij toch op om het niet te veel aan te laten passen aan de waan van de dag. Laat erfgoed gewoon erfgoed zijn, zonder er politieke of maatschappelijke kleur aan te geven. Verder zien wij de provincie liever de rol vervullen van de bescherming van bestaand erfgoed. Dan het faciliteren, wat op verschillende plekken wordt gedaan, van mogelijke diverse kunst of nieuwe vormen. Wat ons betreft moeten zij een eigen businessmodel zien te vinden. Als laatste aandachtspuntjes daarbij. We hebben het al eerder genoemd, ook in de Staten rondom festivals. Er wordt daar, wat ik zag, 1,4 miljoen voor uitgetrokken. Ook oproep wat we eerder al hebben gedaan. Zorg dat de festivals, initiatiefnemers zelf zorgen voor de kostendekkendheid. Misschien gelijk richting D66. Als er dan financieel wat tekort komt, laten we dan binnen het budget wat we hiervoor hebben zoeken naar mogelijkheden. Wat ons betreft hebben we dan een potje wat we kunnen aanbieden. Voorzitter, om af te sluiten met een positieve noot is de positie van het maritiem erfgoed. Mooie plaatjes uit Bunschoten en Spakenburg komen daarin terug. Musea, streekmusea, kastelen en molens worden goed gewaarborgd en daar zijn we heel erg blij mee. Er staat ook nog speciaal voor religieus erfgoed, dus we zijn helemaal in ons nopjes. Als laatste voorzitter, in lijn hiermee extra inzet voor de instandhouding van draaivaardige rijksmonumentale molens. Daar zijn we heel erg blij mee, maar wel met nadruk op die mooie molens. Ik dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Nagtegaal, ga uw gang.

De heer Nagtegaal: Ik wil over alles wat zeggen blijkt. Voorzitter, als ik voor elke keer dat we het over cultuur hebben, kan ik nu bijna een filet o vis patat halen bij de McDonalds. Want sinds dat ik Statenlid ben, hebben we het best wel vaak over cultuur en erfgoed gehad. Dat is op zich ook wel goed, want cultuur en erfgoed zijn hele belangrijke onderwerpen. Vooral voor mijn fractie als het gaat om erfgoed. Wij hebben al een heel debat gehad over het conceptprogramma eerder ook. Dus dit was wellicht een beetje overbodig dat dit vandaag op de agenda stond. Maar goed, ik ga er toch iets kort over zeggen. Het programma is geen Statenvoorstel, D66 zei het eigenlijk al. Dat is op zich conform de werkwijze, maar daardoor is onze invloed op dit moment toch wel een beetje beperkt tot gewoon de kennisname. Kijk we kunnen wel bijsturen via moties, zou kunnen dat we dit agenderen in de Staten. Dat we dan bijvoorbeeld moties indienen of moties vreemd. Voor ons is dat niet nodig. Maar mocht er vanuit andere fracties dat nodig zijn, dan steek ik mijn hand uit en willen we dat best wel mee agenderen. Want dan zijn ook volgens mij weer drie agendeerders nodig. Kortom, college, we houden u in de gaten.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar de ChristenUnie. De heer De Jong, ga uw gang.

De heer De Jong: Dank u wel voorzitter. Wij sluiten ons ook aan bij de complimenten die gegeven zijn voor dit programma. Als je het zo vaak voorbij ziet komen, dan gaat het stuk ook wel echt voor je leven. Dus wij zien dat als een positief iets. Net als de SGP zijn wij blij met de plek die religieus en maritiem erfgoed hebben gekregen. De prominente plek voor kasteel- en streekmusea. Er zijn inderdaad zorgen over het landelijk cultuurbeleid, die delen wij ook. Straks zullen er inderdaad prijzen stijgen en dan zal het ook voor het succes van dit programma ook afhankelijk zijn van hoe we de mensen gaan bereiken. Hoe we ze naar culturele instellingen krijgen, er staat ook een stuk over communicatie. Wij zijn benieuwd naar hoe dat in de praktijk zal worden uitgewerkt en dat zullen we ook volgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De PvdA, mevrouw Flink. Ga uw gang.

Mevrouw Flink: Dank u wel voorzitter. Net als vele van mijn collega's heb ik me de afgelopen dagen een beetje zorgen gemaakt om de plannen in het regeerprogramma omtrent cultuur. Of beter te zeggen, de zorg om het gebrek aan plannen van het Rijk. Helaas hebben we als provincie maar een kleine rol, maar die hebben we wel met glans gepakt. Daarmee wil ik ook mijn complimenten aan de gedeputeerde en de ambtenaren die zoveel werk hebben gestopt in dit mooie programma uiten. Wij zijn blij om te zien dat de doelen om het ook te evalueren, om te kijken hoe goed is in het praktijk gebracht. Wat zijn de aangescherpte en de belangrijkste doelen? Vinden wij als Partij van de Arbeid dat er een robuuste bibliotheekvoorziening is in elke gemeente. Dat er een sterke infrastructuur is met een veelzijdig aanbod. Dat er cultuureducatie is voor jongeren, maar ook oog voor die cultuurparticipatie voor volwassenen. Waar ik nog wel een beetje voor waak en daar zal ik ook de komende tijd op letten. Is dat het zinnetje, wat ooit met een motie en ook via het coalitieakkoord erin is gekomen omtrent de zelfredzaamheid. In de motie was dat zoveel mogelijk zelfredzaam met het doel breed toegankelijk te blijven voor een groot publiek. Dat dat nu niet alleen maar wordt, de cultuursector moet zelfredzaam zijn. Dus daar zal ik de komende tijd op letten. Tot slot ook heel goed van de heer Kamp van D66 om de theaterbus onder onze aandacht ook weer te brengen. Mocht daar structurele financiële ruimte voor zijn, dan vindt u de PvdA aan uw zijde daarin. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De VVD, mevrouw Van Gilse. Ga uw gang

Mevrouw Van Gilse: Dank voor het woord voorzitter. De cultuursector wendbaar, weerbaar en zoveel mogelijk zelfredzaam. Dat vinden wij als VVD een heel mooi uitgangspunt. Die zelfredzaamheid die hebben wij ook benadrukt in onze inbreng op de conceptversie. We zijn ook zeer verheugd dat hier nu ook meer aandacht aan wordt besteed in de tekst van het programma. Wel nog de vraag aan de gedeputeerde hoe die extra nadruk op zelfredzaamheid in de praktijk ook wordt vormgegeven? Zodat het niet alleen maar mooie woorden in de tekst blijven. Hartelijk dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is daarmee de eerste termijn en de enige termijn in dit agendapunt van de commissie geweest. Dan ga ik naar een korte reactie van het college. Ga uw gang.

De heer Van Muilekom: Ik zal het proberen kort te houden. De zorgen bij de Tweede Kamer die delen we. We hebben er ook al even iets over opgenomen in de Statenbrief dat we A bij het Rijk, maar ook bij de gemeentes zien dat middelen minder worden. Als dat iets gaat betekenen daar dan rapporteren we daarover. Dus dat we geld overhouden... Ik probeer ook een beetje het management van verwachtingen... Ik heb het idee dat dat... Ik ben benieuwd hoe dat gaat lopen. Mevrouw Van den Broek over de regels. Het is een correctie dat er oude tekst in stond en daarvoor is die tekst geactualiseerd. Het betekent niet dat de bescherming of de regels anders zijn. Die regels over hoe daarmee omgegaan wordt, die staat in onze Omgevingsverordening. Die Omgevingsverordening, als daar iets in veranderd zou zijn, dan zou u een punt hebben. Maar deze tekst is dat

niet het geval. Wat dat betreft is het dus niet zo dat er in één keer mogelijkheden gecancelld zijn of zo. Als we in de Omgevingsverordening regels voor ons werelderfgoed zouden veranderen, was dat wel geweest. Maar dat is niet gebeurd.

Mevrouw Van den Broek: Dat is dan duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek.

Mevrouw Van den Broek: Sorry. Dat is dan duidelijk, maar ik zag het hier wel zo staan en dat voelde gewoon niet prettig. Dat daar eerst wat anders had gestaan waar ik niet blij van werd. Of waar de BBB niet blij van werd. Het is fijn dat het er nu uit is gewoon die tekst.

De voorzitter: Dank u wel. U vervolgt.

De heer Van Muilekom: Nog heel even dat u het allemaal goed wil volgen, ook bij de bibliotheken. Er komt eind van het jaar nog een actieagenda Vitale Samenleving. Ik denk dat u daar op doelde. Die komt nog bij u voorbij. Tegelijkertijd zijn we al met de bibliotheken bezig. Want we willen eigenlijk dat elke gemeente sowieso minimaal een goede bibliotheek heeft. Daar zijn we regulier mee bezig, daar gaan we gewoon mee door. Tot lot was er nog een opmerking over die festivals en zo. Binnenkort gaan we een Statenbrief vaststellen over alle festivals en waar ze komen. Ik vind dat het heel mooi is dat als je kijkt naar de nieuwe festivals die nu weer gehonoreerd worden, ook door de provincie. Dat er echt een mooie spreiding is over de hele provincie en dat er meer festivals gehonoreerd worden in de regio en buiten de grote steden. Daar ga ik u nog mee verrassen, maar dat komt binnenkort voorbij. De festivals kunnen het niet zonder overheidssteun. Ik zeg dat ook maar even heel eerlijk. Mevrouw van GroenLinks, ben even de achternaam kwijt. Van Elteren. Die had nog iets over het volgen van de fair practice en zo. Kijk, wij moeten gewoon in onze P&C-cyclus continu verantwoording afleggen over de voortgang. Dus laten we dat moment ook iedere keer benutten als we vastlopen met iets.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Gilse?

Mevrouw Van Gilse: Is mijn vraag over de zelfredzaamheid, is die beantwoord?

De voorzitter: Volgens mij niet.

De heer Van Muilekom: Kijk, zelfredzaamheid dat vinden we een belangrijk punt. Soms willen wij ook instanties erbij helpen hoe je die zelfredzaamheid en zorgen dat je je dingen goed op orde hebt, om dat goed op orde te hebben. Dus we proberen dat ook in onze subsidievoorwaarden een plekje te geven, maar ook daar waar hulp bij nodig is om dat ook te ondersteunen. Het is gewoon een grote opgave, zeker als we zien waar ze bij gemeenten en rijksfinanciën tegen minder middelen aan gaan lopen. Dus het is keihard nodig dat de organisaties daar goed over nadenken. Dus het is wel een heel terecht punt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee... Mevrouw Van der Kolk? Er was geen tweede termijn. Uw vraag is niet beantwoord? Nee? Welke vraag?

Mevrouw Van der Kolk: Over de monitoringsopzet en ook het smart maken van de omschreven doelen.

De voorzitter: Correct. De heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: We hebben bewust dat even... Dat stond in de conceptversie niet, dus we hebben gepoogd om juist die doelen expliciet op te nemen. Ook de indicatoren zoals ze in de dingen staan, om op die manier ook gedetailleerder verantwoording af te leggen. Dus ik zou zeggen kijk daar even naar, ook naar die indicatoren. Die zijn best wel ook gedetailleerd hoe we dat proberen te doen. Als u denkt moet toch weer wat aan veranderen... Maar volgens mij hebben we best wel veel discussie gevoerd over doelen en indicatoren. We hebben ze volgens mij goed opgenomen.

De voorzitter: Helder. Daarmee is het agendapunt afgerond. Dan wordt het tijd dat we even een serieus gesprek gaan voeren met elkaar. We hebben nog minder dan een uur. We hebben drie agendapunten en het college heeft geen spreektijd meer. Dus mijn voorstel gaat als volgt zijn. Het laatste agendapunt, wat voor bespreking op de agenda stond, de Statenbrief Beleidsregel exploitatiesubsidie. Die zou ik graag naar de volgende cyclus willen schuiven. Zodat die eventueel in samenhang, of los, dat kunnen we met de indieners ook overleggen. Besproken kan worden met de subsidieverordening die dan op de agenda staat. Dan kunnen we dat in één keer bespreken en daar zorgvuldig tijd aan besteden. Dus dat zou mijn eerste voorstel zijn. Is dat akkoord? Mijnheer Vermaat, u heeft een opmerking daarover?

De heer Vermaat: Voorzitter, u gaf aan tot 18:00 uur. We hebben de uitloop. Dus volgens mij... Nee sorry, ik bedoel officieel stond deze natuurlijk tot 17:00 uur met een uitloop tot 18:00 uur. Dat bedoelde ik. Volgens mij kan dat om deze drie agendapunten te behandelen?

De voorzitter: Kijk, ik snap wat u zegt. Maar wat ik wil voorkomen is dat we zo meteen tot de conclusie komen dat dat niet kan. Dus ik wil bij voorbaat... Kijk als wij nu door deze agendapunten vliegen, dan zeg ik we gooien hem er nog achteraan. Maar als dat niet het geval is, dan zeg ik laten we dan afspreken dat we deze in ieder geval naar de volgende agenda verplaatsen. Dat zou mijn voorstel zijn. Dan zitten we nog met het issue van de spreektijd van het college. We hebben nog drie agendapunten. We willen denk ik als commissie antwoord op onze vragen. Ik heb gekeken naar het spreektempo en de woorddichtheid per minuut van het college de afgelopen drie uur. Daar viel mij toch op dat misschien dan twee à drie minuten per agendapunt wel nodig is. Dus ik zou dan toch denken aan negen minuten spreektijd voor het college toevoegen? Met de aanmoediging om dat niet te gebruiken. Is dat dan... De heer Vermaat.

De heer Vermaat: Of u begint met zes vanwege de twee en dan eventueel bonus als we het laatste agendapunt nog gaan doen.

De voorzitter: Is ook wat mij betreft goed. Zes? Wie biedt? We doen zes. Zes minuten voor het college. Dan gaan we door naar... Excuus, mevrouw Van den Broek.

Mevrouw Van den Broek: Een punt van orde. Of een ordevoorstel. Mogen we een hele korte schorsing? Want ik moet nu het volgende punt ook weer doen en ik moet dringend even ergens anders zijn.

De voorzitter: Helemaal goed. Ik deel dat met u, maar ik dacht voor de tijd. Vijf minuten, tot veertien over.

12. Ontvangen bericht Verzoek SHG actieve bescherming Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam

De voorzitter: Dames en heren, we gaan het laatste deel van onze vergadering beginnen. Agendapunt 12 Ontvangen bericht Verzoek SHG actieve bescherming Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam. Dit agendapunt is binnengekomen en geagendeerd door de BBB, 50PLUS, UtrechtNu!, SGP en

FVD. Het stuk stond geagendeerd bij de commissie B&E, maar vanwege de cultuur- en erfgoedinvallshoek is hij verplaatst naar BEC. Ik heb als voorzitter hier best een beetje mee geworsteld, omdat ik dacht welke van de twee onderwerpen gaat het nu over? Dus mijn verzoek is ook om wel eigenlijk u te beperken tot de bandbreedte van deze commissie. Dus de cultuur- en erfgoedinstek. Dat zou mijn verzoek zijn. We beginnen bij de agenderende de fracties, in dit geval begin ik bij de BBB. Mevrouw Van den Broek, ga uw gang.

Mevrouw Van den Broek: Dank u wel voorzitter. De gemeente Amsterdam is voornemens om op de provinciegrens een windturbine te plaatsen. Direct in het Geingebied, cultureel historische status en naast de stelling van Amsterdam Unesco. Wij vinden dat de provincie haar taak als eigenaar, beschermer van het gebied moet oppakken. Dat lijkt de provincie op dit moment niet te doen. Hierover willen we graag met de collega's in deze commissie het debat voeren. Afgelopen zaterdag was ik op uitnodiging van inwoners uit Amsterdam Zuidoost én de Utrechtse buurgemeente De Ronde Venen en de Stichtse Vecht, aanwezig bij een bijeenkomst over het voornemen om windturbines te plaatsen in stadsdeel Zuidoost. De beoogde windturbinelocaties liggen aan de gemeente- en provinciegrens. Vandaar dat ook de Statenleden uit de provincie Utrecht waren uitgenodigd. Zij vroegen onze hulp met betrekking tot de bescherming van het Geingebied en de Stelling van Amsterdam. BBB heeft hier eerder mede via technische vragen ook al aandacht voor gevraagd. Tot op heden krijgen we vooral terughoudende antwoorden en legt de provincie de verantwoordelijkheid bij de provincie die windturbines wil plaatsen. Maar wij vinden dat een slechte manier van doen. We hebben als provincie een beschermplicht voor deze gebieden. Ook al zou een turbine niet midden in het gebied worden geplaatst, hij wordt eventueel wel direct op de grens geplaatst, waarbij de wieken boven het gebied draaien. De wethouder van De Ronde Venen, nota bene een D66-wethouder, doet zijn uiterste best om deze plannen tegen te houden. Hij zou wel wat rugdekking vanuit de provincie kunnen gebruiken en wij vinden dat hij dat ook van ons moet krijgen. We wensen daarom van de provincie een meer proactieve houding met betrekking tot de bescherming van deze gebieden. We zijn van plan om hiervoor een motie in te dienen. Verder vragen wij aan de collega's. Zijn jullie het met ons eens dat de provincie al lang beschermde gebieden, waaraan ondertussen al miljoenen zijn uitgegeven. Om deze te beschermen en in stand te houden, een proactieve rol moeten pakken inzake deze bescherming? Voor zover onze eerste termijn voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. 50PLUS was ook één van de agendeerders. UtrechtNu! de heer Nagtegaal, ga uw gang.

De heer Nagtegaal: Dank voorzitter. Een paar jaar geleden zou ik het me niet kunnen voorstellen dat ik zou opkomen voor Amsterdams erfgoed. Ook wel 020, hoe ik het dan zou noemen. Ik kom uit Utrecht zelf, dus ik heb niet heel veel affiniteit met dit gebied. Maar goed, erfgoed in zijn geheel vind ik heel belangrijk. Ik heb niet heel veel tijd meer, dus ik moet me wel echt beperken. De bijdrage van de BBB ondersteun ik volledig. Ik vind het vreemd dat wanneer er andere initiatieven zijn in dit soort gebieden. Commercieel anderzijds, ook qua overheidsinitiatieven. Dat er dan hele strenge toetsing ook aan voorafgaat. Dat het eigenlijk nu in dit geval, in ieder geval vanuit de provincie Utrecht niet. Daar spreken wij vandaag ook namens natuurlijk, niet. Niet echt breed. Althans dat is mijn beeld ervan. Niet echt breed is gekeken naar de impact van windturbines in dit gebied en ook op de UNESCO-status. Ik zou graag een reactie willen van de gedeputeerde, dat is ook een beetje het doel vandaag achter deze agendering. Ook wel van de andere fracties zou ik graag wel willen weten hoe gaan we hier in de toekomst mee om als het gaat om die belangen? Energie opwekken versus erfgoed. Mijn fractie heeft daar al een mening over, maar ik hoor graag die van de anderen.

De voorzitter: Dank u wel. De SGP, de heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, volgens mij zijn de belangrijkste vragen gesteld. Dus daar sluit ik me bij aan.

De voorzitter: Dank u wel. Forum voor Democratie, mevrouw Van der Kolk.

Mevrouw Van der Kolk: Dank u wel. Hetzelfde voor mij. Mooi verwoord door BBB en UtrechtNu!.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even de commissie rond. Behoeftte aan het woord vanuit andere partijen? Ik zie Volt en PvdA. De heer Limmen, ga uw gang.

De heer Limmen: Dank u wel voorzitter. Wat ons betreft had dit onderwerp ook in de commissie LWM kunnen worden behandeld. Als het goed is, wordt erfgoed namelijk ook meegewogen in de adviesrapporten zoals MER en natuurimpact. In die kaders die zijn afgesproken. De opkomst van deze rapporten zullen wij dan ook afwachten en blijven volgen, voor wij een definitieve afweging maken omtrent dit onderwerp. Dat is belangrijk omdat we ook betrouwbaar bestuur kunnen zijn en we meer voorspelbaar in dit soort projecten kunnen aanhouden. Verder is meenemen van inwoners belangrijk, omdat aangetoond dat het meenemen van inwoners ontzettend belangrijk is in de energietransitie. Dus participatie in plaats van informeren is wel belangrijk in dit project. Maar dat is iets dat beter in de commissie LWM besproken kan worden. Het is nog onduidelijk of de status van Unesco Werelderfgoed, waar wij natuurlijk trots op zijn...

De voorzitter: Mijnheer Limmen, u krijgt een interruptie van de heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Dank voorzitter. De heer Limmen zegt nu tweemaal LWM, maar bedoelt de heer Limmen niet '...'? Nee, B&E de energie...

De heer Limmen: Sorry is een vergissing.

De voorzitter: Opgehelderd. U vervolgt.

De heer Limmen: Het is nog onduidelijk of de status van Unesco Werelderfgoed, waar wij natuurlijk trots op zijn, gehandhaafd kan worden. Dus dat is natuurlijk wel zorgelijk. Deelt de gedeputeerde in deze zorg?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Flink van de PvdA. Ga uw gang.

Mevrouw Flink: Voorzitter, ik vind het twee hele interessante onderwerpen. Energie aan de ene kant en cultuur aan de andere kant. Toevallig ook twee van mijn portefeuilles, maar we zitten hier in de commissie BEC. Dus ik ga het alleen van cultuuropzicht bekijken en daar alleen vanuit cultuuropzicht op reageren. Het is heel bijzonder dat wij niet één, maar maar liefst twee Unesco erfgoederen in onze provincie hebben liggen. Ik vind het daarom ook heel goed dat we een Heritage Impact Assessment gaan doen op het moment dat er windmolens, of andere projecten die van impact kunnen zijn, op die status gedaan wordt. Volgens mij hebben we een tijdje terug ook van de gemeenschappelijke regeling de Hollandse Waterlinie een brief gekregen, een jaarverslag. Waarin stond dat ze ook willen gaan kijken in de toekomst hoe gaan we nu om met ontwikkelingen in ook dat Unesco erfgoedgebied. Ik vroeg me af of daar al updates over zijn, omdat deze discussie nu wel opnieuw oplaait. Horende dat andere partijen zich ook zoveel zorgen maken om de Unesco erfgoedstatus, ook aanneem dat met andere ontwikkelingen deze discussie nog wel vaker zal oplaaien. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk de commissie rond. Geen verdere bijdragen. Dan ga ik naar het college. Ga uw gang.

De heer Van Muilekom: Ik probeer even denk ik een paar dingen even duidelijk te maken. Vier provincies werken samen, die hebben allemaal hetzelfde beleid ten aanzien van ons werelderfgoed. Belangrijk is denk ik even dat er kansrijke gebieden voor windenergie zijn afgesproken. Daar is het hele werelderfgoedgebied voor uitgesloten. Dus het werelderfgoedgebied, die maken geen onderdeel uit van het zoekgebied. Bijvoorbeeld het Geingebied aan het Utrechtse deel, dat is allemaal werelderfgoedgebied. In de bufferzones, daar zou wel iets kunnen plaatsvinden. Stel, dat weet ik niet, maar dan moet u echt in een andere commissie zijn. Stel dat in die bufferzones ergens iets gepland gaat worden, dan wil dat nog niks zeggen. Want dan moet er echt een HIA komen over de impact op het werelderfgoed. Dat is het eigenlijk. Het punt is wel, dat hebben we ook met de vier provincies afgesproken. Het initiatief is in Noord-Holland. We hebben gezamenlijk afgesproken hoe wij ons hiertoe willen verhouden en dat soort dingen. Dus de trekkersrol ligt bij de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland in deze.

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek u heeft een onbeantwoorde vraag? Een interruptie dat kan, maar...

Mevrouw Van den Broek: Dus dan een nieuwe vraag. Want ik ben dan wel benieuwd. Kijk, wij zijn als Utrecht penvoerder van provincie als het aankomt om de bescherming van dit Unesco-gebied. Dit gebied gaat gewoon hier last van krijgen als daar inderdaad die windturbine wordt neergezet. Is net als De Ronde Venen, die begint nu te zeggen dit willen we niet. Waarom kan de provincie dit gewoon niet ondersteunen? Dus De Ronde Venen meehelpen om aan te geven dit is echt niet wat we hier willen hebben.

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Kijk, ik heb het idee dat we nu op het terrein raken van een andere commissie en een andere gedeputeerde.

Mevrouw Van den Broek: Nee, zeker niet.

De voorzitter: Mevrouw Van den Broek, u had niet het woord.

De heer Van Muilekom: We hebben een siteholder, dat is de penvoerder om als een soort secretariaat voor de vier provincies. Daarmee is de afspraak als er een initiatief in een provincie is, dan is die provincie aan zet om die afweging te maken. Als je kijkt naar het beleid waaraan getoetst wordt, dat is hetzelfde. Ook in Utrecht hebben we gezegd, het hele Unesco Werelderfgoedgebied zit niet in de zoekgebieden naar kansrijke locaties op het gebied van wind. Dus wat dat betreft zijn wij daar best heel streng over als dat wel het geval zou zijn. In die bufferzone wel, maar goed. Dat wil nog niks zeggen als in die bufferzone er iets uit gaat komen. Dat wil De Ronde Venen waarschijnlijk ook niet. Ook dan is het nog steeds zo dan moet er een HIA komen op de impact daarvan. Dus wat dat betreft ik vind dat er best wel veel beschermingsregels zijn voordat er iets gaat komen.

De voorzitter: Dank u wel. U had ook nog een interruptie mijnheer Limmen?

De heer Limmen: Na de toelichting van de gedeputeerde niet meer.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de tweede termijn van dit agendapunt. Dat is enkel voor de commissie onderling. Is er behoefte aan een tweede termijn? Mevrouw Van den Broek, ga uw gang.

Mevrouw Van den Broek: Dat is wel lastig als ik dat als enige ga doen, dan voeren we nog weinig debat. Maar ik blijf erbij dat wij als provincie zijnde best wel iets actiever mogen acteren op het gebied van bescherming

van onze culturele erfgoederen. Als er dus een dreiging komt vanuit een andere provincie vandaan, mogen wij best wel wat harder zeggen dit is niet wat wij hier willen want dit gebied ligt in onze provincie.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Limmen nog een reactie.

De heer Limmen: Vanuit Volt zien wij heel erg het dilemma. Enerzijds cultuur, natuur en ook de energietransitie. Maar wij vinden het wel voorbarig om direct al tegen de provincie te zeggen, jullie moeten hier voor gaan staan en tegen deze windturbines zijn. Dus wij gaan die afweging nog eens heel nadrukkelijk maken. Daarom vragen wij ook echt nog eens een aantal uitkomsten van het onderzoek en de MER en het natuurbeheer. Dat we dat nog eens even heel goed tegen elkaar willen afzetten. Ik ben blij met de garantie van de heer Van Muilekom dat hij zegt. In de zone zelf, het cultuurerfgoed zelf, wordt niet gebouwd.

De voorzitter: Mijnheer Limmen, u krijgt een interruptie van de heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, ik begrijp uw reactie dat u zegt ze komen nog. Maar kunt u zich ook niet voorstellen dat als het proces al in gang wordt gezet en de volgende fase, zoals staat in de beantwoording, aan de orde is. Dat je dan eigenlijk in deze situatie vaak te laat bent? Dat als je vooraf al aangeeft dit is een ontwikkeling waar wij niet positief tegenover staan, dat er een helderder signaal is dan af te wachten?

De voorzitter: De heer Limmen.

De heer Limmen: Dank u wel. Dat is een risico, maar dat risico nemen wij. Wij gaan er vanuit dat de provincie de intentie heeft om transparant te zijn en op tijd dingen aan te kondigen als ze in de gevarezone komen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen... Nee, dit is de tweede termijn. Nee, dat is niet conform de werkwijze, dat gaan we niet doen.

De heer Adriani: Voorzitter?

De voorzitter: De heer Adriani.

De heer Adriani: Punt van orde. Volgens mij heb ik ergens gelezen dat na de tweede termijn het college nog onduidelijkheden kan ophelderen als er in het debat misverstanden zijn ontstaan.

De voorzitter: Mijnheer Adriani, we proberen hier te wennen aan de nieuwe werkwijze met elkaar. Ik moet eigenlijk eerlijk '...'. Mijnheer Van Muilekom, wilde u iets ophelderen of wilde u iets toevoegen?

De heer Van Muilekom: De trekkersrol ligt bij de provincie waar het initiatief plaatsvindt.

De voorzitter: Dat heeft u al gezegd. Nee, dit gaan we niet doen. Dit heeft u gezegd, u valt in herhaling dat gaan we niet doen.

De heer Van Muilekom: Ik heb mijn zin niet afgemaakt. Maar nadrukkelijk, wij zijn geïnformeerd en betrokken door Amsterdam en Noord-Holland. Dus het is niet dat wij niet betrokken zijn, of dat we het allemaal laten gebeuren of wat er ook is. Snapt u? Dus de trekkersrol en de betrokkenen.

De voorzitter: Helder. Nee, mevrouw Van den Broek.

Mevrouw Van den Broek: Een verhelderende vraag.

De voorzitter: Kom maar.

Mevrouw Van den Broek: U zegt geïnformeerd en betrokken. Wat houdt dat betrokken in dan? Kijk informeren snap ik. Dan krijg je we zijn dit van plan. Maar wat is de betrokkenheid geweest in deze?

De voorzitter: Kijk, nu gaan we een soort tikkie takkie doen over deze opheldering en dat vind ik ook weer een beetje ingewikkeld. Want dit is dus niet zoals we de werkwijze met elkaar hebben afgesproken mijnheer Adriani. Ik sta hem voor nu toe omdat ik ook het belangrijk vind dat u antwoord krijgt op uw vraag. Maar in het vervolg wil ik het wel echt... Gaan we dus niet meer op deze manier doen. Laten we dat even helder hebben. Mijnheer Van Muilekom, u beantwoordt de vraag van mevrouw Van den Broek.

De heer Van Muilekom: Het is zo dat als er iets speelt wat invloed kan hebben of impact kan hebben op de andere provincie, dan informeren we elkaar daarover. In die zin is er dus dat mensen die hier actief zijn, ambtenaren, dat ze geïnformeerd en betrokken zijn in het hele verhaal. Hoe dat precies is, dat weet ik ook niet hoe die ambtenaren is. Maar er zijn gewoon korte lijnen tussen de mensen die met dit soort ontwikkelingen bezig zijn.

De voorzitter: Dan is daarmee volgens mij dit agendapunt afgerond. Ik zit ook nog even... Ik snap ook de complexiteit dat we eigenlijk twee thema's aanraken. Dus misschien is het ook nog een goed idee om hier eventueel schriftelijke, technische vragen over te stellen.

13. SB Verkenning provinciale Ombudsfunctie

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 13. Statenbrief Verkenning provinciale Ombudsfunctie. Deze brief is geagendeerd door de SGP, de BBB en Forum voor Democratie. Dan begin ik bij de SGP. De heer Vermaat, ga uw gang.

De heer Vermaat: Voorzitter dank u wel. In de Statenbrief wordt helder uiteengezet hoe de klachten binnen de provincie worden afgehandeld. Door aan te sluiten bij de Nationale ombudsman wordt er gekozen voor de Ombudsfunctie op afstand. Is dat wat wij willen voor onze inwoners? Als commissie Staten kunnen wij om laagdrempelig en benaderbaar te zijn voor onze inwoners, ook als het gaat om klachten, te kiezen voor de provinciale Ombudsfunctie. Graag gaan wij dus hierover met u in debat. Daar heb ik verder ook over nagedacht. De verschillen worden ook wel benoemd. Een aantal voordelen zijn en zeker bij de Nationale ombudsman, wat voorgesteld wordt. Veel expertise is bekend en we kunnen grotere, thematische onderzoeken doen. Het nadeel is wel wat wij vinden, is dat het niet afgestemd is op onze provinciale situatie. Het heeft een formeler karakter en kan inwoners ook weer afschrikken als ze namelijk naar de eerste klachtenlijn verdere stappen moeten zetten. Als je gaat voor een provinciale Ombudsfunctie, zien wij de voordelen dat het onafhankelijk en ook dichtbij is. Kan de provincie ook adviseren bij het behandelen van klachten, ook die bij eerstelijns zijn. Kan zelf ook onderzoek doen naar misstanden. Is dus in tegenstelling tot de Nationale ombudsman laagdrempelig en benaderbaar. Er zijn ook wel nadelen, omdat ze natuurlijk kleiner zijn, beperkt in de tijd en mogelijk dus ook in budget. Toch zijn wij eigenlijk van mening dat wij het een goed signaal vinden om te kiezen voor die provinciale...

De voorzitter: Mijnheer Vermaat, u heeft nog een halve minuut.

De heer Vermaat: Ombudsfunctie.

De voorzitter: Helemaal goed. De BBB, mevrouw Van den Broek. U heeft een interruptie mijnheer Gilissen? Een interruptie.

De heer Gilissen: Dank u wel voorzitter. Toch even een vraag. Want volgens mij somt de heer Vermaat heel goed op wat de voor- en nadelen zijn van werken met de Nationale Ombudsman. Ik vroeg me af of hij dat ook nog even zou kunnen relateren aan de ervaringen in Utrecht tot nu toe. Als we de brief goed lezen, zien wij eigenlijk dat een aantal klachten, of die uiteindelijk ook de ombudsman bereikt, beperkt is. Dat in ieder geval daaruit het beeld kan ontstaan, dat de afhandeling en de wijze van behandeling goed is. Kort gezegd samenvattend voorzitter, voor welk probleem is dit een oplossing?

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, goede en terechte vraag. Alleen de aanname die u doet dat er weinig vragen worden gesteld aan de Nationale ombudsman, houdt wat ons betreft niet direct in dat alle klachten goed zijn afgehandeld. Als mensen kiezen na de eerstelijnsafhandeling, we zijn niet tevreden, maar we vinden de stap naar de Nationale ombudsman te groot. Te procedureel, te formeel. Dan kunnen ze ook stoppen en dan kan het in de afhandeling zijn als het is voldoende behandeld. Dus dat is het punt dat wij zeggen, ook al is misschien het overzicht beperkt, vinden wij toch nog het signaal wat je uitgeeft door te kiezen voor een provinciale Ombudsfunctie beter.

De voorzitter: De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, laat ik vooropstellen dat de VVD het werken met een Ombudsfunctie superbelangrijk vindt. Dus begrijp me niet verkeerd. Maar ik sla even aan op de zin die de heer Vermaat gebruikt over dat mensen mogelijk de stap naar de Nationale ombudsman als volgende ladder te groot ervaren. Waar baseert hij dat op? Ik ben even benieuwd of... De laatste tijd gaat het ook in Den Haag heel veel over het ervaren van bepaalde dingen. Maar ik was even benieuwd of er concrete aanleidingen zijn bij de SGP-fractie dat dit ook daadwerkelijk een probleem is, dat mensen het echt ook als drempel ervaren.

De voorzitter: De heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, goede vraag. Ik ben ook gewoon wat gaan zoeken, want we ze zijn ook bezig geweest met deze vraagstukken. Toen heb ik daar een overzicht gekregen van voor-en nadelen bij verschillende vormen van Ombudsfunctie en daarop heb ik mij gebaseerd.

De voorzitter: Helder. Dan gaan we door naar de fractie van de BBB. Mevrouw Van den Broek, ga uw gang.

Mevrouw Van den Broek: Dank u wel voorzitter. BBB heeft twijfels bij het gestelde in de voorliggende Statenbrief met betrekking tot de Ombudsfunctie. Het is wat BBB betreft van groot belang dat burgers een onafhankelijk en objectief aanspreekpunt hebben voor hun klachten over het provinciebestuur. Er is momenteel sprake van plannen om dit intern te beleggen binnen de eigen organisatie. Dit roept echter zorgen op. Want de slager die zijn eigen vlees keurt kan nooit dezelfde onafhankelijkheid en transparantie garanderen als een volledige externe ombudsman. Een onafhankelijke ombudsman biedt niet alleen een eerlijke beoordeling van klachten, maar draagt ook bij aan structurele verbeteringen binnen de organisatie. Dit versterkt het vertrouwen van de inwoners in de provincie en waarborgt dat hun belangen centraal staan.

Kortom, wij pleiten voor een externe ombudsman die echt onafhankelijk is van de provinciale organisatie. Dat gezegd hebbende mist een ombudsman die te ver van de provincie afstaat, zoals de Nationale ombudsman, de directe band met onze inwoners. Wij moeten als Staten zelf het in initiatief nemen en kiezen voor een provinciale ombudsman die onafhankelijk is, maar ook dichtbij en toegankelijk voor iedereen. Wij horen graag hoe de andere fracties hierover denken. Het is natuurlijk een beetje mosterd na de maaltijd, want er is net ook al wel wat over gezegd. Ook de vraag van de heer Gilissen. Ik hoor daadwerkelijk wel nog steeds heel veel klachten. Maar inderdaad, ik kan niet helemaal zeggen of die ook een stap naar een ombudsman wel of niet hebben overwogen. Maar de klachten die ik hoor, staan niet in de cijfers op dit moment.

De voorzitter: Dank u wel. Forum voor Democratie. Mevrouw Van der Kolk, ga uw gang.

Mevrouw Van der Kolk: Dank u wel voorzitter. Ik denk door SGP helder uiteengezet. Misschien nog even... Volgens mij is de ombudsman sowieso tweede lijn. Dus sowieso gaan we natuurlijk eerst intern en dan is het pas een volgende stap. Kan me ook voorstellen dat dat sowieso wel best weer een onderneming is. Daarom denken wij dus inderdaad ook, laat het lokaal zijn. Wellicht krijgen we dan meer klachten. Wat niet per se wil zeggen dat het slechter gaat, maar wel dat mensen wellicht ons beter weten te vinden. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even naar de rest van de commissie. Ik zie de PvdA, ik zie D66 en Volt. Ik begin dit keer aan de linkerkant. De heer Manders, ga uw gang.

De heer Manders: Dank u wel voorzitter. Ik denk we zijn allemaal volksvertegenwoordigers en we willen natuurlijk dicht bij de bevolking staan. Dat geldt natuurlijk ook bij klachten, ook dan moeten we als provincie er voor hen zijn. Dus zoals in de politiek vaak wordt gezegd, sympathiek idee, maar. Daar wil ik toch eigenlijk ook verdergaan. Het idee sta ik helemaal achter, die onafhankelijke functie. Maar bedenk je ook, we hebben dus al zelf het klachtenloket. Waar ook heel duidelijk wordt aangegeven welke stappen daarin zijn gezet om het te verbeteren. Er is al een aangesloten bij de Nationale ombudsman. Heel veel verschillende gemeenten hebben ook nog hun eigen klachtenloket en ook straks hun eigen lokale ombudsman. We willen natuurlijk daadwerkelijk deze burgers met klachten helpen, maar we moeten niet zorgen dat ze straks door de bomen het bos niet meer zien. De ervaring uit andere gemeentes laat zien dat het niet kosteneffectief is. Het is publiek geld. Wil je dat inzetten om daadwerkelijk de burger te helpen? Ik zou toch terughoudendheid willen aanraden.

De voorzitter: Mijnheer Manders, u krijgt een interruptie van de heer Vermaat. Ga uw gang.

De heer Vermaat: Dank voorzitter. Ik begrijpt de bijdrage, toch zegt u de mensen kunnen bij een lokale ombudsman. Maar bij de lokale ombudsman kunnen ze niet aankaarten op provinciaal niveau.

De voorzitter: De heer Manders.

De heer Manders: Dank u wel voorzitter. Daar ben ik het helemaal mee eens. Maar zoals eigenlijk net al de procedure werd omschreven, je wordt pas doorverwezen naar de Nationale ombudsman nadat je zelf intern bij het eigen provinciale klachtenloket bekend bent geworden. Wil je dit echt effectief helpen, zou ik eigenlijk eerst kijken naar hoe kunnen we bijvoorbeeld dus dat lokale klachtenloket verder promoten? Dat de burger daar meer kennis van heeft waar hij terecht kan. Ik denk dat daar al hele grote stappen zijn te zetten, voordat we een eigen ombudsman ook nog gaan inzetten. Het is publiek geld. Ik ben ook echt niet tegen. Het is een heel mooi gebaar, maar ik zou toch wel terughoudendheid willen praten.

De voorzitter: De heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Lokaal bedoelt u dan provinciaal? Of bedoelt u dan gemeentelijk? Misschien is daar de verwarring bij mij ontstaan.

De voorzitter: De heer Manders.

De heer Manders: Dan hebben we het nu over de provincie. Daar zijn we.

De voorzitter: Helder. U was aan het eind van uw bijdrage? D66 heeft nog 24 seconden op de klok.

De heer Manders: In dat geval wil ik zeggen dat ik heel erg heb genoten van mijn eerste commissiedebat waar ik met iedereen heb gesproken.

De voorzitter: Helemaal goed. Even kijken. Mijnheer Limmen, u had ook een bijdrage op dit onderwerp. Ga uw gang.

De heer Limmen: Volt vindt dat de kosten voor het instellen van een provinciale ombudsman niet opwegen tegen eventuele voordelen. Andere provincies functioneren dan ook zonder ombudsman, terwijl landelijk ook in is voorzien. Wij vereisen dat dit apparaat moet worden ingericht waar slechts weinig gebruik van zal worden gemaakt. Terwijl de kosten aanzienlijk zijn, drie ton. Wij vertrouwen erop dat de maatregelen die de gedeputeerde neemt, afdoende zijn om deze procedure, de klachtafhandeling te verbeteren. Even een bijzin. Volt vindt het belangrijker dat we werk maken van het investeren van het politiek vertalen naar de belangen van de jongere mensen en de toekomstige generaties. Daarop zou ik veel sterker in willen zetten.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Vermaat. Ga uw gang.

De heer Vermaat: Voorzitter, iets eerder maar... U zegt er zijn heel veel kosten mee gemoeid. Weet u hoeveel kosten dat dan zijn?

De voorzitter: De heer Limmen, ga uw gang.

De heer Limmen: Ik heb begrepen uit de beantwoording van de vragen die gisteren kwam, dat het rond de drie ton gaat. Dat zijn dan volgens mij directe kosten. Dan heb je nog het optuigen van het apparaat en de inzet van de ambtenaren. Dus ik denk dat je... Om die bedragen gaat.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was uw bijdrage? Even kijken, dan de PvdA. De heer Adriani, ga uw gang.

De heer Adriani: Dank voorzitter. Voorzitter, een decentrale ombudsfunctie is geen klachtenprocedure en ook geen klachtenloket. Klachtenprocedure zit in de lijnorganisatie en juist het voordeel van zo'n ombudsfunctie is dat die daarnaast staat. Een decentrale ombudsfunctie is ook geen Nationale ombudsman. De Nationale ombudsman is ook een hele formele procedure. Terwijl als je kijkt naar ervaringen in een aantal gemeenten die ik in ieder geval ken. Ik weet dat in Utrecht nog niet zo heel lang, maar in Nieuwegein bijvoorbeeld al wat langer. Functioneert zo'n moet ombudsfunctionaris niet alleen inzake die over bejegening gaan, maar ook om mensen die gewoon vastlopen in de organisatie. Die kunnen mensen ook aan de hand nemen en verder helpen. Kunnen ook als ze vaker eenzelfde situatie tegenkomen, voorstellen doen voor verbetering van de dienstverlening. Dus dat zomaar wegzetten, of inruilen voor het gegeven dat je ook een Nationale ombudsman heeft. Dat ben ik wel met de heer Vermaat eens, dat vind ik een goed idee.

De voorzitter: Mijnheer Adriani, uw tijd is op.

De heer Adriani: Maar en dan nog één zin en dan komt de vraag als dat mag voorzitter. Het gaat er natuurlijk wel om en daar is de provincie anders in dan gemeenten. Hoe vaak lopen inwoners, burgers nu ook vast in de provinciale organisatie? Is dat voldoende om zo'n decentrale ombudsfunctie te organiseren en kan de gedeputeerde daar nog wat over zeggen?

De voorzitter: Dank u wel. De heer Gilissen.

De heer Gilissen: Voorzitter, het mag uit mijn lijn van vragen stellen ook wel blijken dat de VVD en dan sluit ik me toch maar even aan bij mijn buurman. De klachtafhandeling, maar ook de ombudsfunctie in de meest brede zin van het woord heel waardevol vindt. Dat zit wat ons betreft inderdaad in het versterken in de laagdrempeligheid van de provinciale organisatie. We lezen in de brief ook wel dat de provincie daar druk mee bezig is. Of ze dat ook vertaalt in een brede ombudsfunctie, hangt van mijn fractie af ook nog wel echt om de aantallen. Zijn er ook concreet signalen dat mensen daadwerkelijk verdwalen? Deze brief op de agendering zag met name over hoe rond je het proces nu af met echt die externe ombudsfunctie? Dan mag het ook wel duidelijk zijn dat wij het aansluiten bij de Nationale omspannen op dit moment afdoende vinden. Mochten er signalen zijn in de toekomst dat mensen echt daarin vastlopen als het gaat over daadwerkelijk hun proces na de klachten van en door de provincie, dan kunnen we daarover praten. Maar volgens nog daar geen verandering in. Met veel interesse volgen we de inzet van het college om te zorgen dat die klachtafhandeling... Ik noem het dan maar even met mijn buurman de brede ombudsfunctie, dat we dat ook goed in de gaten houden hoe dat gaat.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar het college. De heer Bakker, ga uw gang.

De heer Bakker: Dank u wel voorzitter en dank voor de aandacht voor dit onderwerp. Want er was inderdaad een vraag die wij uit het coalitieakkoord goed hebben afgepeld met elkaar. Er is veel contact geweest ook met andere... Of in ieder geval contact geweest met andere provincies. We hebben ook in de brieven ook geschreven over Zeeland en Overijssel. Wat zijn nu de ervaringen daar? Omdat ik met heel veel van u deel, het college ook, de insteek a priori is een hele zinvolle. We hebben het voorbeeld gezien uit de gemeente Utrecht. Maar daarbij ook gekeken naar eigenlijk, is er een probleemsituatie? Is er een situatie die wij beoordelen waarvan je zou zeggen dat zou het rechtvaardigen? Is er een meerwaarde? Als dat probleem er misschien niet zo zijn, zou die meerwaarde er dan nu op dit moment zijn? Wegen de kosten, die best enige omvang zullen hebben, dan ook op tegen die vragen die ik hiervoor stelde? Het college komt tot de conclusie dat dat niet zo is. Zet inderdaad, zoals een paar van u al heeft aangegeven, in op echt wel een paar belangrijke acties. Het verlagen van de klachtenregeling, betere communicatie. Ook wat doet de ombudsman? De heer Adriani had het ook over hoe heb je nu oog voor mensen die vastlopen in de organisatie? Burgers, bewoners zeg ik zelf vaak liever, zijn heel vaak ook niet ons eerste aanspreekpunt. Dus wij hebben veel te doen met maatschappelijke organisaties, gemeenten, die instanties. Maar dit zijn absoluut zaken die wij op gaan pakken de komende tijd. Maar de vraag, gaan wij een externe, decentrale ombudsman inrichten? Daarvan heeft het college de conclusie getrokken, nee dat biedt nu op dit moment niet de toegevoegde waarde die er is. Dan even een paar... Ik heb geprobeerd het wat samen te nemen, maar een paar antwoorden op de vragen. Wij zijn nu sowieso aangesloten bij de Nationale ombudsman. Dat is gewoon hoe het systeem in elkaar zit. Ik denk dat de bekendheid en de communicatie daarover aandacht behoeft. Dat is volgens mij goed. Dat pakken we ook op. Ik kan me voorstellen, maar daar gaan wij niet over. Dat het wellicht aardig zou zijn om een keer een gesprek te arrangeren met een medewerker van de Nationale ombudsman en de Staten. Of een deel bijvoorbeeld van uw commissie om daar eens wat meer over te horen. Maar zomaar een suggestie van onze

kant. Dus dat blijft. Klachten zijn, zo heeft u in de brief kunnen zien, zeer beperkt. Er wordt altijd getracht om snel in contact te treden, informatie te geven. U ziet dat ook het aantal klachten laag is. Daarnaast hebben we ook nog de ABB-commissie die dit kan opnemen, die daar ook over rapporteert. Dan was er nog een vraag even over de kosten. Maar we hebben een indicatief overzicht gegeven van wat de kosten zijn voor de gemeente Utrecht. Die zouden er voor de provincie Utrecht anders kunnen uitzien, maar dan heeft u even een beeld daarvan. Hoe ziet dat er nu eigenlijk uit? Inderdaad, daarbij is de constatering dat is inderdaad niet gratis. Misschien even het laatste punt. Wij gaan door met de acties en de ingezette koers uit de brief. Het heeft zeer de aandacht en ik deel met u dat de ambitie daarop, hoe kunnen we dit nu nog beter doen? We hebben ook gezegd, we gaan niet dit spoor in, maar we gaan wel verder nadenken. Daar blijf ik ook graag met u over in gesprek. We blijven nadenken over hoe kunnen we dan ook kijken naar bijvoorbeeld de situatie in de gemeente Utrecht? Een niet-traditionele, decentrale ombudsfunctie. Hoe zouden we die dan eventueel, als we dat al een keer zouden willen, hoe zou die er dan uit kunnen zien? Dat denken is niet gestopt, daar gaan we over verder. Maar voor nu vonden wij het belangrijk om u te rapporteren over dit onderzoek.

De voorzitter: Dank u wel. Een interruptie van de heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Deelt u met ons de mening dat alles wat er vooral op gericht is dat het intern is? Dat stukje externe, dat dat hierin nog ontbreekt. Ziet u daar de meerwaarde van? Of zit het vooral bij u vast op de kosten?

De voorzitter: De heer Bakker.

De heer Bakker: Wat ik u getracht heb te schetsen is dat wij zowel naar de inhoud hebben gekeken, de noodzakelijkheid. Merken we nu... Halen we nu in de organisatie, halen we bij het klachtenloket, halen we bij de ABB-commissie uit hun gegevens. Halen we nu een beeld naar voren waarvan we zeggen dit rechtvaardigt dit, dit is een sentiment dat zeer breed leeft? Over mensen die een klacht hebben, maar vervolgens vastlopen in de relatie overheid-bewoner. Dat is vraag één geweest. Daarbij is natuurlijk ook de vraag geweest, rechtvaardigt dan die kosten om dat te maken? Rechtvaardig dat dan om dit in te richten? Dus dat heeft u in de brief kunnen lezen het antwoord daarop.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we toe aan de tweede termijn. Ik kijk even de commissie rond. De heer El Hamdaoui heeft in ieder geval behoefte. De heer El Hamdaoui, ga uw gang.

De heer El Hamdaoui: Meer een mededeling. Want hoewel wij GroenLinks het belangrijk vinden dat klachten eerlijk en goed worden behandeld en daar zou dan op papier een provinciale ombudsman goed bij passen. Zien we dan niet het gewenste effect daarvan dan we eerst dachten. Daarom steunen wij de conclusie van het college en zijn we erg benieuwd naar de vervolgstappen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Verder geen behoefte aan een tweede termijn? Dan ronden dit agendapunt af.

Sluiting

15. Sluiting

De voorzitter: Gezien de tijd zou ik zeggen dat we inderdaad het laatste agendapunt voor onze volgende bijeenkomst bewaren. Dus dan... Sorry. Ik zou dat ook zonde vinden om dat dan in tien minuten af te raffelen.

Dat vind ik dan ook niet het op waarde schatten. Dan ronden we deze eerste BEC-vergadering voor vandaag af. Bedankt voor jullie aandacht en tot de volgende.

Niet behandeld

14. SB Beleidsregel exploitatiesubsidies